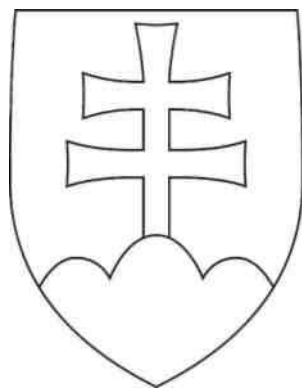

ZBIERKA

**STANOVÍSK NAJvyššieho súdu
A ROZHODNUTÍ súdov
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

5/2016

OBSAH***Stanoviská vo veciach správnych***

- 36. Zjednotenie výkladu v otázke kompetenčného konfliktu o prejednanie a rozhodnutie sporu o uspokojenie dlhu voči dedičovi – poistné na zdravotné poistenie** – Ak zdravotná poisťovňa, resp. postupník (§ 85g ods.1 zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) uplatňuje nárok na uhradenie dlhu poručiteľa na poistnom [§ 85g ods.2 písm. a) a b) zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov] a návrhom sa jeho splnenia domáha voči dedičovi, na rozhodnutie o takom návrhu je daná právomoc súdu v konaní podľa prvej až štvrtej časti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok.
- Súd sa v konaní o takom návrhu musí vysporiadať s otázkou, či návrhom uplatnený dlh poručiteľa je vymáhateľný, teda či voči nemu bol vydaný právoplatný výkaz nedoplatkov [§ 17a ods. 5 a 10 zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (v znení zákona č. 718/2004 Z. z.) v znení neskorších predpisov] alebo právoplatný platobný výmer (§ 77a ods. 8, § 85h ods.3 zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).
- (Stanovisko správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. apríla 2016, sp. zn. Snj 39/2014) **4**

- 37. Zjednotenie výkladu v otázke povinností správnych orgánov v konaní o peňažnom príspevku na osobnú asistenciu a peňažnom príspevku na opatrovanie** - Peňažný príspevok na osobnú asistenciu a peňažný príspevok na opatrovanie sú dva rôzne druhy peňažného príspevku na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, pričom adresáti týchto príspevkov sú rôzni.
- V prípade peňažného príspevku na osobnú asistenciu osobou, ktorej tento príspevok možno priznať, je samotná fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá je podľa komplexného posudku odkázaná na osobnú asistenciu. Naopak, v prípade peňažného príspevku na opatrovanie je osobou, ktorej tento príspevok možno priznať, iná fyzická osoba, ktorá opatruje osobu s ťažkým zdravotným postihnutím odkázanú podľa komplexného posudku na opatrovanie.
- Predpokladom priznania peňažného príspevku je žiadosť o priznanie konkrétneho peňažného príspevku. Príslušný správny orgán nie je oprávnený začať konanie o priznanie peňažného príspevku z vlastnej iniciatívy. Zo žiadneho ustanovenia zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nevyplýva oprávnenie príslušného správneho orgánu začať ex offo konanie o priznanie peňažného príspevku na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, a to ani v prípade, ak rozhodol o odňatí iného peňažného príspevku, bez ohľadu na to, čo bolo dôvodom odňatia tohto príspevku.
- (Stanovisko správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. apríla 2016, sp. zn. Snj 37/2016) **10**

Rozhodnutia vo veciach správnych

- 38. Rozhodnutie o uložení sankcie za priestupok** – Ak rozhodnutie žalovaného o uložení sankcie za priestupok v časti pokiaľ ide o jej výšku na hornej hranici sadzby je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, potom v správnom konaní došlo k podstatnej vade, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť rozhodnutia.
- (Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. októbra 2015, sp. zn. 8 Sžo/37/2014) **15**
- 39. Dôkazné bremeno** - Ak žalobkyňa nevyvrátila hodnoverným spôsobom skutočnosti a skutkový stav, ktorý bol zistený správnymi orgánmi, za takýchto skutkových okolností nie je dôvod, aby správny súd zrušil žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu.
- (Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. októbra 2015, sp. zn. 8 Sžo/60/2014) **20**
- 40. Konanie o udelenie azylu** - Osoby, ktoré utekajú pred trestným stíhaním či potrestaním za trestný čin, nie sú utečencami a nepoživajú ochranu Ženevskej konvencie o utečencoch, pretože utečenec je obeťou alebo potenciálnou obeťou prenasledovania alebo bezprávia a nie osobou utekajúcou pred zákonom.
- Pokiaľ žiadateľ o azyl v priebehu administratívneho konania neuvedie žiadne relevantné dôvody, ktoré by indikovali, že je utečencom, obeťou alebo potenciálnou obeťou prenasledovania alebo bezprávia, ale je zrejmé, že je osobou utekajúcou pred trestným stíhaním či potrestaním a správny orgán zamietne jeho žiadosť podľa §

12 ods. 1 písm. a/ a ods. 3 zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú, takéto rozhodnutie je potrebné považovať za súladné so zákonom.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. januára 2016, sp. zn. 10Sža 43/2015) 26

- 41. Nárok na starobný dôchodok policajtov** – Aplikácia ustanovení § 132 a nasl. zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov nie je vylúčená pri nárokoch na starobný dôchodok policajtov, ktoré vznikli do 30. júna 2002 a policajt nebol k tomuto dňu nepretržite zamestnaný.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. januára 2016, sp. zn. 9So/141/2014) 32

- 42. Žaloba proti rozhodnutiu Českej správy sociálneho zabezpečenia** - Ak na súde Slovenskej republiky bola podaná žaloba proti rozhodnutiu Českej správy sociálneho zabezpečenia, slovenský súd musí takú žalobu postúpiť príslušnému súdu Českej republiky [čl. 81 Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č.883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia].

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. februára 2015, sp. zn. 9So/32/2015) 36

- 43. Verejné obstarávanie** - Stavebná činnosť, realizovaná ako výsledok verejného obstarávania uchádzačmi so štatútom chránenej dielne alebo chráneného pracoviska, nie je činnosťou, ktorú zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov obmedzuje alebo zakazuje.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 4. novembra 2015, sp. zn. 4Sžf/67/2015) 38

- 44. Doručovanie v správnom konaní** - Ak fyzická osoba (nepodnikateľ), ktorá si vyhradila na doručovanie zásielok poštový priečinok, preukáže, že sa v čase doručovania zásielky do vlastných rúk v obvyklom mieste bydliska nezdržovala, považuje sa fikcia doručenia za vyvrátenú a právne účinky spojené s dorúčením zásielky nemôžu nastať.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 2. februára 2016, sp. zn. 4Sžo/35/2015) 56

- 45. Zásada zákazu reformatio in peius v správnom trestaní v oblasti súťažného práva**

I. Pre oblasť správneho trestania v súťažnom práve nie je možné z ústavnoprávnych predpisov odvodiť všeobecný zákaz zmeny rozhodnutia v neprospech odvolateľa. Takýto zákaz nemožno odvodiť ani z práva na spravodlivý proces zakotveného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ani z čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a ani z čl. 2 ods. 1 Dodatkového protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Uložená sankcia v oblasti súťažného práva neplní preventívny účinok len voči účastníkovi konania, ale prispieva tiež k všeobecnému rozširovaniu súťažného povedomia a súťažnej kultúry aj vo vzťahu k ďalším podnikateľom.

II. Zásadu zákazu reformatio in peius v správnom trestaní v oblasti súťažného práva nie je možné bez všetkého aplikovať, ale ani a priori vylúčiť. Zásada zákazu zmeny k horšiemu nie je výslovne v zákone č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov upravená, a preto je potrebné pri jej analogickom použití aplikovať taký výklad, ktorý nebude na ujmu účastníka konania, avšak ani na ujmu ochrany hodnôt, na ktorých spočíva príslušný chránený verejný záujem. Samotná skutočnosť, že značná časť procesných práv, ktoré prislúchajú obvinenému v trestnom konaní, sa prostredníctvom judikatúry aplikuje aj vo veciach správneho trestania, však neznamená, že sa v rámci správneho trestania v súťažnom práve majú aplikovať úplne všetky práva obvineného, ktoré sa uplatňujú v trestnom konaní.

III. Trestné konanie a správne trestanie aplikované orgánmi verejnej správy sú dve samostatné oblasti trestania, pričom správne trestanie umožňuje jednoduchšie a menej formálne postupy než tie, ktoré sa uplatňujú v trestnom konaní, ktorá skutočnosť sa premieta aj pri aplikácii zásady zákazu reformatio in peius v správnom trestaní v súťažnom práve. V správnom trestaní v oblasti súťažného práva neplatí táto zásada neobmedzene, a to najmä s ohľadom na § 59 správneho poriadku, cieľ odvolacieho konania, ako i úlohu odvolacieho orgánu, ktorého rozhodovanie nie je viazané na závery orgánu prvého stupňa a je oprávnený samostatne hodnotiť podklady pre rozhodnutie.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 9. júna 2015, sp. zn. 3Sžhu/1/2013) 62

- 46. Obsah administratívneho spisu predloženého súdu pri preskúmaní rozhodnutia o nesprístupnení požadovanej informácie** - Ak je v prieskumnom konaní predmetom sprístupnenia požadovanej informácie obsah listiny - protokolu o výsledku kontroly, nemožno súdny prieskum vykonať bez toho, aby správny súd vzhliadol čo i len túto listinu, ak nie celý administratívny spis predmetnej vnútornej kontroly. Správny súd nemôže vychádzať len z tvrdení žalovaného správneho orgánu o nemožnosti sprístupnenia požadovanej informácie, ale je jeho oprávnením verifikovať tvrdenia orgánu verejnej správy, a to obzvlášť za situácie, ak sporný listinný dôkaz nie je vôbec súčasťou administratívneho spisu. Iným výkladom a postupom by bola

porušená zásada rovnosti zbraní účastníkov v procese súdneho prieskumu a následne i porušením práva na spravodlivý proces v zmysle článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. januára 2016, sp. zn. 3 SŽi/44/2014) 98

- 47. Prevod nehnuteľností, na ktoré bol uplatnený reštitučný nárok** - Ak postupom správcu konkurznej podstaty došlo k porušeniu blokačného ustanovenia § 4 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov, je potom príslušný prevod vlastníckeho práva na tretiu osobu, ktorý vykonal správca konkurznej podstaty, keď kúpnu zmluvou previedol nehnuteľnosti, na ktoré bol riadne a včas uplatnený reštitučný nárok, zo zákona neplatný. Predmetná neplatnosť takéhoto právneho úkonu nastáva automaticky zo zákona, bez toho, aby bolo potrebné neplatnosť príslušného právneho úkonu nejakým spôsobom osobitne definovať v civilnom súdnom konaní.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. septembra 2015, sp. zn. 3 SŽr/102/2014) 106

- 48. Návrh na prerušenie konania** - V prípade, že piata časť Občianskeho súdneho poriadku má svoju špeciálnu úpravu o prerušení konania v správnom súdnictve pre prípad, že orgánmi prokuratúry dôjde k podaniu protestu prokurátora (§ 250 i ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku), a to proti rozhodnutiu, ktoré je predmetom súdneho prieskumu, neexistuje potom zákonný dôvod, aby správny súd vyhovel návrhu navrhovateľov na prerušenie súdneho konania v zmysle § 109 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku a za situácie, ak navrhovatelia ešte len dali podnet na podanie protestu prokurátora, navyše proti inému rozhodnutiu, než tomu rozhodnutiu, ktoré je predmetom súdneho prieskumu.
(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. marca 2016, sp. zn. 3 SŽr/42/2014) 111

49. Registrácia pre daň z pridanej hodnoty, právny nástupca platiteľa

I. V konaní o registrácii podľa § 4 ods. 6 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení účinnom do 31. decembra 2013 daňovému úradu v prípade odmietnutia vydania osvedčenia o registrácii pre daň z pridanej hodnoty z právneho predpisu nevyplýva povinnosť vydať rozhodnutie so všetkými formálnymi náležitosťami. Nemožno hovoriť o porušení článku 46 Ústavy Slovenskej republiky v prípade, ak správny súd v prieskumnom konaní meritórne preskúmal rozhodnutie správcu dane označené ako "oznámenie správcu dane" bez ohľadu na jeho formu a podrobil ho prieskumu zákonnosti po skutkovej a právnej stránke, považujúc ho za rozhodnutie materiálnej povahy.

II. Ak je povinnosťou členských štátov zabezpečiť správnosť zápisov do registra zdaniteľných osôb na účely zabezpečenia riadneho fungovania režimu dane z pridanej hodnoty (článok 273 Smernice č. 2006/112/ES z 28.11.2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty), nepochybne na tento účel príslušnému vnútroštátnemu orgánu prináleží overiť skutočnosť, či oznamovateľ má postavenie zdaniteľnej osoby, a to ešte predtým, než mu prideli identifikačné číslo pre daň z pridanej hodnoty.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 2. decembra 2015, sp. zn. 3 SŽf/118/2014) 116

36.

STANOVISKO

správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. apríla 2016, sp. zn. Snj 39/2014, k zjednoteniu výkladu v otázke kompetenčného sporu (§ 8a O.s.p.) medzi Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou a súdmi na prejednanie a rozhodnutie sporu o uspokojenie dlhu poručiteľa voči dedičovi:

Ak zdravotná poisťovňa, resp. postupník (§ 85g ods.1 zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) uplatňuje nárok na uhradenie dlhu poručiteľa na poistnom [§ 85g ods.2 písm. a) a b) zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov] a návrhom sa jeho splnenia domáha voči dedičovi, na rozhodnutie o takom návrhu je daná právomoc súdu v konaní podľa prvej až štvrtej časti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok.

Súd sa v konaní o takom návrhu musí vysporiadať s otázkou, či návrhom uplatnený dlh poručiteľa je vymáhateľný, teda či voči nemu bol vydaný právoplatný výkaz nedoplatkov [§ 17a ods. 5 a 10 zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z.z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (v znení zákona č. 718/2004 Z.z.) v znení neskorších predpisov] alebo právoplatný platobný výmer (§ 77a ods. 8, § 85h ods.3 zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou (ďalej len „Úrad“) podal predsedovi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky návrh na prijatie stanoviska k zjednoteniu výkladu v spore o právomoc medzi Úradom a súdmi v prípadoch dlžného poistného na zdravotné poistenie, ak jeho platiteľ zomrel.

Predseda Najvyššieho súdu Slovenskej republiky podľa § 21 ods. 3 písm. a) zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov navrhol správne mu kolégiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, aby zaujalo stanovisko k zjednoteniu výkladu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore o právomoc medzi súdmi a orgánmi štátnej správy na návrh Všeobecnej zdravotnej poisťovne v uznesení z 15. apríla 2009, sp. zn. 1Rks/7/2009 rozhodol, že prejednanie a rozhodnutie veci – o návrhu na vydanie platobného rozkazu a splnenie poručiteľovho dlhu na poistnom na zdravotné poistenie – patrí do právomoci Okresného súdu Trenčín. Najvyšší súd v ňom vyslovil názor, že *„právny vzťah, obsahom ktorého je nárok (právo navrhovateľa Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a.s.) na úhradu dlhu poručiteľa voči jeho dedičovi je súkromnoprávnym (občianskoprávnym) vzťahom. Smrťou poručiteľa zanikol jeho verejnoprávny vzťah zo zdravotného poistenia, teda vzťah medzi poručiteľom a poisťovňou. Smrť poistenca (poručiteľa) je právna skutočnosť, ktorá má za následok v zmysle § 460 v súvislosti s § 470 ods.1 Občianskeho zákonníka vznik povinnosti dedičov uhradiť dlhy poručiteľa. Táto povinnosť je*

obsahom právneho vzťahu medzi veriteľom a dedičom, ktorý vznikol v dôsledku dlhu a uvedenej právnej skutočnosti, t.j. dedenia a tento vzťah má súkromnoprávnu (občianskoprávnu) povahu. O verejnoprávny vzťah by v danom prípade mohlo ísť len vtedy, ak by bol taký nárok voči dedičom výslovne predmetom úpravy vo vyššie uvedených verejnoprávných predpisoch. Rozhodovanie o nárokoch z právneho vzťahu, ktorý tu vznikol dedením – patrí do právomoci súdu, pričom nie je rozhodujúca samotná povaha dlhu, t.j. že vznikol z verejnoprávneho vzťahu“

V uznesení sp. zn. 9Rks1/2013 z 24. apríla 2013 najvyšší súd rozhodol, že prejednanie a rozhodnutie veci – o návrhu na vydanie platobného rozkazu a splnenie poručiteľovho dlhu – patrí do právomoci Okresného súdu Rožňava, keď dospel k záveru, že „*povinnosť dediča uhradiť existujúce dlhy poručiteľa až do výšky nadobudnutého dedičstva je obsahom právneho vzťahu medzi veriteľom a dedičom; tento vzťah má súkromnoprávnu (občianskoprávnu) povahu. O verejnoprávny vzťah by v danom prípade mohlo ísť iba vtedy, ak by bol taký nárok voči dedičom výslovne upravený vo verejnoprávných predpisoch. Právomoc súdu rozhodovať v predmetnej veci je daná bez ohľadu na to, či vznikol z verejnoprávneho vzťahu. Rozhodujúca je tvrdená existencia dlhu poručiteľa.*“

Naproti tomu uznesením z 18. februára 2014, sp. zn. 1Rks/2/2013, najvyšší súd v spore o právomoc podľa § 8a O.s.p. rozhodol, že prejednanie a rozhodnutie veci – o návrhu na vydanie platobného rozkazu a splnenie dlhu poručiteľa – patrí do právomoci Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou.

V tomto uznesení najvyšší súd poukázal na to, že v konaní pred Okresným súdom Rožňava sa navrhovateľ: Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s. proti odporkyni G.G. ako dedičke po zomr. manželovi domáhala úhrady 941,52 €, ktorá pohľadávka mala vzniknúť ako nedoplatok na poistnom na zdravotné poistenie, ktoré bol neb. manžel odporkyne povinný platiť v zmysle § 10 ods. 2 zák. č. 273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení a zdravotných poisťovniach v znení neskorších predpisov a § 11 ods.1 a 2 zákona č. 580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č.95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení zákona č.718/2004 Z. z. (ďalej len „zákon o zdravotnom poistení“). Okresný súd konanie voči odporkyni vylúčil na samostatné konanie a uznesením č. k. 8C 21/2012 z 21. februára 2012 toto konanie zastavil a vec postúpil Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou (ďalej aj „Úrad“) dôvodiac, že v zmysle § 77a ods.1 až 3 zákona č.581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o zdravotných poisťovniach“) právomoc vydávať platobné výmery, ak ide o pohľadávky na poistnom (na zdravotné poistenie), vyplývajúce z neodvedených preddavkov na poistné alebo neodvedeného nedoplatku na poistnom má v zmysle ustanovení § 77a ods.1 až 3 zákona o zdravotných poisťovniach Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou.

Najvyšší súd sa v uznesení sp. zn. 1Rks/2/2013 odklonil od právneho názoru, vysloveného v uzneseniach najvyššieho súdu sp. zn. 1Rks/7/2009 a 9Rks/1/2013, vychádzajúc zo záverov vyslovených v uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 6Rks/1/2010 z 21. apríla 2010 a sp. zn. 1Rks/1/2013 z 8. októbra 2013, pričom zdôraznil najmä závery, vyslovené v uznesení sp. zn. 6Rks/1/2010 z 21. apríla 2010.

Uznesením sp. zn. 6Rks/1/2010 z 21. apríla 2010 najvyšší súd rozhodol, že o nároku žalobcu: GENERIX, a.s. (ako postupníka pohľadávok, postúpených mu postupcom Perspektíva DZP) proti žalovanému Prešovský samosprávny kraj, na zaplatenie poplatku z omeškania podľa § 23 ods. 2 zákona č. 273/1994 Z. z. vo výške 0,2% za každý deň omeškania zo sumy 49.269,53 € od 19. decembra 2002 do 12. februára 2008 je daná právomoc Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou. Najvyšší súd poukázal na to, že vyberaním poplatkov sa realizuje verejnoprávny nárok štátu ustanovený na základe zákona; nejde o občianskoprávne, prípadne obchodnoprávne vzťahy, z ktorých by prípadné spory v rámci svojej právomoci (§ 7 O.s.p.) riešil súd v občianskom súdnom konaní. Rozhodovaním o právach a povinnostiach vyplývajúcich zo zákona č. 273/1994 Z. z. zákonodarca v ustanovení § 85h ods. 3 v spojení s § 18 ods. 1 písm. a) bod 3. zákona o zdravotných poisťovniach zveril na danom úseku verejnej správy Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou.

Najvyšší súd v uznesení sp.zn. 1Rks/2/2013 vyslovil, že nasledujúcimi úkonmi, ktoré majú svoj základ v práve súkromnom, by verejnoprávna pohľadávka nemala strátiť svoj verejnoprávny charakter, ktorý má základ v osobitostiach verejného práva (najmä vrchnostenský a individualizovaný charakter nároku). Osvojil si zákonnosť záverov senátu 6S zo dňa 21. apríla 2010, ktorým podľa neho došlo k judikačnému odklonu a preto sa neriadil uzneseniami sp.zn. 1Rks/7/2009 a 9Rks/1/2013-15. Mal za to, že zákonodarca prijatím zákona č. 581/2008 Z. z., ktorým bolo do zákona o zdravotných poisťovniach vložené ustanovenie § 77a, mal v úmysle upraviť režim aj doterajších pohľadávok, ktoré vznikli podľa úpravy platnej do 31. decembra 2004 a pri ktorých na základe právnej skutočnosti založenej súkromným právom došlo k zmene oprávneného subjektu (napríklad postúpenie pohľadávok zdravotnými poisťovňami na subjekty súkromného práva. Na tom základe dospel k záveru, že uvedený spor patrí v zmysle § 18 zákona o zdravotných poisťovniach do právomoci Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou a že nemôže spadať pod právomoc súdov, lebo tu nejde v zmysle § 7 O.s.p. o žiadnu tam vymenovanú vec.

Správne kolégium na spoločnom zasadnutí na základe nasledujúcich úvah zaujalo už uvedené

s t a n o v i s k o :

Zákon č. 580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení upravuje zdravotné poistenie, právne vzťahy vznikajúce na základe zdravotného poistenia a prerozdelenie poisťného na verejné zdravotné poistenie.

V zmysle § 11 zákona o zdravotnom poistení a o zmene zákona o poisťovníctve sú tam uvedení platitelia povinní platiť poistené na zdravotné poistenie.

Verejnoprávny charakter verejného zdravotného poistenia vyplýva priamo z § 2 ods. 2 zákona o zdravotnom poistení, preto aj všetky právne vzťahy, ktoré vznikajú na jeho základe, vrátane z toho plynúcich práv a povinností ich subjektov, sú verejnoprávnymi. Pohľadávka poisťného na verejné zdravotné poistenie je preto pohľadávkou verejnoprávneho charakteru.

Podľa § 18 ods.1 písm. a) bodu 3. zákona o zdravotných poisťovniach úrad vykonáva dohľad nad verejným zdravotným poistením tým, že vydáva platobné výmery vo veciach uplatnených zdravotnou poisťovňou, ak ide o pohľadávky na poistnom vyplývajúce z neodvedených preddavkov na poistné alebo neodvedeného nedoplatku na poistnom podľa osobitného predpisu, úroky z omeškania a pohľadávky vyplývajúce z nezaplatenej úhrady za neodkladnú zdravotnú starostlivosť podľa osobitného predpisu.

Podľa § 17a ods.1 zákona o zdravotnom poistení v znení platnom od 1. júna 2009 zdravotná poisťovňa môže dlžné poistné vyplývajúce z neodvedeného preddavku na poistné, nedoplatku alebo úrokov z omeškania uplatniť voči platiteľovi poistného výkazom nedoplatkov.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že dlžné poistné zdravotná poisťovňa môže, ale nemusí uplatniť výkazom nedoplatkov iba voči jeho platiteľovi.

Exekučným titulom je iba právoplatný a vykonateľný výkaz nedoplatkov (§ 18 ods. 5 a 10 zákona o zdravotnom poistení).

V prípade, ak platiteľ poistného podá voči doručenému výkazu nedoplatkov námietky s vecnými dôvodmi a zdravotná poisťovňa im nevyhoví v celom rozsahu, zdravotná poisťovňa podľa § 17a ods. 6 zákona o zdravotnom poistení podá Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou návrh na vydanie platobného výmeru.

Taký postup zdravotnej poisťovne predpokladá aj ustanovenie § 77a ods. 2 a 3 zákona o zdravotných poisťovniach v prípadoch pohľadávok na poistnom a poplatku z omeškania, ktoré bol platiteľ poistného povinný uhradiť podľa predpisov účinných do 31. decembra 2004.

Podľa § 77a ods. 8 zákona o zdravotných poisťovniach proti platobnému výmeru možno podať odvolanie na úrade do 15 dní odo dňa jeho doručenia. Úrad je povinný vo veci rozhodnúť do 15 dní odo dňa doručenia odvolania. V osobitne zložitých prípadoch je úrad povinný rozhodnúť do 30 dní.

Podľa § 85h ods.3 zákona o zdravotných poisťovniach úrad vydáva platobné výmery vo veciach poplatkov z omeškania, ak ide o pohľadávky na poistnom vyplývajúce z neodvedeného alebo oneskorene odvedeného poistného na zdravotné poistenie, na ktoré mala zdravotná poisťovňa nárok podľa predpisov účinných do 31. decembra 2004.

Podľa § 85g ods. 1 zákona o zdravotných poisťovniach pohľadávku na poistnom môže zdravotná poisťovňa za podmienok ustanovených týmto zákonom postúpiť záujemcovi za odplatu na základe výberového konania. Pohľadávku na poistnom môže zdravotná poisťovňa postúpiť aj právnickej osobe so 100% majetkovou účasťou štátu určenej ministerstvom financií po dohode s ministerstvom zdravotníctva, a to za odplatu určenú na základe dohody medzi zdravotnou poisťovňou, ministerstvom financií a ministerstvom zdravotníctva; tým nie sú dotknuté ustanovenia osobitného predpisu.

Pohľadávkou na poistnom je na účely jej postúpenia pohľadávka na poistnom vyplývajúca z neodvedených preddavkov na poistné alebo neodvedeného nedoplatku na poistnom a pohľadávka na úrokoch z omeškania, a pohľadávka na poistnom, pohľadávka na poplatku za nesplnenie oznamovacej povinnosti, pohľadávka na pokute a pohľadávka na poplatku z omeškania z neodvedeného alebo oneskorene odvedeného poistného na zdravotné poistenie, na ktoré mala zdravotná poisťovňa nárok podľa predpisov účinných do 31. decembra 2004 [§ 85g ods.2 písm. a) a b) zákona o zdravotných poisťovniach].

Podľa § 85g ods. 3 zákona č. 581/2004 Z. z. predmetom postúpenia pohľadávok na poistnom podľa odseku 2 môže byť len pohľadávka priznaná právoplatným platobným výmerom alebo právoplatným výkazom nedoplatkov. Pohľadávky na poistnom podľa odseku 2 písm. a) môžu byť predmetom postúpenia najskôr po uplynutí 18 mesiacov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia úradu o ročnom prerozdeľovaní poistného, ktoré sa týchto pohľadávok týka.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že bez ohľadu na zákonom stanovenú povinnosť platiteľov poistného odvádzať poistné na zdravotné poistenie včas, vymáhateľná pohľadávka na poistnom, poplatku z omeškania, úrokoch z omeškania, pokutách, teda pohľadávka odvodená od povinnosti platiť poistné na zdravotné poistenie, vzniká až právoplatnosťou výkazu nedoplatkov alebo právoplatnosťou platobného výmeru.

Podľa § 460 zákona č. 460/1964 Zb. Občiansky zákonník dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiteľa.

Okamih smrti poručiteľa je rozhodujúcou skutočnosťou pre prechod práv a povinností, ktoré sú predmetom dedičstva.

Podľa § 470 ods.1 Občianskeho zákonníka dedič zodpovedá do výšky ceny nadobudnutého dedičstva za primerané náklady spojené s pohrebom poručiteľa a za poručiťelove dlhy, ktoré na neho prešli poručiťelovou smrťou.

Ak je viac dedičov, zodpovedajú za náklady poručiťelovho pohrebu a za dlhy podľa pomeru toho, čo z dedičstva nadobudli, k celému dedičstvu (§ 470 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva, že dedičia sú právnymi nástupcami poistenca ako subjektu verejného zdravotného poistenia.

Obdobne je to napr. v daňovo-právnom vzťahu, u ktorého zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) nielenže *expressis verbis* upravuje prechod povinnosti zaplatiť daň (§ 55 ods. 14), ale vychádza z rovnakého predpokladu, že výška dane je určená rozhodnutím, za ktoré sa považuje daňové priznanie.

Nárok zdravotnej poisťovne na neuhradené poistné, o ktorom nebolo právoplatne rozhodnuté, zaniká smrťou poistenca a nemožno ho už predpísať dedičom ani ho od nich vymáhať.

Smrť poručiťa (platiteľa poistného) má v zmysle § 460 a § 470 Občianskeho zákonníka za následok vznik povinnosti dedičov uhradiť dlhy poručiťa len z pohľadávky, predpísanej poručiťovi právoplatným výkazom nedoplatkov alebo právoplatným platobným výmerom.

Ak zdravotná poisťovňa, resp. postupník (§ 85g ods. 1 zákona o zdravotných poisťovniach) uplatňuje nárok na uhradenie dlhu poručiťa na poistnom [§ 85g ods.2 písm. a) a b) zákona o zdravotných poisťovniach] a návrhom sa jeho splnenia domáha voči dedičovi, na rozhodnutie o takom návrhu je daná právomoc súdu v konaní podľa prvej až štvrtej časti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok.

Súd sa v konaní o takom návrhu musí vysporiadať s otázkou, či existuje právoplatný výkaz nedoplatkov (§ 17a ods. 5 a 10 zákona o zdravotnom poistení) alebo právoplatný platobný výmer (§ 77a ods. 8, § 85h ods.3 zákona o zdravotných poisťovniach).

37.

STANOVISKO

správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. apríla 2016, sp. zn. Snj 37/2016, k zjednoteniu výkladu v otázke povinností správnych orgánov v konaní o peňažnom príspevku na osobnú asistenciu a peňažnom príspevku na opatrovanie podľa zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov:

Peňažný príspevok na osobnú asistenciu a peňažný príspevok na opatrovanie sú dva rôzne druhy peňažného príspevku na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, pričom adresáti týchto príspevkov sú rôzni.

V prípade peňažného príspevku na osobnú asistenciu osobou, ktorej tento príspevok možno priznať, je samotná fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá je podľa komplexného posudku odkázaná na osobnú asistenciu. Naopak, v prípade peňažného príspevku na opatrovanie je osobou, ktorej tento príspevok možno priznať, iná fyzická osoba, ktorá opatruje osobu s ťažkým zdravotným postihnutím odkázanú podľa komplexného posudku na opatrovanie.

Predpokladom priznania peňažného príspevku je žiadosť o priznanie konkrétneho peňažného príspevku. Príslušný správny orgán nie je oprávnený začať konanie o priznanie peňažného príspevku z vlastnej iniciatívy.

Zo žiadneho ustanovenia zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nevyplýva oprávnenie príslušného správneho orgánu začať ex offo konanie o priznanie peňažného príspevku na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, a to ani v prípade, ak rozhodol o odňatí iného peňažného príspevku, bez ohľadu na to, čo bolo dôvodom odňatia tohto príspevku.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) podalo dňa 7. marca 2016 návrh na zaujatie zjednocujúceho stanoviska z dôvodu rozdielného rozhodovania dvoch senátov správneho kolégia Najvyššieho súdu SR vo veciach príspevkov na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia.

Predseda správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky podľa § 21 ods. 3 písm. a) zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov navrhol správne mu kolégiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, aby zaujalo stanovisko k zjednoteniu výkladu zákona č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 447/2008 Z. z.“)

Senát 10S Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaný“) vo veci odňatia peňažného príspevku na osobnú asistenciu v odôvodnení rozsudku zo dňa 15. júla 2015, sp. zn. 10Sžso/59/2014, ktorým zmenil prvostupňový rozsudok krajského súdu tak, že rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, poukázal na skutočnosť, že ak dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia fyzickej osoby trvajú a na ich kompenzáciu je navrhovaný príspevok na opatrovanie, táto fyzická osoba sa v dôsledku odňatia príspevku na osobnú asistenciu dostáva do zložitejšej situácie, keď výplata finančných prostriedkov na kompenzáciu je zastavená.

Najvyšší súd v tomto rozsudku poukázal na to, že cieľom zákona č. 447/2008 Z. z. je zabezpečenie kompenzácie sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia bez ohľadu na to, o aký druh peňažného príspevku ide. Vyslovil názor, že ak bola výplata už priznaného peňažného príspevku na osobnú asistenciu zastavená s odôvodnením, že mala byť priznaná kompenzácia vo forme peňažného príspevku na opatrovanie, o ktorom sa rozhodne v samostatnom konaní, taký postup nenapĺňa účel zákona č. 447/2008 Z. z. Dospel preto k záveru, že bolo povinnosťou prvostupňového správneho orgánu a žalovaného, v prípade, keď nesprávne kvalifikoval peňažný príspevok na kompenzáciu, rozhodnúť o zastavení výplaty peňažného príspevku na osobnú asistenciu a súčasne rozhodnúť o priznaní a o výške peňažného príspevku na opatrovanie (žalobcu).

Senát 9S najvyššieho súdu v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo dňa 16. februára 2012 vo veci neposkytnutia peňažného príspevku na osobnú asistenciu v odôvodnení rozsudku zo dňa 24. septembra 2014, sp. zn. 9Sžso/28/2013, ktorým potvrdil prvostupňový rozsudok krajského súdu, uviedol, že mal za preukázané, že žalobkyňa z dôvodu dovŕšenia veku 65 rokov pred podaním žiadosti o peňažný príspevok na osobnú asistenciu (v roku 2011) nespĺňa kritériá ustanovené v § 22 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z. z. pre poskytnutie peňažného príspevku na osobnú asistenciu. Taktiež mal za preukázané, že v komplexných posudkoch bola navrhnutá kompenzácia peňažným príspevkom na opatrovanie – vo vzťahu k tomuto peňažnému príspevku skonštatoval, že nárok na tento príspevok nebol predmetom žalobou napadnutého rozhodnutia a preto sa týmto nárokom súd v tomto konaní nemohol a nemôže zaoberať.

Ministerstvo v návrhu na zaujatie zjednocujúceho stanoviska poukázalo na to, že ak správny orgán dospeje k záveru, že posudzovaná osoba naďalej nespĺňa podmienky na poskytovanie príspevku na osobnú asistenciu, nie je oprávnený ex offio rozhodnúť o priznaní peňažného príspevku na opatrovanie, aj keď je tento navrhnutý v komplexnom posudku, lebo konanie o priznaní peňažného príspevku na opatrovanie začína výlučne na návrh, pričom jeho priznanie je možnosťou, nie povinnosťou (§ 40 ods. 1 a § 43 ods. 1).

V konaniach o peňažných príspevkoch na kompenzáciu je potrebné rešpektovať právny princíp ius dispositiva a taktiež odlíšiť okruh oprávnených subjektov v jednotlivých konaniach, lebo podľa § 40 ods. 1 sa peňažný príspevok na opatrovanie vypláca osobe, ktorá odkázanú osobu opatruje a táto osoba je súčasne žiadateľom o tento príspevok, pričom podľa § 22 ods. 2 sa peňažný príspevok na osobnú asistenciu vypláca fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá je zároveň aj žiadateľom o tento druh príspevku.

Konanie o peňažnom príspevku na opatrovanie je konaním výlučne návrhovým, nemožno uplatniť ani postup podľa ustanovenia § 45 ods. 9 a tým preklenúť obdobie medzi poskytovaním rôznych príspevkov.

Správne kolégium na základe nasledujúcich úvah zaujalo už uvedené

s t a n o v i s k o :

Zákon č. 447/2008 Z. z. upravuje právne vzťahy pri poskytovaní peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, právne vzťahy pri vyhotovení preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, vyhotovení preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom (ďalej len "preukaz"), parkovacieho preukazu pre fyzickú osobu so zdravotným postihnutím (ďalej len "parkovací preukaz") a právne vzťahy na účely posudzovania potreby osobitnej starostlivosti poskytovanej podľa osobitného predpisu. Cieľom týchto právnych vzťahov je podpora sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti za jej aktívnej účasti pri zachovaní jej ľudskej dôstojnosti za podmienok a v oblastiach ustanovených týmto zákonom.

Fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby na účely tohto zákona, ak je odkázaná na osobnú asistenciu, opatrovanie alebo sociálnu službu podľa osobitného predpisu (§ 14 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z.).

Ťažké zdravotné postihnutie fyzickej osoby možno kompenzovať viacerými druhmi peňažného príspevku, medzi inými peňažným príspevkom na osobnú asistenciu alebo príspevkom na opatrovanie [§ 19 ods. 1 písm. a) a n) zákona č. 447/2008 Z. z.].

Osobná asistencia je pomoc fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím pri činnostiach uvedených v prílohe č. 4. Osobnú asistenciu vykonáva osobný asistent (§ 20 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z.)

Účelom osobnej asistencie je aktivizácia, podpora sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím a podpora jej nezávislosti a možnosti rozhodovať sa a ovplyvňovať plnenie rodinných rolí, vykonávanie pracovných aktivít, vzdelávacích aktivít a voľnočasových aktivít (§ 20 ods. 2).

Rozsah osobnej asistencie sa určuje podľa činností uvedených v prílohe č. 4, ktoré si nemôže fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím vykonávať sama, a počtu hodín, ktoré sú potrebné na ich vykonanie (§ 21 ods. 1).

Podľa § 22 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z. fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá je podľa komplexného posudku vypracovaného podľa § 15 ods. 1 odkázaná na osobnú asistenciu, možno poskytovať peňažný príspevok na osobnú asistenciu, ak sa osobná asistencia vykonáva pri činnostiach uvedených v prílohe č. 4.

Peňažný príspevok na osobnú asistenciu nemožno poskytovať fyzickej osobe, ktorej sa poskytuje opatrovanie podľa § 40 alebo opatrovateľská služba podľa osobitného predpisu (§ 22 ods. 4).

Opatrovanie na účely zákona č. 447/2008 Z. z. je pomoc fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá je odkázaná na opatrovanie podľa § 14 ods. 4, ak tento zákon neustanovuje inak. Účelom opatrovania je zabezpečiť každodenne pomoc fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím pri úkonoch sebaobsluhy, pri úkonoch starostlivosti o domácnosť a pri realizovaní sociálnych aktivít s cieľom zotrvať v prirodzenom domácom prostredí (§ 39 ods. 1, 2).

Podľa § 40 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z. ak fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá dovŕšila šesť rokov veku a je podľa komplexného posudku vypracovaného podľa § 15 ods. 1 odkázaná na opatrovanie, opatruje fyzická osoba uvedená v odsekoch 3 a 4, možno fyzickej osobe, ktorá opatruje, poskytnúť peňažný príspevok na opatrovanie.

Peňažný príspevok na opatrovanie nemožno poskytnúť, ak sa fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím poskytuje peňažný príspevok na osobnú asistenciu (§ 40 ods. 23).

Nárok na peňažný príspevok na kompenzáciu a nárok na jeho výplatu vzniká právoplatným rozhodnutím príslušného orgánu o jeho priznaní. Peňažný príspevok na kompenzáciu sa prizná a vypláca od prvého dňa kalendárneho mesiaca, v ktorom sa začalo konanie o peňažnom príspevku na kompenzáciu ak § 40 ods. 16, 18 až 20 neustanovujú inak (§ 43 ods. 1, 2).

Konanie o priznanie peňažného príspevku na kompenzáciu, sa začína na základe žiadosti fyzickej osoby. Žiadosť sa podáva písomne alebo elektronickými prostriedkami podpísaná zaručeným elektronickým podpisom (§ 55 ods. 1).

Podľa § 55 ods. 4 v žiadosti fyzická osoba uvedie druh peňažného príspevku na kompenzáciu, o ktorý žiada a odôvodnenie žiadosti.

Podkladom na rozhodnutie o peňažnom príspevku na kompenzáciu je komplexný posudok, ktorý príslušný orgán doručí účastníkovi konania spolu s rozhodnutím. Pri peňažnom príspevku na opatrovanie doručí príslušný orgán účastníkovi konania rozhodnutie a fyzickej osobe, na ktorej opatrovanie účastník konania tento príspevok žiada, doručí komplexný posudok alebo lekársky posudok, ktoré sú podkladom tohto rozhodnutia (§ 55 ods. 6 a 13).

Konanie o odňatí peňažného príspevku na kompenzáciu, o odňatí a zastavení výplaty peňažného príspevku na kompenzáciu, o zastavení výplaty peňažného príspevku na kompenzáciu sa začína na podnet fyzickej osoby alebo na podnet orgánu, ktorý je príslušný rozhodovať o peňažnom príspevku na kompenzáciu v prvom stupni (§ 55 ods. 1).

Opakovaný peňažný príspevok na kompenzáciu sa odníme a jeho výplata sa zastaví, ak sa zistí, že sa poskytol neprávom alebo jeho poskytovanie prestalo plniť svoj účel. Peňažný príspevok na osobnú asistenciu a peňažný príspevok na opatrovanie sa odníme a jeho výplata sa zastaví aj vtedy, ak príslušný orgán zistí nedostatky závažného charakteru týkajúce sa kvality a rozsahu pomoci vykonávanej pre fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím. Opakovaný peňažný príspevok na kompenzáciu sa odníme, jeho výplata sa zastaví alebo jeho výška sa zvýši alebo zníži, ak sa zmenia skutočnosti rozhodujúce na trvanie nároku na opakovaný peňažný príspevok na kompenzáciu alebo na jeho výplatu (§ 45 ods. 1, 2 a 3).

Štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (článok 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb.).

Peňažný príspevok na osobnú asistenciu a peňažný príspevok na opatrovanie sú dva rôzne druhy peňažného príspevku na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, pričom adresáti týchto príspevkov sú rôzni.

V prípade peňažného príspevku na osobnú asistenciu osobou, ktorej tento príspevok možno priznať, je samotná fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá je podľa komplexného posudku odkázaná na osobnú asistenciu. Naopak, v prípade peňažného príspevku na opatrovanie je osobou, ktorej tento príspevok možno priznať, iná fyzická osoba, ktorá opatruje osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, odkázanú podľa komplexného posudku na opatrovanie.

Predpokladom priznania peňažného príspevku je žiadosť o priznanie konkrétneho peňažného príspevku. Príslušný správny orgán nie je oprávnený začať konanie o priznanie peňažného príspevku z vlastnej iniciatívy.

Zo žiadneho ustanovenia zákona č. 447/2008 Z. z. nevyplýva oprávnenie príslušného správneho orgánu začať ex offo konanie o priznanie peňažného príspevku na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, a to ani v prípade, ak rozhodol o odňatí iného peňažného príspevku, bez ohľadu na to, čo bolo dôvodom odňatia tohto príspevku.

38.

ROZHODNUTIE

Ak rozhodnutie žalovaného o uložení sankcie za priestupok v časti pokiaľ ide o jej výšku na hornej hranici sadzby je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, potom v správnom konaní došlo k podstatnej vade, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť rozhodnutia.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. októbra 2015, sp. zn. 8 Sžo/37/2014)

Krajský súd v Trnave rozsudkom zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. d/ O.s.p. rozhodnutie Krajského stavebného úradu Trnava zo dňa 19. marca 2012, ktorým bolo zmenené rozhodnutie Obce Borovce zo dňa 21. decembra 2011 doplnením výroku o trovách konania, a zrušil aj vyššie špecifikované prvostupňové rozhodnutie Obce Borovce, ktorým bol žalobca ako obvinený z priestupku uznaný vinným zo spáchania priestupku podľa § 105 ods. 3 písm. b/ zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení platnom a účinnom v rozhodnom čase (ďalej len „stavebný zákon“) tým, že ako stavebník začal v novembri 2010 uskutočňovať stavbu rodinného „dvojdomu“ na pozemkoch v k. ú. Borovce bez stavebného povolenia, za čo mu bola uložená pokuta vo výške 25 000 €, a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Zároveň uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 66 € za zaplatený súdny poplatok a na trovách právneho zastúpenia sumu 371,36 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Rozsudok odôvodnil tým, že rozhodnutie žalovaného je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, a to najmä v časti určenia výšky pokuty nie je vôbec odôvodnené. Zdôraznil, že právo na vydanie kompletného rozhodnutia je jedným zo základných práv účastníka administratívneho konania. Rozhodnutie správneho orgánu musí byť také, aby každý, kto ho dostane k dispozícii, si mohol utvoriť z jeho odôvodnenia obraz o prejednávanej veci a vydanom rozhodnutí. Uviedol, že nepreskúmateľnosť pre nedostatok dôvodov spočíva v nedostatku skutkových dôvodov a je takou vadou, ktorá bráni súdu vecne preskúmať zákonnosť rozhodnutia. V tejto súvislosti poukázal na to, že nespochybniteľným právom účastníka konania je v prípade uloženia pokuty v správnom konaní dostať rozhodnutie, ktoré bude aj v časti určenia jej výšky dostatočným spôsobom odôvodnené v nadväznosti na konkrétne zistené skutočnosti, okolnosti, údaje, aby bolo z odôvodnenia zrejmé, v rámci akých mantinelov sa pri svojom rozhodovaní správny orgán pohyboval, ktoré skutočnosti zohľadnil. Podľa názoru krajského súdu nie je postačujúce, ak je uložená sankcia v rozsahu, ktorý síce zákon pripúšťa, ale správny orgán musí v odôvodnení rozhodnutia uviesť skutočnosti, ktoré viedli k uloženiu sankcie aj pokiaľ ide o jej výšku. Námietku žalobcu, že mu nebol v konaní ustanovený správny orgánom tlmočník, nepovažoval krajský súd za dôvodnú, nakoľko mal možnosť do zápisnice o prejednaní priestupku túto skutočnosť namietkať, čo však neurobil; učinil tak iba v rámci odvolacieho konania pred správny orgánom. K ďalšej námietke žalobcu ohľadne predpojatosti starostu obce k veci krajský súd uviedol, že správny poriadok hovorí len o možnom vylúčení pracovníka správneho orgánu, nie o vylúčení jeho štatutára – starostu obce, ktorý však nie je pracovníkom, ale je správny orgánom. Výrok o trovách konania odôvodnil poukazom na § 250k O.s.p. a na

vyhlášku č. 655/2004 Z. z., pričom trovy právneho zastúpenia pozostávali z odmeny advokáta za 4 úkony právnej služby, náhrady cestovného z Piešťan do Trnavy a späť, náhrady za stratu času a paušálnej náhrady.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie navrhujúc, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave zrušil a vec mu vrátil na nové konanie. Nestotožnil sa s prvostupňovým rozsudkom poukazujúc na to, že pri udeľovaní pokuty má správny orgán zákonom stanovené rozpätie, v rámci ktorého je možné uložiť pokutu. Nebezpečenstvo protiprávneho konania nie je odstupňované, ale je na posúdení správneho orgánu ukladajúceho pokutu, ako posúdi konkrétne porušenie zákona. Správny orgán mal za dostatočne dôvodné porušenie zákona tým, že žalobca staval bez stavebného povolenia a vzhľadom na rozsah stavby a jej umiestnenie ešte aj na pozemkoch, ku ktorým nemal ako stavebník vlastnícke právo alebo iné právo v zmysle stavebného zákona, za čo mu bola uložená pokuta vo výške 25 000 €. Žalovaný nesúhlasil s rozsudkom ani v časti trov konania, nakoľko správny orgán svojím postupom neukrátil žalobcu na jeho právach.

Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol napadnutý rozsudok vo výroku ako vecne správny potvrdiť, uplatňujúc si náhradu trov odvolacieho konania vo výške 83,87 € (odmena za 1 úkon právnej služby 61,85 €, paušálna suma náhrad 8,04 € a DPH 13,98 €). Podané odvolanie považoval žalobca za nedôvodné. Nesúhlasil však s právnymi závermi súdu prvého stupňa o nedôvodnosti žalobcových námietok ohľadne absencie ustanovenia tlmočníka a rozhodovania zaujatou osobou, ktoré však nemajú vplyv na správnosť výroku rozsudku súdu prvého stupňa. Považoval za potrebné uviesť, že Obec Borovce ako prvostupňový správny orgán odôvodnila výšku uloženej pokuty i údajným správnym deliktom iného subjektu čo považuje žalobca za neprípustné. Z rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu nie je ani zistiteľné, aká spoločnosť a kedy sa mala dopustiť obdobného protiprávneho skutku, prípadne akým rozhodnutím bolo rozhodnuté o porušení stavebného zákona touto bližšie neurčenou spoločnosťou, ktorej je žalobca údajne konateľom a spoločníkom. Žalobca ďalej poukázal na to, že vyššie uvedený dôvod uloženia tak vysokej pokuty bližšie rozviedol právny predchodca žalovaného tak, že ide o spoločnosť GGM, s.r.o., v ktorej síce žalobca nie je konateľom, ale spoločníkom, a ako spoločník v tejto spoločnosti mal žalobca opakovane realizovať bez stavebného povolenia stavbu Betonárky v Borovciach. V súvislosti s tým namietal, že odôvodnenie rozhodnutia žalovaného je vnútorne rozporným, pretože spoločník spoločnosti s ručením obmedzeným nie je oprávnený konať v mene spoločnosti, a teda žalobca ako spoločník nemohol realizovať žiadnu stavbu v mene spoločnosti GGM, s.r.o., a ak by takúto stavbu realizoval žalobca ako fyzická osoba neoprávnená konať za GGM, s.r.o., nešlo by o správny delikt spoločnosti GGM, s.r.o., ale o priestupok žalobcu. Zdôraznil, že neexistuje žiadne rozhodnutie, ktorým by bolo konštatované uskutočnenie stavby Betonárne v Obci Borovce bez stavebného povolenia, a to ani žalobcom ani spoločnosťou GGM, s.r.o. Žalobca mal za to, že bez právoplatného rozhodnutia o správnom delikte nemôže žalovaný v rámci priestupkového konania konštatovať spáchanie správneho deliktu právnickou osobou, ktorá nie je účastníkom konania, a spáchaním tohto správneho deliktu odôvodniť uloženie pokuty vo výške 25 000 € žalobcovi, pretože je spoločníkom tejto právnickej osoby.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo, súc viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania podľa § 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p., bez nariadenia pojednávania, podľa § 250ja ods. 2 a § 214 O.s.p. v

spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. s tým, že deň verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk, a dospel k záveru, že odvolaniu žalovaného nie je možné vyhovieť. Rozsudok bol verejne vyhlásený 22. októbra 2015 podľa § 156 ods. 1 a 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 105 ods. 3 písm. b/ stavebného zákona priestupku sa dopustí a pokutou do 1 milióna Sk sa potresce ten, kto ako stavebník uskutočňuje novú stavbu bez stavebného povolenia alebo v rozpore s ním.

Podľa ods. 6 citovaného ustanovenia na priestupky a ich prejednávanie sa vzťahujú všeobecné predpisy o priestupkoch (zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov).

Podľa § 12 ods. 1 zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení platnom v rozhodnom čase pri určení druhu sankcie a jej výmery sa prihliadne na závažnosť priestupku, najmä na spôsob jeho spáchania a na jeho následky, na okolnosti, za ktorých bol spáchaný, na mieru zavinenia, na pohnútky a na osobu páchatel'a, ako aj na to, či a akým spôsobom bol za ten istý skutok postihnutý v kárnom alebo disciplinárnom konaní.

Podľa § 140 stavebného zákona ak nie je výslovne ustanovené inak, vzťahujú sa na konanie podľa tohto zákona všeobecné predpisy o správnom konaní.

Podľa § 47 ods. 3 zák. č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej len „Správny poriadok“) v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky stotožňujúc sa s odôvodnením napadnutého rozhodnutia krajského súdu v celom rozsahu, na zdôraznenie jeho správnosti považuje za vhodné doplniť, že v zmysle ustálenej judikatúry správnych súdov v prípade správneho trestania súd sleduje, či správny orgán náležite odôvodnil uloženie sankcie v určitej výške, ak zákon pripúšťa rozpätie sankcie, či prihliadol na okolnosti viazané na subjekt, samotný skutok a jeho následok. Určenie výšky pokuty v rámci určeného rozpätia je síce vecou voľného uváženia, to však neznamená, že môže byť uložená v ľubovoľnej výške. Voľná úvaha aj pri takomto rozhodovaní je myšlienkový proces, v rámci ktorého má príslušný orgán zvažovať závažnosť porušenia predpisov vo vzťahu ku každému zisteniu, jeho následky, dobu protiprávnosti, aby uložená pokuta spĺňala nielen požiadavku represie, ale aj preventívny účel s prognózou budúceho pozitívneho správania sa dotknutej osoby. Pri uložení pokuty správny orgán prihliadne na závažnosť priestupku, najmä spôsob jeho spáchania, a na jeho následky, na okolnosti, za ktorých bol spáchaný, na mieru zavinenia, na pohnútky a na osobu páchatel'a.

Riadny chod spravodlivosti v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), ako aj čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, zaväzuje súdy a orgány verejnej správy na odôvodňovanie rozhodnutí. Nepreskúmateľné rozhodnutia zakladajú protiústavný stav a tento postup je nezlučiteľný so zásadou spravodlivosti konania. Tomuto procesnému právu účastníka zodpovedá podľa § 157 ods. 2 O.s.p. a podľa § 47 ods. 3 správneho poriadku povinnosť súdu a správneho orgánu nielen rozhodnúť, ale tiež vysvetliť, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie. Ak tak neurobia, zaťažia svoje rozhodnutie vadou spočívajúcou v tom, že rozhodnutia sú nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov a účastníkovi konania sa postupom súdu odníme možnosť konať pred súdom (§ 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p., § 250j ods. 3 písm. d/ a ods. 3 O.s.p.) a súčasne postupujú aj v rozpore s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Prvostupňový správny orgán v odôvodnení svojho rozhodnutia k určeniu výšky sankcie uloženej na hornej hranici sadzby uviedol: „...V súlade s § 12 zákona o priestupkoch správny orgán prihladol na závažnosť priestupku, najmä na spôsob jeho spáchania a na jeho následky, na okolnosti, za ktorých bol spáchaný, na mieru jeho zavinenia, na pohnútky a na osobu páchatel'a. Páchatel' stavbu vedome realizuje aj na pozemku, ku ktorému nemá vlastnícke ani iné právo a ktorého odpredaj mu Obecné zastupiteľstvo Borovce ešte pred začatím stavby zamietlo. Spoločnosť, ktorej je páchatel' konateľom a jedným zo spoločníkov, sa na území Obce Borovce dopustila obdobného protiprávneho skutku....“

Druhostupňový správny orgán v odôvodnení rozhodnutia v súvislosti s touto otázkou konštatoval, že: „...Stavebný úrad udelil pokutu 25 000 €, čo je v súlade s ustanovením § 105 ods. 3 písm. b/ stavebného zákona. Stavebník realizoval stavbu bez stavebného povolenia, na pozemkoch, ku ktorým nemá vlastnícke právo. Stavebník ako spoločník spoločnosti GGM s.r.o. vedome, opakovane realizoval bez stavebného povolenia aj stavbu Betonárky v Borovciach. Uskutočňovanie stavby bez stavebného povolenia je tak závažným porušením stavebného zákona, že od 1. novembra 2011 sa zmenil trestný zákon tým, že boli zavedené nové skutkové podstaty trestného činu (neoprávnené uskutočňovanie stavby), ktoré sa potrestajú trestom odňatia slobody.“

Najvyšší súd považuje za potrebné uviesť, že takéto všeobecné odôvodnenie, odvolávajúce sa na citované zákonné ustanovenia nepostačuje, pretože určenie výšky pokuty je výsledkom správneho uváženia, ktoré je súdom preskúmateľné v zmysle § 245 ods. 2 O.s.p. Z oboch rozhodnutí správnych orgánov nie je možné zistiť, aká vlastne bola miera ohrozenia verejného záujmu, nakoľko správne orgány sa nevysporiadali s otázkou závažnosti priestupku, spôsobu jeho spáchania, nevyhodnotili jeho následky, pohnútky žalobcu, okolnosti, za ktorých k jeho spáchaniu došlo a taktiež nie je možné zistiť, či vôbec, a do akej miery, vzali správne orgány do úvahy tú skutočnosť, že žalobca prejavil snahu vec usporiadať tým, že po zabezpečení príslušných dokladov mieni podať žiadosť o dodatočné povolenie zmeny stavby a od tohto momentu v realizácii stavby nepokračoval. Pokiaľ žalovaný výšku pokuty odôvodňoval tým, že žalobca ako spoločník spoločnosti GGM s.r.o. vedome, opakovane realizoval bez stavebného povolenia aj stavbu Betonárky v Borovciach, k tomuto tvrdeniu žalovaného sa v predložennom administratívnom spise nenachádzajú žiadne listinné dôkazy, žalobca na druhej strane tvrdí, že neexistuje žiadne rozhodnutie, ktorým by bolo konštatované uskutočnenie stavby Betonárne v Obci Borovce bez stavebného povolenia ani ním, ani spoločnosťou GGM s.r.o., a preto uvedené okolnosti a tvrdenia odvolací súd nemohol preveriť.

Najvyšší súd rovnako ako súd prvého stupňa nemohol vzhľadom na vyššie uvedené ponechať bez povšimnutia skutočnosť, že rozhodnutie žalovaného o uložení sankcie v časti pokiaľ ide o jej výšku na hornej hranici sadzby je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov a v konaní došlo k podstatnej vade konania, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť rozhodnutia.

Po preskúmaní predloženého spisového materiálu a postupu a rozhodnutia krajského súdu odvolací súd dospel k záveru, že krajský súd dostatočne podrobne a presne zistil skutkový stav a vysporiadal sa so všetkými relevantnými námietkami účastníkov konania. Skutočnosti, ktorými žalovaný v odvolaní spochybňuje predmetné rozhodnutie krajského súdu, neboli zistené v odvolacom konaní. Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolaniu žalovaného nevyhovел a s prihliadnutím na všetky individuálne okolnosti daného prípadu rozsudok Krajského súdu v Trnave zmenil tak, že zrušil len rozhodnutie žalovaného podľa § 250j ods. 2 písm. d/ O.s.p. Vyššie vytýkané pochybenia je možné aplikovať a odstrániť už v rozhodnutí žalovaného, preto odvolací súd, na rozdiel od súdu krajského prvostupňové rozhodnutie nezrušil.

V ďalšom konaní bude potrebné, aby žalovaný postupoval v intenciách rozhodnutia krajského ako aj Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, vo veci opätovne rozhodol a svoje rozhodnutie v naznačenom smere aj riadne odôvodnil.

O náhrade trov konania rozhodol najvyšší súd podľa § 224 ods. 1 a 2 O.s.p. v spojení s § 250k ods. 1 veta prvá a § 149 ods. 1 O.s.p. s poukazom na § 246c veta prvá O.s.p. Žalobcovi, ktorý bol úspešný v konaní, priznal náhradu trov konania v rozsahu, v akom boli žalobcovi priznané prvostupňovým rozsudkom, t. j. náhradu súdneho poplatku 66 € a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 371,36 €, a náhradu trov odvolacieho konania vo výške 83,87 € pozostávajúcich z tarifnej odmeny advokáta za 1 úkon právnej služby vo výške 61,85 €, z paušálnej náhrady vo výške 8,04 € a DPH v sume 13,98 €.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

39.

ROZHODNUTIE

Ak žalobkyňa nevyvrátila hodnoverným spôsobom skutočnosti a skutkový stav, ktorý bol zistený správnymi orgánmi, za takýchto skutkových okolností nie je dôvod, aby správny súd zrušil žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. októbra 2015, sp. zn. 8 Sžo/60/2014)

Krajský súd v Bratislave rozsudkom zamietol žalobu žalobkyne, ktorou sa domáhala preskúmania zákonnosti a následného zrušenia rozhodnutia žalovaného zo dňa 27.02.2012, ktorým žalovaný podľa § 59 ods. 2 správneho poriadku zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu zo dňa 10.11.2011, ktorým uznal žalobkyňu vinnou za spáchanie priestupku proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 ods. 1 písm. d/ zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch (ďalej iba zákon), ktorého sa dopustila tým, že od mesiaca jún 2011 do 24.08.2011 opakovane búchala po stenách svojho bytu a po radiátore v dome na Š. ulici v P., a to aj v neskorých nočných a skorých ranných hodinách, čím úmyselne rušila občianske spolunažívanie schválnosťami. Za tento priestupok správny orgán žalobkyni uložil pokutu vo výške 15 € ako aj povinnosť zaplatiť trovy konania vo výške 16 €.

Krajský súd z pripojeného administratívneho spisu zistil, že dňa 26.09.2011 obdržal prvostupňový správny orgán od Obvodného oddelenia PZ Prešov - Juh Správu o výsledku objasňovania priestupku, z ktorého je podozrivá žalobkyňa tým, že za posledné mesiace trvalé porušuje domový poriadok na adrese Š., P., kde býva a to búchaním po stenách bytu, radiátore v neskorých nočných a skorých ranných hodinách. Súčasne so správou predložilo OO PZ Prešov - Juh Záznam o podaní oznámenia podľa § 59 ods. 3 zákona za účelom podania oznámenia: priestupok proti občianskemu spolunažívaniu spísaný s A. L. dňa 24.08.2011. Oznamovateľka uvádza, že býva na ulici Š., P. na šiestom poschodí, kde jej suseda J. K., ktorá býva na druhom poschodí trvalé porušuje domový poriadok a to tak, že od mesiaca jún 2011 sa z jej bytu šíri hluk a to hlavne v nočných a skorých ranných hodinách. Svedkovia rušenia domového poriadku boli tiež p. E. G., p. O.

Z obsahu administratívneho spisu súd v súlade so zistením správnych orgánov dospel k záveru, že bol riadne zistený skutkový stav veci, že posúdenie konania žalobkyne správnymi orgánmi nedáva pochybnosti o tom, že správne orgány rozhodli v súlade so zákonom. Zo zápisníc z výsluchu svedkov p. A. L., p. E. G., p. K. P. a p. A. O. zo dňa 25.10.2011 je nesporné, že títo boli zápisnične poučení podľa § 35 Správneho poriadku aj o povinnosti vypovedať pravdivo a nič nezamľčovať. Obsahom administratívneho spisu bolo preukázané, že žalobkyňa na ústnom pojednávaní dňa 02.11.2011 bola oboznámená s výpoveďami svedkov, bola poučená podľa § 33 ods. 1 a 2 Správneho poriadku a nenavrhol vykonať žiadne dôkazy. Na ústnom pojednávaní konanom dňa 02.11.2011 uviedla žalobkyňa, že sa cíti byť nevinná. S doloženými čestnými vyhláseniami sa vysporiadal žalovaný v napadnutom rozhodnutí.

Z obsahu priestupkového spisu ako aj obsahu podaní žalobkyne bolo podľa názoru krajského súdu jednoznačne preukázané porušenie zákona zo strany žalobkyne, a preto námietky žalobkyne týkajúce sa nezákonnosti administratívneho konania neobstoja. Presvedčenie žalobkyne, že sa necíti byť vinnou, že hluk nespôsobuje, nie je dôkazom, že sa žalobkyňa nedopustila priestupku podľa § 49 ods. 1 písm. d/ zákona o priestupkoch. Žalobkyňa skutočnosti uvádzané v žalobe, že má dlhoročné problémy obdobného charakteru s p. E. G., neuvedla v priebehu priestupkového konania a ani v odvolaní, preto tieto tvrdenia žalobkyne krajský súd nezobral do úvahy. K uvedeným zisteniam správnych orgánov, ktoré boli podkladom pre rozhodnutie o uznaní žalobkyne za vinnú zo spáchania priestupku a uložení pokuty, nemal krajský súd žiadne výhrady, s odkazom na výpovede svedkov, ktorým krajský súd nemal dôvod neveriť, pretože v priestupkovom konaní vypočutí svedkovia zhodne tvrdili, že hluk vychádza z bytu žalobkyne a ich výpovede sú logické a bez vnútorných rozporov a zapadajú do celkového rámca popisu udalostí. Naopak, obranu žalobkyne bolo potrebné považovať podľa názoru krajského súdu za účelovú. Výšku uloženej sankcie oba správne orgány riadne v zmysle zákona odôvodnili. Vzhľadom na uvedené súd žalobu ako nedôvodnú podľa § 250j ods. 1 O.s.p. zamietol. O trovách konania súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že neúspešnej žalobkyni náhradu trov právneho zastúpenia nepriznal.

Žalobkyňa v podanom odvolaní proti rozsudku krajského súdu žiadala, aby odvolací súd zmenil rozsudok krajského súdu a to tak, že rozhodnutie žalovaného zruší a vec vráti žalovanému na ďalšie konanie. Alternatívne žiadala, aby odvolací súd zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Súčasne tiež žiadala o náhradu trov konania. Uviedla, že odvolanie podáva z dôvodov uvedených v § 205 ods. 2 písm. c/, d/, f/ O.s.p., nakoľko súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci a to nevykonaním dôkazov potrebných na zistenie rozhodujúcich skutočností, z ktorých vyplynulo, že žalobkyňa v minulosti (rok 2007) mala obdobné problémy so susedom E. G. Podľa žalobkyne súd dospel na základe vykonaných dôkazov taktiež k nesprávnym skutkovým zisteniam, keď napriek predloženým dôkazom, uveril iba výpovediam svedkov druhej strany a nehodnotil dôkazy žalobkyne. Rozhodnutie súdu vychádza podľa žalobkyne z nesprávneho právneho posúdenia veci, keď skutok údajne spáchaný žalobkyňou posúdil ako úmyselné konanie, pričom takýto skutok nebol žalobkyni preukázaný a išlo iba o domnienky a v jej prospech mala byť aplikovaná zásada „*in dubio pro reo*“ a nie naopak.

Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil. Navrhol, aby účastníkom nebola priznaná náhrada trov konania. Žalovaný poukázal, že z odôvodnenia predmetného rozhodnutia krajského súdu o.i. vyplýva, že bol riadne zistený skutkový stav veci, že posúdenie konania žalobkyne správnymi orgánmi nedáva pochybnosti o tom, že správne orgány rozhodli v súlade so zákonom. Zo zápisníc z výsluchu svedkov p. A.L., p. E. G., p. K. P. a p. A. O. zo dňa 25.10.2011 je nesporné, že títo boli zápisnične poučení podľa § 35 správneho poriadku aj o povinnosti vypovedať pravdivo a nič nezamlčovať. Obsahom administratívneho spisu bolo preukázané, že žalobkyňa na ústnom pojednávaní dňa 02.11.2011 bola oboznámená s výpovedami svedkov, bola poučená podľa § 33 ods. 1 a 2 správneho poriadku a nenavrhol vykonať žiadne dôkazy. Na ústnom pojednávaní konanom dňa 02.11.2011 uviedla žalobkyňa, že sa cíti byť nevinná. S doloženými čestnými vyhláseniami sa vysporiadal žalovaný v napadnutom rozhodnutí. Bolo jednoznačne preukázané porušenie zákona zo strany žalobkyne. K

zisteniam správnych orgánov, ktoré boli podkladom pre rozhodnutie o uznaní žalobkyne za vinnú zo spáchania priestupku a uložení pokuty nemal súd žiadne výhrady. Súd poukázal na to, že nemal dôvod neveriť výpovediam svedkov, pretože v priestupkovom konaní vypočutí svedkovia zhodne tvrdili, že hluk vychádza z bytu žalobkyne, ich výpovede sú logické a bez vnútorných rozporov a zapadajú do celkového rámca popisu udalostí.

Vzhľadom na vyššie uvedené navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť a žalobkyni náhradu trov konania nepriznať.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu a z dôvodov podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p.), keď deň verejného vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p. v spojení s § 211 ods. 2 O.s.p. a § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolaniu nemožno priznať úspech.

Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 22.10.2015 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Z o d ô v o d n e n i a:

Podľa § 244 ods. 1 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkoch zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 244 ods. 2 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy (ďalej len „rozhodnutie správneho orgánu“).

Podľa § 219 ods. 1 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Súd v správnom súdnictve podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku preskúmava zákonnosť právoplatných správnych rozhodnutí a o to išlo aj v predmetnej veci, tzn. že súdne konanie nepredstavuje „predĺženie“ resp. „pokračovanie“ správneho konania. Aj podľa konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR je v správnom súdnictve nevyhnutné prihliadať na špecifiká vyplývajúce z postavenia právomoci všeobecných súdov, ktoré nie sú pri preskúmaní zákonnosti postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy

súdmi skutkovými, ale súdmi, do právomoci ktorých patrí predovšetkým preskúmanie právnych otázok týkajúcich sa postupu a rozhodnutia tohto orgánu (I. ÚS 217/2015).

Najvyšší súd Slovenskej republiky z obsahu predloženého súdneho spisu a administratívneho spisu zistil skutkový stav tak, ako je podrobne popísaný v rozsudku krajského súdu, preto skutočnosti účastníkom známe nebude nadbytočne opakovať, s jeho odôvodnením, ktoré považuje za úplné, vyčerpávajúce a dostatočne výstižné sa stotožňuje v celom rozsahu, a len na doplnenie a zdôraznenie správnosti dodáva:

Predmetom preskúmavacieho konania bolo rozhodnutie právneho predchodcu žalovaného zo dňa 27.02.2012, ktorým bolo podľa § 59 ods. 2 správneho poriadku zamietnuté odvolanie žalobkyne a bolo potvrdené rozhodnutie Obvodného úradu Prešov, odboru všeobecnej vnútornej správy zo dňa 10.11.2011.

Prvostupňový správny orgán v I. časti výroku rozhodnutia uznal žalobkyňu vinnou zo spáchania priestupku proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 ods. 1 písm. d/ zákona o priestupkoch, ktorého sa dopustila tým, že od mesiaca jún 2011 do 24.08.2011 opakovane búchala po stenách svojho bytu a po radiátore v dome na Š. v P. a to aj v neskorých nočných a skorých ranných hodinách, čím úmyselne rušila občianske spolunažívanie schválnosťami. Za tento priestupok správny orgán žalobkyni uložil pokutu vo výške 15 € ako aj povinnosť zaplatiť trovy konania vo výške 16 €.

Podľa § 49 ods. 1 písm. d/ zákona o priestupkoch, priestupku sa dopustí ten, kto úmyselne naruší občianske spolunažívanie vyhrážaním ujmu na zdraví, drobným ublížením na zdraví, nepravdivým obvineným z priestupku, schválnosťami alebo iným hrubým správaním.

Podľa § 49 ods. 2 zákona o priestupkoch, za priestupok podľa odseku 1 písm. a/ možno uložiť pokutu do 33 €, za priestupok podľa odseku 1 písm. b/ až d/ a písm. f/ pokutu do 99 € a za priestupok podľa odseku 1 písm. e/ pokutu do 331 €.

Odvolací súd z obsahu súdneho a administratívneho spisu zistil, že krajský súd sa náležite a v súlade so zákonom vysporiadal so všetkými relevantnými námietkami žalobkyne pokiaľ ide o zistenie skutkového stavu veci a zistenia protiprávneho konania zo strany žalobkyne. Protiprávne konanie žalobkyne, ktorým došlo k spáchaniu priestupku je vo výroku prvostupňového rozhodnutia ako aj v rozhodnutí o odvolaní vymedzené dostatočne určite. Aj podľa názoru odvolacieho súdu v obidvoch rozhodnutiach bolo náležite vyhodnotené hodnotenie dôkazov.

Podľa § 34 správneho poriadku na dokazovanie možno použiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť a objasniť skutočný stav veci a ktoré sú v súlade s právnymi predpismi. Dôkazmi sú najmä výsluch svedkov, znalecké posudky, listiny a obhliadka. Správny orgán hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy vo vzájomnej súvislosti.

Správny súd pri preskúmvaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu v konkrétnej právnej veci sa v zásade obmedzí na otázku, či vykonané dôkazy, z ktorých správny orgán vychádzal, nie sú pochybné, najmä kvôli prameňu, z ktorého pochádzajú alebo pre porušenie niektorej procesnej zásady správneho konania, a ďalej na otázku, či vykonané dôkazy logicky robia vôbec možným skutkový záver, ku ktorému správny orgán dospel (pozri rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20.06.2007, sp. zn. 2Sž-o-KS/92/2006).

Pokiaľ ide o námietky ohľadne použitia resp. nepoužitia zásady *in dubio pro reo*, Najvyšší súd Slovenskej republiky poznamenáva, že v uvedenom prípade nebolo možné uvedenú zásadu na daný právny a skutkový stav aplikovať. Podľa názoru odvolacieho súdu žalobkyňa nepredložila žiadne relevantné dôkazné prostriedky, z ktorých by bolo zrejmé a preukázané, že sa uvedených schválností svojim správaním tak, ako boli opísané v prvostupňovom rozhodnutí, nedopustila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky má naopak z administratívneho spisu za preukázané, že sa uvedených konaní v predmetnom období dopustila, pričom najvyšší súd z uvedených svedeckých výpovedí jednoznačne dospel k záveru, že nemôže mať žiadne pochybnosti o ich vierohodnosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zhodne so záverom správnych orgánov, ako aj so záverom krajského súdu konštatuje, že zo strany žalobkyne došlo k spáchaniu priestupku proti občianskemu spolunažívaniu, tak ako bolo zistené správnymi orgánmi oboch stupňov.

Odvolací súd zdôrazňuje, že žalobkyňa nevyvrátila žiadnym hodnoverným spôsobom skutočností a skutkový stav, ktorý bol zistený správnymi orgánmi, a s ktorými sa stotožnil aj krajský súd, a preto za takýchto skutkových okolností napadnuté rozhodnutie žalovaného je i podľa názoru odvolacieho súdu vydané na základe riadne a dostatočne zisteného skutkového stavu veci.

Z obsahu spisového materiálu, súčasťou ktorého je aj administratívny spis žalovaného, je nesporne zrejmé, že krajský súd sa pri svojom rozhodovaní náležite vysporiadal so všetkými relevantnými námietkami uvedenými v žalobe. V súdnom konaní obsahom administratívneho spisu bolo preukázané, že vykonané dokazovanie bolo náležite vyhodnotené a v hodnotení dôkazov tak ako prvostupňový súd, ani odvolací súd nezistil právne pochybenia ani logické nesprávnosti a ani takú vadu konania, ktorá by mala vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

Preto, ak krajský súd dospel k právnemu záveru totožnému so záverom správnych orgánov oboch stupňov a rozhodol, že preskúmvaným rozhodnutím žalovaného správneho orgánu nedošlo k porušeniu zákona a chránených záujmov žalobkyne, tento jeho názor považoval aj odvolací súd, z dôvodov uvedených vyššie za správny.

Skutočnosti, ktorými žalobkyňa v odvolaní spochybňuje predmetné rozhodnutie krajského súdu neboli zistené v odvolacom konaní. Tieto boli totožné s námietkami, ktoré žalobkyňa namietala už v prvostupňovom konaní, a s ktorými sa krajský súd náležite vysporiadal.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolaniu žalobkyne nevyhovel a s prihliadnutím na všetky individuálne okolnosti daného prípadu rozsudok Krajského súdu v Bratislave, ako vecne správny podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p., potvrdil.

Pri rozhodovaní o náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd vychádzal z ustanovení § 224 ods. 1 a § 250k O.s.p. tak, že žalobkyni nepriznal ich náhradu, pretože nebola v odvolacom konaní úspešná a žalovanému právo na náhradu trov konania zo zákona neprináleží.

Odvolací súd poznamenáva, že skutočnosť, že žalobkyňa sa s názorom krajského súdu nestotožňuje sama o sebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozsudku krajského súdu nepostačuje. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

40.

ROZHODNUTIE

Osoby, ktoré utekajú pred trestným stíhaním či potrestaním za trestný čin, nie sú utečencami a nepožijávajú ochranu Ženevskej konvencie o utečencoch, pretože utečenec je obeťou alebo potenciálnou obeťou prenasledovania alebo bezprávia a nie osobou utekajúcou pred zákonom.

Pokiaľ žiadateľ o azyl v priebehu administratívneho konania neuvedie žiadne relevantné dôvody, ktoré by indikovali, že je utečencom, obeťou alebo potenciálnou obeťou prenasledovania alebo bezprávia, ale je zrejmé, že je osobou utekajúcou pred trestným stíhaním či potrestaním a správny orgán zamietne jeho žiadosť podľa § 12 ods. 1 písm. a/ a ods. 3 zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú, takéto rozhodnutie je potrebné považovať za súladné so zákonom.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. januára 2016, sp. zn. 10SžA 43/2015)

Krajský súd v B. napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie zo dňa 12.6.2015, ktorým odporca podľa § 12 ods. 1 písm. a/ a ods. 3 zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase vydania rozhodnutia (ďalej len „zákon o azyle“) zamietol žiadosť navrhovateľa o udelenie azylu ako zjavne neopodstatnenú. O trovách rozhodol tak, že navrhovateľovi právo na ich náhradu nepriznal.

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že bolo nepochybné, ako i navrhovateľ sám výslovne a jednoznačne uviedol, že hlavným dôvodom jeho odchodu z Vietnamu boli finančné problémy a v ostatnom rade snaha vyhnúť sa trestnému stíhaniu a trestu za spáchanú trestnú činnosť, či možnému postihu zo strany tretích osôb, ktorým nevrátil požičané finančné prostriedky. Sám taktiež vyhlásil, že jeho priateľka a matka jeho dieťaťa sa snaží zlegalizovať jeho pobyt v Českej republike, majú v pláne uzavrieť manželstvo a žiť tam, pričom pobyt na území Slovenskej republiky berie len ako náhradnú alternatívu. Navrhovateľ teda pred odporcom netvrdil, že by bola bezpečnostná situácia vo Vietname zlá, že by mu čokoľvek hrozilo, že by bol prenasledovaný, resp. by mu hrozil akýkoľvek nepríjemný postih zo strany štátu, či tretích osôb. Navrhovateľ sa len snaží vyhnúť (za predpokladu, že jeho tvrdenia sú pravdivé) trestnému stíhaniu za trestný čin, ktorý spáchal a možným nepríjemnostiam, ktoré by mohli vzniknúť v súvislosti s neplnením jeho záväzkov voči tretím osobám. Jeho primárnym cieľom je evidentne zostať so svojim synom a s priateľkou, ktorí sú občania Českej republiky, na území tohto štátu.

Zjavne sa teda jedná o dôvody osobného a ekonomického charakteru, ktoré s poukazom na cit. ust. § 12 ods. 1 písm. a) zákona o azyle majú priamo zo zákona za následok zamietnutie navrhovateľovej žiadosti. Sám navrhovateľ v priebehu azylového konania uvedené žiadnym spôsobom nespochybnil a ani neuviedol žiadne také skutočnosti, ktoré by mohli viesť k inému záveru.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v B. potvrdil. Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Z o d ô v o d n e n i a :

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.) dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 OSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 20. januára 2016 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP).

Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t. j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

Podľa § 12 ods. 1 písm. a) zákona o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov ministerstvo zamietne žiadosť o udelenie azylu ako zjavne neopodstatnenú, ak žiadateľ odôvodňuje svoju žiadosť o udelenie azylu inými skutočnosťami alebo dôvodmi, ako tými, ktoré sú uvedené v § 8, 10, 13a alebo § 13b.

Podľa ust. § 8 zákona o azyle ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý a) má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo b) je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

Ustanovenie § 10 zákona o azyle rieši otázku udelenia azylu na účel zlúčenia rodiny manželovi azylanta, resp. slobodným deťom azylanta do 18 rokov ich veku, resp. rodičom slobodného azylanta mladšieho ako 18 rokov, pričom azylantom je cudzinec, ktorému bol udelený azyl.

Podľa § 13a zákona o azyle ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak sú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, ak tento zákon neustanovuje inak.

Ustanovenie § 13b zákona o azyle rieši otázku poskytnutia doplnkovej ochrany na účel zlúčenia rodiny manželovi, slobodným deťom, resp. rodičom slobodného cudzinca, ktorým sa poskytla doplnková ochrana.

Podľa § 2 písm. f) zákona o azyle vážnym bezpráviom je 1. uloženie trestu smrti alebo jeho výkon, 2. mučenie alebo neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest, alebo 3. vážne a individuálne ohrozenie života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násilia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie o zamietnutí žiadosti navrhovateľa o udelenie azylu ako zjavne neopodstatnenej podľa § 12 ods. 1 písm. a/ a ods. 3 zákona o azyle, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Z napadnutého rozsudku je zrejmé, z akých skutočností krajský súd vychádzal, akými úvahami sa pri svojom rozhodovaní riadil a prečo námietky navrhovateľa nepovažoval za dôvodné, pričom sa vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa uplatnenými v opravnom prostriedku.

Z administratívneho spisu je zjavné, že odporca vykonal v konaní náležité dokazovanie procesne legálnymi dôkazmi, a to výsluchom navrhovateľa a obsahom správ o krajine pôvodu (informácie čerpal z materiálu „Vietnam- informácie o krajine pôvodu“ z 19.1.2014 vedeného pod č.p. MU-ODZS-2014/000238-004 a zo správ MZV Českej republiky ku dňu 1.6.2015), z ktorých vyhodnotil a stručne popísal súčasnú politicko-spoločenskú situáciu v krajine pôvodu.

Z dotazníka žiadateľa o udelenie azylu zo dňa 3.6.2015 vyplýva, že z krajiny pôvodu odišiel 15.6.2011, pôvodne bolo jeho cieľovou krajinou Anglicko, kde si chcel nájsť prácu a peniazmi pomôcť rodičom. V Česku sa mu narodil syn, preto by tam chcel žiť s priateľkou a synom. O udelenie azylu žiadal z dôvodu, že sa mu v Českej republike narodil syn. Tým pádom je občanom Európskej únie a chce zostať v únii, konkrétne v Českej republike. V Česku bol odsúdený za nelegálny pobyt, kde nerešpektoval rozhodnutie o vyhostení. Do Vietnamu sa nechce vrátiť, nakoľko na cestu si požičal istú finančnú hotovosť, ktorú ešte nevrátil. S rodinou vo Vietname nie je v žiadnom kontakte, nevie, či by mu niečo hrozilo za to, že peniaze nevrátil.

Na otázku či má aj iné dôvody svojej žiadosti okrem tých, ktoré uviedol, navrhovateľ odpovedal, že pred odchodom do zahraničia hral vo Vietname hazardné hry, ktoré sú tam zakázané. V roku 2009 spáchal spolu s ďalšími tromi osobami lúpežné prepadnutie v obci X. L., peniaze potrebovali na hru hazardných hier, bolo to z dôvodu jeho hráčskej vášne. Hlavný organizátor dostal trest 20 rokov odňatia slobody a zvyšní dvaja 10 a 8

rokov odňatia slobody. Keby sa vrátil, hrozil by mu vyšší trest, pretože zvyšní traja (odsúdení) sa snažili zvaliť vinu na neho.

Na otázku, aký bol jeho podiel na tomto prepadnutí, uviedol, že jeho úlohou bolo prenajať miestnosť na hazardné hry, zúčastnil sa aj na prepade, ktorý prebiehal tak, že hrali hazardné hry v ním prenajatej miestnosti, prehrali všetky peniaze a potom výhercov prepadli zbraňami pod hrozbou ich použitia. Zabezpečil aj zbrane.

Dôvod, pre ktorý teda žiadal o azyl, bolo to, že sa nechce vrátiť do Vietnamu, kde by mu hrozil trest. Nechce byť vyhostený, chce si doriešiť svoje záležitosti s priateľkou a chce žiť v Českej republike.

Navrhovateľ uviedol, že nikdy nemal žiadne problémy s políciou, ani inými zložkami štátu. Uvedomil si, že čo spravil je zlé a protizákonné, a preto si požičal peniaze na útek, aby sa vyhol trestnému stíhaniu za lúpežné prepadnutie.

Odporca zdôvodnil rozhodnutie o zamietnutí žiadosti ako zjavne neopodstatnenej skutočnosťou, že menovaný počas azylového konania neuviedol žiadne skutočnosti ani nepredložil žiadne dokumenty, ktoré by potvrdzovali opodstatnenosť jeho žiadosti. Z jeho výpovede je zrejmé, že svoju žiadosť odôvodňoval inými skutočnosťami alebo dôvodmi ako tými, ktoré sú uvedené v § 8, 10, 13a alebo § 13b zákona o azyle, preto odporca zamietol jeho žiadosť o azyl ako zjavne neopodstatnenú.

Je teda zrejmé, z akých dôkazných prostriedkov pri svojom rozhodovaní odporca aj súd prvého stupňa vychádzali, pričom odvolací súd zhodne s názorom krajského súdu dospel k záveru, že odporca riadne zistil skutkový stav a vyvodil z neho správny záver o tom, že navrhovateľ zakladá svoju žiadosť na iných dôvodoch ako v § 8, 10, 13a alebo § 13b zákona o azyle, najmä na dôvodoch (v prípade prvého dôvodu žiadosti o azyl) rodinného a súkromného charakteru, rozhodovanie o ktorých presahuje rámec azylového konania a samotného účelu zákona o azyle, pretože ide o legalizáciu pobytu a v prípade druhého dôvodu ide o vyhýbanie sa trestnému stíhaniu za spáchaný trestný čin v krajine pôvodu, ktoré možno považovať aj podľa odvolacieho súdu za iné dôvody ako tie, ktoré sú presne vymedzené v zákone o azyle v § 8, § 10, § 13a alebo 13b.

Najvyšší súd sa stotožnil so záverom krajského súdu, že navrhovateľ neodôvodnil svoju žiadosť o azyl žiadnymi obavami z prenasledovania z dôvodu jeho rasy, národnosti, náboženstva, príslušnosťou k určitej sociálnej skupine či zastavaním politických názorov (§ 8 zákona o azyle). Podobne neodôvodnil svoju žiadosť ani uložením či výkonom trestu smrti, neľudským či ponižujúcim zaobchádzaním alebo trestom a ani vážnym a individuálnym ohrozením života alebo nedotknuteľnosti svojej osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu (§ 13a zákona o azyle).

Podobne nežiadal o azyl z dôvodu zlúčenia s rodinou azylanta či osoby, ktorej bola poskytnutá doplnková ochrana (§ 10, § 13b zákona o azyle) - jeho vzťahy so štátnou občiankou Českej republiky a skutočnosť, že má s ňou syna, ktorý je taktiež občanom Českej republiky, nemožno subsumovať pod žiaden z predpokladov vymedzených v § 10 či § 13b zákona o azyle. Zjavne sa teda jedná o dôvody osobného charakteru

a vyhýbaní sa trestnému stíhaniu, ktoré s poukazom na citované ustanovenie § 12 ods. 1 písm. a) zákona o azyle majú priamo zo zákona za následok zamietnutie navrhovateľovej žiadosti o azyl ako zjavne neopodstatnenej.

Pokiaľ teda odporca dospel k záveru, že dôvody navrhovateľa, pre ktoré žiadal udeliť azyl na území Slovenskej republiky, nemožno považovať za relevantné dôvody pre udelenie azylu na území Slovenskej republiky a jeho žiadosť je založená na iných dôvodoch ako v § 8, § 10, § 13a alebo 13b zákona o azyle, takýto záver nachádza oporu vo výsledkoch vykonaného dokazovania, preto krajský súd nepochybil, keď považoval rozhodnutie z týchto dôvodov za zákonné.

Krajský súd sa podrobne zaberá všetkými námietkami navrhovateľa uplatnenými v opravnom prostriedku, k ich vyhodnoteniu nemá odvolací súd žiadne výhrady a v podrobnostiach na tieto závery krajského súdu odvolací súd odkazuje.

K námietke navrhovateľa, že sa odporca dostatočne nezaoberal obavou navrhovateľa z návratu z dôvodu, že navrhovateľovi hrozí trest a úlohou odporcu bolo, aby sa dôkladne zaoberal vyjadreniami navrhovateľa ako žiadateľa o azyl a posúdil každú žiadosť jednotlivo podľa § 19a zákona o azyle odvolací súd uvádza, že povinnosť zistiť skutočný stav veci podľa § 32 zákona č. 71/1967 Zb. (Správny poriadok) má odporca len v rozsahu dôvodov, ktoré žiadateľ v priebehu správneho konania uviedol. Pričom zo žiadneho ustanovenia zákona nemožno vyvodit', že by odporcovi vznikla povinnosť, aby sám domýšľal právne relevantné dôvody pre udelenie azylu žiadateľom neuplatnené a následne k týmto dôvodom vykonal príslušné skutkové zistenia.

Odporca sa posúdením relevantnosti dôvodov o azyl a vykonaním dôkazov v rozsahu dôvodov, ktorými navrhovateľ odôvodňoval svoju žiadosť a dôvodmi aplikácie § 12 ods. 1 písm. a), zákona o azyle zaoberal v dôvodoch rozhodnutia, pričom poukázal na to, že ani samotný navrhovateľ v priebehu konania netvrdil, že by mu po návrate do krajiny pôvodu hrozilo prenasledovanie z niektorého z taxatívne vymedzených dôvodov relevantných pre udelenie azylu, z toho usúdil, že ani nemôže mať odôvodnený strach z prenasledovania z dôvodov uvedených v zákone o azyle. Odporca v tejto súvislosti vykonal zhodnotenie politickej a bezpečnostnej situácie v krajine pôvodu navrhovateľa. Pri svojich zisteniach vychádzal z relevantných dokumentov, ktoré si v rámci konania zadovážil.

Odporcovi však nemožno vyčítať, že sa nezaoberal posúdením hrozby vysokého trestu za spáchaný trestný čin, ako namietal navrhovateľ, pretože navrhovateľ netvrdil, že mu hrozí prenasledovanie z niektorých z relevantných dôvodov pre udelenie azylu. Za takéto nemožno ani podľa odvolacieho súdu považovať dôvody - záujmy osobného charakteru, snahu žiť v Českej republike s partnerkou a ich synom, ani obavy z trestnému stíhaniu za skutok, ktorý má povahu trestného činu a ku ktorému sa pred odporcom priznal.

Podľa konštantnej judikatúry NS SR je treba rozlišovať medzi prenasledovaním a hrozbou trestu za skutok, ktorý má povahu trestného činu podľa platného práva. Osoby, ktoré utekajú pred trestným stíhaním či potrestaním za takýto trestný čin, nie sú utečencami, pretože utečenec je obeťou alebo potenciálnou obeťou

prenasledovania alebo bezprávia a nie osobou utekajúcou pred zákonom. Tento rozdiel však môže byť niekedy zahmlený.

V prvom rade môže byť osoba vinná zo spáchania trestného činu vystavená neprimeranému trestu, čo môže znamenať prenasledovanie v zmysle definície utečenca.

Za druhé, môžu byť i prípady, v ktorých určitá osoba okrem toho, že sa obáva trestného stíhania či potrestania za zločin, môže mať i opodstatnené obavy z prenasledovania.

Navrhovateľ nepatrí podľa odvolacieho súdu ani do jednej z týchto kategórií.

V prípade navrhovateľa, ktorý sa pred odporcom priznal k spáchaniu trestného činu v krajine pôvodu, a navyše doznal, že ďalší traja spolupáchatelia boli v krajine pôvodu odsúdení na trest odňatia slobody v trvaní od 8 do 20 rokov, však nemožno z púhej obavy, že by mohol byť odsúdený k vysokému trestu vyvodit' záver, že by bol vystavený neprimeranému trestu.

Pokiaľ teda sám navrhovateľ uvádza, že súd v krajine jeho pôvodu pri ukladaní trestov páchatel'om rozlišoval medzi hlavným organizátorom, ktorý bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 20 rokov a ďalším dvom spolupáchateľom uložil tresty v trvaní 8 a 10 rokov, nebolo možné sa stotožniť s argumentáciou navrhovateľa, že mu hrozí neprimerane vysoký trest.

Je totiž podľa odvolacieho súdu nesporné, že navrhovateľ sa útekem z krajiny pôvodu vyhýba trestnému stíhaniu, čo napokon sám priznal a jeho argumentáciu, že mu hrozí vysoký trest za spáchaný skutok v prípade návratu do krajiny pôvodu odvolací súd vyhodnotil za účelovú. Navrhovateľ podľa odvolacieho súdu neuviedol v konaní žiadne relevantné dôvody, ktoré by indikovali, že je utečencom, obeťou alebo potenciálnou obeťou prenasledovania alebo bezprávia, ale osobou utekajúcou pred zákonom, preto odporca v súlade so zákonom zamietol jeho žiadosť podľa § 12 ods. 1 písm. a/ ako zjavne neopodstatnenú.

Odvolacie námietky navrhovateľa neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku, ktorým krajský súd rozhodnutie odporcu potvrdil. Podľa názoru odvolacieho súdu rozhodol krajský súd vo veci skutkovo správne a v súlade so zákonom a preto odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 219 ods.1 OSP potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 1 OSP a § 246c OSP tak, že navrhovateľovi, ktorý nemal úspech vo veci, náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

41.

ROZHODNUTIE

Aplikácia ustanovení § 132 a nasl. zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov nie je vylúčená pri nárokoch na starobný dôchodok policajtov, ktoré vznikli do 30. júna 2002 a policajt nebol k tomuto dňu nepretržite zamestnaný.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. januára 2016, sp. zn. 9So/141/2014)

Krajský súd v B. rozsudkom zo 4. júla 2014 potvrdil rozhodnutie odporkyne z 20. augusta 2013, ktorým podľa § 142 ods. 4 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) a § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zamietla žiadosť navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku od 25. februára 2010. Náhradu trov konania účastníkom nepriznal.

V odôvodnení uviedol, že navrhovateľ je od 1. februára 1995 poberateľom príspevku za službu podľa § 119 a 120 zákona č. 410/1991 Zb. o služobnom pomere príslušníkov Policajného zboru Slovenskej republiky, ktorý sa považuje za výsluhový dôchodok a pri ustálení jeho výšky nebolo zohľadnené obdobie dôchodkového poistenia získané v civilnom zamestnaní, ani zaradenie v prvej kategórii funkcií. Navrhovateľ získal 25 rokov zamestnania, pričom vykonával službu v I. kategórii funkcií v rozsahu najmenej 20 rokov, čím splnil podmienky nároku na starobný dôchodok podľa § 132 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení dosiahnutím veku 55 rokov dňa 1. mája 2002, t. j. pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 328/2002 Z. z.“). Keďže navrhovateľovi vznikol nárok na starobný dôchodok podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004 a aplikácia ustanovenia § 132 zákona č. 100/1988 Zb. nie je vylúčená pri nárokoch, ktoré vznikli do 30. júna 2002 a o takomto nároku podľa § 142 ods. 4 písm. b) zákona o sociálnom zabezpečení rozhoduje Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, príslušnosť Sociálnej poisťovne na rozhodovanie o tejto dávke je vylúčená. Podľa názoru krajského súdu odporkyňa nepochybila, keď zamietla žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok. Preto preskúmané rozhodnutie odporkyne ako zákonné potvrdil.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ. Namietal, že o starobný dôchodok požiadal žiadosťou z 25. februára 2013, čím sa začalo konanie o jeho dôchodkovej dávke v súlade s platným zákonom č. 461/2003 Z. z. Poukázal na rozsudky Krajského súdu v Prešove č. k. 3Sd 106/2013 a 2Sd 98/2013, podľa ktorých je rozhodujúci vôľou určujúci právny úkon a nie právna udalosť závislá od dátumu narodenia. Za nesprávny považuje právny názor krajského súdu, že na rozhodovanie o jeho starobnom dôchodku je príslušný odbor sociálneho zabezpečenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zrušil pre nesprávne právne posúdenie veci a vec vrátil na ďalšie konanie s tým, že odporkyňa je povinná rozhodnúť o jeho žiadosti o starobný dôchodok, keďže spĺňa podmienky pre priznanie starobného dôchodku zo všeobecného systému.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že dôvody, ktoré uvádza navrhovateľ v odvolaní, nepovažuje za opodstatnené. Navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O. s. p. preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie.

Z o d ô v o d n e n i a :

V zmysle § 259 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31. decembra 2004 v konaniach o nárokoch na dávky a výplatu dávok z dôchodkového zabezpečenia, ktoré vznikli pred 1. januárom 2004, sa rozhodne podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 s odchýlkami ďalej ustanovenými.

Podľa § 175 zákona č. 100/1988 Zb. nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie alebo služby I. a II. kategórie funkcií sa priznávajú do 31. decembra 2023.

Podľa § 129 zákona č. 100/1988 Zb. pre vojakov z povolania a vojakov, ktorí sú počas činnnej služby hmotne zabezpečení ako vojaci z povolania, pre príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti, príslušníkov zborov nápravnej výchovy a občanov, ktorí boli týmito vojakmi alebo príslušníkmi a splnili podmienku nároku na dôchodok podľa tejto časti (ďalej len „vojaci z povolania“), platia ostatné ustanovenia tohto zákona, pokiaľ sa v tejto časti neustanovuje inak.

V zmysle § 132 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. policajt má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak vykonával najmenej 20 rokov službu zaradenú do I. kategórie funkcií.

Z uvedeného ustanovenia je zrejmé, že vznik nároku policajta na starobný dôchodok dovŕšením 55. roku veku je viazaný na splnenie podmienky minimálne 25 rokov zamestnania, z ktorých minimálne 20 rokov získal v I. kategórii funkcií.

Podľa § 142 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. o dávkach dôchodkového zabezpečenia rozhodujú, pokiaľ ide o

- a) vojakov z povolania Česko-slovenskej armády, Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia,
- b) príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti a o vojakov z povolania v pôsobnosti Federálneho ministerstva vnútra, orgán príslušného ministerstva,
- c) príslušníkov zborov nápravnej výchovy, orgán príslušného ministerstva spravodlivosti republiky.

Z obsahu spisového materiálu Ministerstva vnútra SR je zrejmé, že navrhovateľ vykonával profesionálnu službu policajta v rozsahu viac ako 20 rokov a po ukončení služobného pomeru mu bol priznaný príspevok za službu podľa § 119 a 120 zákona č. 410/1991 Zb., pričom pri priznaní výsluhového príspevku sa na kategórie funkcií neprihliadalo. Zo služobného pomeru bol uvoľnený dňom 31. januára 1995. Podľa žiadosti o starobný dôchodok po tomto dni bol od 1. februára 1995 do 30. apríla 2000 zamestnaný na Ministerstve obrany SR a od 1. mája 2000 do 31. mája 2001 bol evidovaný na úrade práce ako nezamestnaný, od 1. júna 2001 do 1. januára 2003 (teda aj v čase dovŕšenia dôchodkového veku 55 rokov dňa 1. mája 2002) nebol zamestnaný, ani evidovaný a od 2. januára 2003 do 30. júna 2003 bol zamestnaný na Mestskom úrade v Modre.

Navrhovateľ, narodený 1. mája 1947, splnil všetky podmienky nároku na starobný dôchodok podľa § 132 ods.1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. dňom 1. mája 2002, ktorým dovŕšil vek 55 rokov, lebo k tomuto dňu získal viac ako 25 rokov zamestnania a vykonával viac ako 20 rokov službu zaradenú do I. kategórie funkcií. V čase vzniku nároku na starobný dôchodok zamestnaný, ani dôchodkovo poistený nebol.

Dňom 1. júla 2002 nadobudol účinnosť zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Podľa § 124 ods. 3 zákona č. 328/2002 Z. z., ktoré je prechodným ustanovením, príspevky za službu, na ktoré vznikol nárok podľa § 119 až 122 zákona č. 410/1991 Zb. v znení neskorších predpisov a tento nárok trvá ku dňu účinnosti tohto zákona, sa považujú za výsluhové dôchodky podľa tohto zákona vo výške, v akej patrili ku dňu jeho účinnosti a od tohto dňa sa zvyšujú v závislosti od dátumu ich priznania.

Podľa § 143a bodu 1 zákona č. 328/2002 Z. z. v znení zákona č. 447/2002 Z. z. od 1. júla 2002 sa na sociálne zabezpečenie policajtov a vojakov nepoužijú § 130 až 145 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že v ňom uvedené ustanovenia zákona č. 100/1988 Zb. sa nepoužijú až od 1. júla 2002, počnúc ktorým mohol policajtom najskôr vzniknúť nárok na výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z.

Aplikácia ustanovení § 132 a nasl. zákona č. 100/1988 Zb. však nie je vylúčená pri nárokoch na starobný dôchodok tých policajtov, ktoré vznikli do 30. júna 2002 a policajt nebol k tomuto dňu nepretržite zamestnaný.

Podľa § 94 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. nárok na dávku vzniká dňom splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom, prípadne vykonávacími predpismi.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že navrhovateľ splnil podmienky nároku na starobný dôchodok podľa piatej časti zákona č. 100/1988 Zb., t. j. podľa § 132 ods.1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. vo výške podľa § 133 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. už ku dňu 1. mája 2002. Tento nárok mu zostal zachovaný podľa § 175 zákona č. 100/1988 Zb. v spojení s § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. Na tejto skutočnosti nič nemení

okolnosť, že o priznanie starobného dôchodku a jeho výplatu požiadal žiadosťou z 25. februára 2013 od 1. mája 2003.

Podľa § 94 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. nárok na výplatu dávky vzniká splnením podmienok ustanovených pre vznik nároku na dávku a jej výplatu a podaním žiadosti o priznanie alebo vyplácanie dávky.

Vzhľadom na uvedené je nesprávne tvrdenie navrhovateľa, že zákon č. 328/2002 Z. z. (účinný od 1. júla 2002) vylúčil možnosť, aby požiadal o starobný dôchodok.

Podľa § 121 ods. 2 zákona č. 410/1991 Zb. o služobnom pomere príslušníkov Policajného zboru Slovenskej republiky pri súbehu nároku na príspevok a na starobný, invalidný, čiastočný invalidný dôchodok alebo na dôchodok za výsluhu rokov podľa predpisov o sociálnom zabezpečení patrí oprávnenému podľa jeho voľby buď príspevok, alebo dôchodok.

Navrhovateľ po vzniku nároku na starobný dôchodok nebol naďalej nepretržite zamestnaný. Vzhľadom na to sa na neho nemôže vzťahovať ustanovenie § 261 ods. 1 zákona o sociálnom poistení.

Kompetencia príslušných orgánov Ministerstva vnútra SR rozhodnúť o sociálnom zabezpečení policajtov, teda aj o nároku na starobný dôchodok (prípadne o jeho zvýšení za dobu ďalšieho poistenia), nie je v danom prípade ustanovením § 143a bodu 1 zákona č. 328/2002 Z. z. dotknutá, keďže navrhovateľ nebol od vzniku nároku na starobný dôchodok nepretržite zamestnaný.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti a ustanovenia právnych predpisov odporkyňa nie je oprávnená (a ani nemala) v danom prípade o žiadosti o starobný dôchodok rozhodnúť. Táto kompetencia, vrátane posúdenia nároku na následné zvýšenie starobného dôchodku za dobu zamestnania po dovŕšení dôchodkového poistenia patrí príslušnému orgánu Ministerstva vnútra SR. Keďže zákon č. 461/2003 Z.z. neupravuje postup odporkyne v prípade, ak nie je kompetentná na rozhodnutie, v takom prípade musí odporkyňa postupovať podľa všeobecného predpisu o správnom konaní (§ 20 zákona č. 71/1967 Zb. Správny poriadok).

Z uvedených dôvodov odvolací súd považoval rozhodnutie odporkyne za nesúladne so zákonom a preto podľa § 250ja ods. 3 veta prvá v spojení s § 250l ods. 2 a § 250j ods. 2 písm. e/ O.s.p. rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní je odporkyňa viazaná právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 5 O.s.p.).

42.

R O Z H O D N U T I E

Ak na súde Slovenskej republiky bola podaná žaloba proti rozhodnutiu Českej správy sociálneho zabezpečenia, slovenský súd musí takú žalobu postúpiť príslušnému súdu Českej republiky [čl. 81 Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia].

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. februára 2015, sp. zn. 9 So/32/2015)

Krajský súd v T. uznesením z 28. novembra 2014, č.k. 38Sd/81/2014-15, zastavil konanie a súčasne rozhodol, že vec bude po právoplatnosti uznesenia postúpená Krajskému súdu v Brne. Žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania.

Z odôvodnenia uznesenia vyplýva, že navrhovateľ sa domáhal preskúmania rozhodnutia Českej správy sociálneho zabezpečenia, teda rozhodnutia cudzieho orgánu verejnej správy. Keďže konanie o preskúmanie zákonnosti cudzieho orgánu verejnej správy nepatrí do pôsobnosti správneho súdnictva vykonávaného súdmi Slovenskej republiky a táto skutočnosť je neodstrániteľnou prekážkou konania, krajský súd konanie zastavil a vec postúpil Krajskému súdu v Brne ako súdu príslušnému na konanie a rozhodovanie v danej veci podľa § 4 ods.1 písm. a) zákona č.150/2002 Sb. (Soudní řád správní) v spojení s § 89 ods.2 písm. a) zákona č. 582/1991 Sb. o organizaci a provádění sociálního zabezpečení.

Uznesenie krajského súdu napadol navrhovateľ včas podaným odvolaním. Namietol, že nie je občanom Českej republiky a preto nechápe, prečo by mal rozhodovať súd v Brne. Správa sociálneho zabezpečenia Bratislava mu uznala I. dôchodkovú kategóriu i s rokmi odrobenými v Českej republike; nechápe prečo to neplatí naopak.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal odvolaním napadnuté uznesenie bez pojednávania v súlade s § 214 ods. 2 O.s.p.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 103 Občianskeho súdneho poriadku (O.s.p.) súd kedykoľvek za konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci.

Navrhovateľ sa domáha preskúmania rozhodnutia Českej správy sociálneho zabezpečenia so sídlom v Prahe ako orgánu verejnej správy Českej republiky, vydaného podľa právnych predpisov Českej republiky. Na konanie o takom opravnom prostriedku preto nie je daná právomoc súdov Slovenskej republiky.

Podľa článku 81 Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (ďalej len „nariadenie“) každý nárok, vyhlásenie alebo odvolanie, ktoré sa má predložiť pri uplatňovaní právnych predpisov jedného členského štátu v rámci špecifikovaného obdobia orgánu, inštitúcii a súdu tohto členského štátu sú prípustné, ak sa predložia v rámci toho istého obdobia zodpovedajúcemu orgánu, inštitúcii alebo súdu iného členského štátu. V takomto prípade orgán, inštitúcia alebo súd, ktorý prijal nárok, vyhlásenie alebo odvolanie, ho bezodkladne predloží príslušnému orgánu, inštitúcii alebo súdu prvého členského štátu buď priamo alebo prostredníctvom príslušných orgánov daného členského štátu. Dátum, kedy boli takéto nároky, vyhlásenia alebo odvolania predložené orgánu, inštitúcii alebo súdu druhého členského štátu, sa považuje za dátum predloženia príslušnému orgánu, inštitúcii alebo súdu.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že ak na súde Slovenskej republiky bola podaná žaloba (v danom prípade označená ako „odvolanie“) proti rozhodnutiu Českej správy sociálneho zabezpečenia, potom slovenský súd musí takú žalobu postúpiť príslušnému súdu Českej republiky.

Keďže žalobca nemá bydlisko na území Českej republiky v zmysle nariadenia v spojení s § 89 ods. 2 písm. a) zákona č.582/1991 Sb. o organizaci a provádění sociálního zabezpečení je na konanie vo veci dôchodkového poistenia príslušný Krajský súd v Brne.

Nepochybil preto krajský súd, keď konanie zastavil a rozhodol o postúpení veci Krajskému súdu v Brne.

Z uvedených dôvodov odvolací súd uznesenie krajského súdu potvrdil podľa § 219 O.s.p. ako vecne správne.

43.

ROZHODNUTIE

Stavebná činnosť, realizovaná ako výsledok verejného obstarávania uchádzačmi so štatútom chránenej dielne alebo chráneného pracoviska, nie je činnosťou, ktorú zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov obmedzuje alebo zakazuje.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 4. novembra 2015, sp. zn. 4Sžf/67/2015)

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo dňa 8.10.2013 (ďalej aj ako „rozhodnutie“, „predmetné rozhodnutie“, „rozhodnutie žalovaného“). Žalovaný predmetným rozhodnutím, podľa § 139 ods. 2 písm. a/ zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení v rozhodujúcom čase (ďalej len „zákon o verejnom obstarávaní“), v prvom výroku nariadil zrušiť verejnú súťaž na predmet zákazky „Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami – obec K.“, vyhlásenú verejným obstarávateľom obec K., z dôvodu, že vo verejnej súťaži došlo ku konaniu kontrolovaného, ktoré je v rozpore so zákonom o verejnom obstarávaní, už v spojení s oznámením o vyhlásení verejného obstarávania a so súťažnými podkladmi.

Zároveň žalovaný v predmetnom rozhodnutí rozhodol o zamietnutí námietok spoločnosti S., a.s., B. a zastavil konanie o námietkach združenia B. vedúci člen združenia spoločnosť B., s.r.o., V. Táto časť rozhodnutia nebola predmetom súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia žalovaného, pretože nebola žalobou napadnutá.

Krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že námietky žalobkyne nie je možné považovať za spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného, žalovaný správny orgán postupoval zákonne, riadne zistil skutkový stav a vec správne právne posúdil a jeho rozhodnutie je v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní.

Prvostupňový súd konštatoval, že predmetom konania pri preskúmaní rozhodnutia je rôzny výklad ustanovenia § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní. Krajský súd zastáva názor, že účelom právnej úpravy uvedenej v § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní je efektívne prispieť k začleneniu alebo opätovnému začleneniu osôb so zdravotným postihnutím na trh práce.

Možnosť vyhradiť účasť na zadávaní zákazky len záujemcom, ktorí majú štatút chránenej dielne alebo chráneného pracoviska, sa podľa názoru krajského súdu môže viazať len na také predmety zákazky, ktoré budú občania so zdravotným postihnutím v zodpovedajúcej kvalite schopní vykonávať, inak by uplatnenie takejto požiadavky stratilo uvažovaný zmysel. Vzhľadom ku skutočnosti, že nie každá zákazka je vhodná pre chránené

dielne, hlavne pokiaľ ide o zákazky na uskutočnenie stavebných prác, pri ktorých plnení majú zamestnanci so zdravotným postihnutím obmedzené možnosti. Rozhodnutie verejného obstarávateľa o vyhradení zákazky pre chránené dielne alebo chránené pracoviská, musí preto podľa prvostupňového súdu vychádzať z dôsledného preskúmania, či na trhu existuje dostatočný počet subjektov, ktorými zriadené chránené dielne alebo chránené pracoviská sú aj reálne schopné poskytnúť plnenie zmluvy, ktorá má byť výsledkom verejného obstarávania.

Krajský súd ďalej v odôvodnení rozsudku poukazuje na odborné stanovisko Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny doručené žalovanému dňa 26.07.2013, z ktorého vyplynulo, že zákazka na uskutočnenie stavebných prác podľa § 3 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní nie je vhodná na zamestnávanie občanov so zdravotným postihnutím, a že priznať postavenie chránenej dielne alebo chráneného pracoviska z predmetu činnosti - uskutočňovanie stavieb a ich zmien, nie je možné.

K námietke žalobkyne, že žalovaný nezohľadnil v danom prípade napríklad prácu projektanta, stavbyvedúceho, ekonóma, účtovníka, vrátnika a pod., krajský súd uvádza, že s touto nie je možné sa stotožniť. Predmetom vyhlásenej verejnej súťaže bola stavebná činnosť a nie činnosť projekčná, ekonomická, strážne služby a podobne.

Rovnako prvostupňový súd nesúhlasí s námietkou žalobkyne, že časť prác môže úspešný uchádzač vykonávať prostredníctvom subdodávok. Pokiaľ by predmet takejto zákazky bol realizovaný formou subdodávok, to znamená, že by nebol realizovaný zamestnancami chránenej dielne či chráneného pracoviska, išlo by o obídenie zmyslu a účelu ustanovenia § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní. Zároveň by išlo o konanie, ktoré je v rozpore s čestnou hospodárskou súťažou, keďže záujemcovia, ktorí nemajú štatút chránenej dielne, resp. chráneného pracoviska, by sa takéhoto verejného obstarávania nemohli zúčastniť, a to aj napriek tej skutočnosti, že daný predmet zákazky v konečnom dôsledku nebude realizovaný zamestnancami chránenej dielne alebo chráneného pracoviska.

Krajský súd v neposlednom rade konštatoval, že konanie žalobkyne, ktorá v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania obmedzila účasť vo verejnom obstarávaní len subjektom so štatútom chráneného pracoviska, resp. chránenej dielne s predmetom zákazky uskutočňovanie „stavieb a ich zmien“, je v rozpore s účelom ustanovenia § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní, a to z dôvodu, že predmet zákazky, na ktorý žalobkyňa vyhlásila verejnú súťaž, by mali vykonať iba zamestnanci uchádzača so zdravotným postihnutím, ale v zmysle stanoviska Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny, títo nemôžu vykonávať fyzicky náročné stavebné práce na stavenisku, ktoré sú súčasťou predmetu zákazky. Prvostupňový súd sa v celom rozsahu stotožnil s právnym názorom žalovaného, že spomínaný účel ustanovenia § 91 ods. 3 O. s. p. v tomto konkrétnom prípade nie je možné dosiahnuť.

Proti rozsudku krajského súdu podala žalobkyňa včas odvolanie, v ktorom žiadala, aby odvolací súd odvolaním napadnuté rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S 248/2013-56 zo dňa 19.06.2014 zmenil

tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie, napadnuté rozhodnutie žalovaného zruší, vec vráti žalovanému na ďalšie konanie a žalobkyni prizná nárok na náhradu trov konania a právneho zastúpenia.

Žalobkyňa odvolanie odôvodnila tým, že rozsudok krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, ktoré súvisí aj s tým, že krajský súd nevykonával predložené dôkazy.

Žalobkyňa v prvom rade poukazuje na skutočnosť, že krajský súd nezohľadnil stanovisko Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny z februára 2014 a v napadnutom rozsudku vychádzal, tak ako aj žalovaný, výlučne zo stanoviska Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej aj ako „ÚPSVaR“, „ústredie“) zo dňa 23.07.2013. Zo stanoviska ÚPSVaR zo dňa 23.07.2013 vyplýva, že stavebné zákazky nie sú zákazky vhodné pre chránené dielne a chránené pracoviská, avšak v stanovisku z februára 2014 sa ÚPSVaR výrazne odchyľilo od predchádzajúceho stanoviska, a to v prospech možnosti chráneným dielňam a chráneným pracoviskám vykonávať aj stavebné zákazky. Podľa žalobkyne, v prípade stanoviska ÚPSVaR z februára 2014, ide o kľúčové stanovisko pre posúdenie celej problematiky. Absenciu akejkoľvek zmienky o tomto novom stanovisku ÚPSVaR v odôvodnení rozsudku považuje žalobkyňa za porušenie práva žalobkyne na súdnu ochranu, najmä práva na riadne odôvodnenie rozsudku. Žalobkyňa poukazuje na skutočnosť, že samotný ÚPSVaR po vydaní nového stanoviska vyhlásil viacero obstarávaní na stavebné zákazky, kde účasť vyhradil práve pre chránené dielne a chránené pracoviská.

Žalobkyňa ďalej uvádza, že žalovaný ani krajský súd pri rozhodovaní nezohľadnili závery stanoviska Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky zo dňa 16.07.2013, ktoré si vyžiadal samotný žalovaný a z ktorého vyplýva záver, že posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu u osoby, budúceho zamestnanca chránenej dielne alebo chráneného pracoviska, vykonáva posudkový lekár na základe posúdenia jej zdravotného stavu a konkrétnych podmienok práce a pracovného prostredia, a taktiež záver, že postavenie chránenej dielne alebo chráneného pracoviska priznáva podľa zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti, príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, a to po splnení zákonných podmienok. Z uvedeného je podľa žalobkyne zrejmé, že ak príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny udelil chránenej dielni alebo chránenému pracovisku štatút v oblasti realizácie stavebných prác a posudkový lekár schválil pôsobenie osôb zdravotne ťažko postihnutých v chránenej dielni/chránenom pracovisku, ide o právoplatné rozhodnutia umožňujúce príslušnej chránenej dielni alebo chránenému pracovisku realizovať prostredníctvom ich zdravotne ťažko postihnutých zamestnancov stavebné práce.

Žalovaný, ako aj prvostupňový súd, podľa názoru žalobkyne úplne odignorovali vydané štatúty na realizáciu stavebných prác a z toho vyplývajúce, správnym orgánom riadne priznané, oprávnenia na realizáciu stavebných prác. Žalovaného, ani krajský súd nezaujímal vyjadrenie posudkových lekárov k podmienkam zamestnávania zamestnancov zdravotne ťažko postihnutých u tých uchádzačov, ktorí v predmetnej súťaži splnili podmienky účasti.

K stanovisku ÚPSVaR z júla 2013 žalobkyňa uvádza, že toto je podľa jej názoru v zjavnom rozpore s elementárnymi zásadami správneho práva a niekoľkokrát zdôrazňuje, že ÚPSVaR záver vyplývajúci zo stanoviska z júla 2013 znegoval v novom stanovisku z februára 2014 a uviedol, že by bolo diskrimináciou a

porušením ústavných práv zdravotne ťažko postihnutých, ak by bolo chráneným dielňam a chráneným pracoviskám zamedzené v možnosti realizovať akékoľvek práce alebo služby (vrátane stavebných prác).

Žalobkyňa považuje za neobjasnené, o aké zákonné ustanovenia sa opiera záver žalovaného a krajského súdu v tom, že všetky práce na zákazke musia vykonať výlučne zamestnanci zdravotne ťažko postihnutí a iba vyhradenie takej zákazky, ktorú v celom rozsahu dokážu realizovať zdravotne ťažko postihnutí, je možné považovať za súladné so zmyslom a účelom § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní. Tento názor považuje žalobkyňa za neracionálny, nelogický a úplne odtrhnutý od reálneho života.

Žalobkyňa uvádza, že v odôvodnení rozsudku krajský súd nie je konzistentný, nakoľko z neho nie je zrejmé, či súd zastáva názor, že práce na zákazke by mali vykonávať výlučne zdravotne ťažko postihnutí zamestnanci chránenej dielne/chráneného pracoviska, alebo ich môžu vykonávať aj zdraví zamestnanci chránenej dielne/chráneného pracoviska (chránená dielňa môže zamestnávať do 50 % zdravých zamestnancov).

Žalobkyňa nespochybňuje, že účelom § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní je uplatnenie zamestnancov zdravotne ťažko postihnutých na trhu práce, avšak výklad, ku ktorému sa priklonil žalovaný i krajský súd, je podľa nej neodôvodnene reštriktívny, nemá oporu v zákone, ignoruje fungovanie trhového hospodárstva a je presným opakom toho, o čo sa žalovaný a krajský súd formálne snažili - t. j. vykladať § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní v súlade s Ústavou Slovenskej republiky a európskym právom.

Ak sa majú osoby zdravotne ťažko postihnuté plnohodnotne integrovať do spoločnosti, je nevyhnutné hľadať formy ich aktívnej participácie na riadnych projektoch. Pred prijatím rozhodnutia, ktorým žalovaný a neskôr krajský súd odstavili fungujúce chránené dielne a chránené pracoviská z realizácie stavebných zákaziek, bol žalovaný podľa názoru žalobkyne povinný skúmať podmienky trhu, existenciu chránených dielní a chránených pracovísk so štatútom v oblasti realizácie stavebných prác, konkrétne podmienky, v akých konkrétni zamestnanci zdravotne ťažko postihnutí pracujú, resp. akých zdravotne ťažko postihnutých zamestnancov vlastne tieto dielne zamestnávajú, či v skutočnosti žiadna z dielní nie je schopná plniť práce na stavebných zákazkách atď. Namiesto toho žalovaný paušálne - bez čo i len minimálneho skúmania skutočných podmienok na trhu - vyhodnotil, že zdravotne ťažko postihnutí nie sú schopní vykonávať ťažké práce na stavbe a preto zákazky v stavebníctve nie sú vhodné pre chránené dielne/chránené pracoviská.

Podľa názoru žalobkyne je dôležité, či zamestnanci chránenej dielne/chráneného pracoviska nájdu pri danej zákazke skutočné uplatnenie podľa svojich schopností a možností. To, že nebudú vykonávať úplne všetky práce, je úplne bezpredmetné. Požiadavka žalovaného a krajského súdu, aby všetky práce na zákazke vykonávali výlučne zamestnanci zdravotne ťažko postihnutí podľa názoru žalobkyne nemá žiadnu oporu v zákone.

Neodôvodnené obmedzenie fungovania chránenej dielne a chráneného pracoviska a obmedzenie práva obstarávateľa vyhradiť zákazku pre chránené dielne a chránené pracoviská vidí žalobkyňa v tvrdení, že chránené dielne a chránené pracoviská nemôžu na plnenie zákazky vôbec (v akomkoľvek rozsahu) využiť subdodávateľov. Využitie subdodávateľa na realizáciu niektorých prác na zákazke vníma žalobkyňa z pohľadu účelu § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní úplne rovnako ako vykonanie časti prác na zákazke zdravými

zamestnancami chránenej dielne/chráneného pracoviska. Jedinou relevantnou otázkou je podľa žalobkyne to, či aj pri využití subdodávateľa na niektoré práce kmeňoví zdravotne ťažko postihnutí zamestnanci chránenej dielne/chráneného pracoviska nájdu reálne uplatnenie pri realizácii zákazky. Ak áno, potom je úplne bezpredmetné, že niektoré z prác robia zdraví zamestnanci alebo subdodávateľa.

Zmyslom a účelom Smernice Európskeho parlamentu a rady č. 2004/18/ES je podľa žalobkyne v maximálnej miere reálnymi krokmi podporovať uplatnenie zdravotne ťažko postihnutých na trhu práce. To, aký model a podnikateľskú stratégiu chránená dielňa/chránené pracovisko zvolí, teda o aký typ zákaziek sa uchádza, je z pohľadu zákona o verejnom obstarávaní a Smernice Európskeho parlamentu a rady č. 2004/18/ES nepodstatné. Dôležité je to, či dielňa zamestnáva zdravotne ťažko postihnutých a či sú vyhlasované zákazky, v rámci ktorých zamestnanci zdravotne ťažko postihnutí môžu nájsť uplatnenie. Na základe uvedeného je pre žalobkyňu nepochopiteľné, prečo žalovaný a teraz už aj krajský súd odčleňujú z množiny rôznych prác spojených s realizáciou stavieb administratívnu prácu, právnu, ekonomickú, logistickú prácu a pod.

Postup žalovaného, ktorý žalovaný označuje ako výklad ustanovenia § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní, porušuje podľa žalobkyne princípy právneho štátu. Žalovaný prekročil svoju právomoc a jeho rozhodnutie je arbitrárne. V žiadnom prípade nie je možné z ustanovenia § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní vyvodit' sériu obmedzení a povinností, ktoré by subjekty zákona o verejnom obstarávaní mali obmedzovať na ich právach. Tu totiž dochádza podľa žalobkyne k narušeniu princípu právnej istoty a zároveň k nedodržaniu zákonného procesu, ktorým je možné subjektom práva ukladať práva, povinnosti a obmedzenia. Ak takéto pravidlá formuluje žalovaný ako správny orgán, ide zároveň o prekročenie jeho kompetencií z hľadiska systému delby moci v štáte.

Žalobkyňa sa plne stotožňuje so žalovaným v tom, že by mali byť vytvorené nástroje na minimalizáciu možností zneužitia § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní. Tieto nástroje ale musia byť vytvorené v rámci štandardného legislatívneho procesu. Nie rozhodnutím úradníka.

Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky potvrdil rozsudok prvostupňového súdu č. k. 1S 248/2013-56 zo dňa 19.06.2014, nakoľko má za to, že tento rozsudok je vecne správny a neexistujú žiadne zákonné podmienky na zmenu, resp. zrušenie.

K námietke žalobkyne o tom, že krajský súd nezohľadnil stanovisko ÚPSVaR z februára 2014, ale vychádzal zo staršieho stanoviska, konkrétne z júla 2013, žalovaný poukazuje na § 250i O. s. p., podľa ktorého pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súdom môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia. Z uvedeného zákonného ustanovenia je podľa žalovaného zjavné, že v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu je pre súd rozhodujúci skutkový stav, aký bol v čase rozhodovania správneho orgánu a nie stav v čase vyhlásenia rozsudku. Žalovaný poukazuje na to, že prípadná zmena skutkového stavu, ktorá by nastala po právoplatnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného, je dôvodom pre obnovu konania podľa § 62 a nasl. zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej

len „správny poriadok“). Žalovaný poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Sžf/16/2010 zo dňa 30.03.2011.

Žalovaný ďalej uvádza, že v čase vydania napadnutého rozhodnutia mal žalovaný správny orgán k dispozícii stanovisko ÚPSVaR zo dňa 23.07.2013. Stanovisko ÚPSVaR z februára 2014 bolo vydané v úplne inej veci, keď išlo o kontrolu obce R. Stanovisko ÚPSVaR z februára 2014 bolo vydané vo vzťahu k právnej úprave chránených dielní/chránených pracovísk účinnnej od 01.05.2013, kým stanovisko ÚPSVaR zo dňa 23.07.2013, ktoré tvorilo podklad napadnutého rozhodnutia, sa venovalo otázkam týkajúcim sa zriaďovania chránených dielní a chránených pracovísk v zmysle právnej úpravy účinnnej do 30.04.2013.

Správny súd nie je súdom skutkovým, ale súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutého postupu alebo rozhodnutia orgánu verejnej správy. Žalovaný súčasne poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Sžf/9/2009 zo dňa 29.09.2010.

K námietke žalobkyne, že žalovaný ako aj krajský súd nezohľadnili pri rozhodovaní závery stanoviska Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky zo dňa 16.07.2013 žalovaný uvádza, že presne a úplne zistil skutočný stav veci z podkladov rozhodnutia, ktoré si za tým účelom zabezpečil. Jedným z podkladov napadnutého rozhodnutia bolo aj stanovisko Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky zo dňa 16.07.2013. Vyjadrenia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky v predmetnom stanovisku nie sú vôbec rozporné so závermi, ku ktorým dospeli krajský súd a žalovaný.

Podľa žalovaného je činnosť úradov práce, sociálnych vecí a rodiny pri vydávaní dokladov preukazujúcich priznanie štatútu chránenej dielne alebo chráneného pracoviska s predmetom činnosti uskutočňovanie stavieb a ich zmien spochybnená. V uvedených prípadoch nemohla byť podľa žalovaného ani zabezpečená rovnosť medzi jednotlivými záujemcami usilujúcimi sa o získanie štatútu chránenej dielne alebo chráneného pracoviska, keďže pri rovnakom splnení podmienok mohol jeden úrad práce, sociálnych vecí a rodiny takýto štatút niektorému záujemcovi prideliť a iný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny ďalšiemu záujemcovi (so sídlom v inom územnom obvode) neprideliť.

Žalovaný zdôrazňuje, že zákon o verejnom obstarávaní nestanovuje žiadne ďalšie špecifikácie, kedy môže verejný obstarávateľ využiť ustanovenie § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní a jedinou podmienkou je, aby sa jednalo o podlimitnú zákazku, nie je možné uvedené ustanovenie vykladať izolovane, ale naopak, je potrebné vykladať ho ako celok, súčasne s ostatnými ustanoveniami zákona o verejnom obstarávaní, právom Európskej únie a z hľadiska jeho účelu sledovaného zákonodarcom.

Podľa žalovaného účelom právnej úpravy uvedenej v § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní, podľa ktorej verejný obstarávateľ môže vyhradiť právo účasti len záujemcom, ktorí majú štatút chránenej dielne alebo chráneného pracoviska, je efektívne prispieť k začleneniu alebo opätovnému začleneniu osôb so zdravotným postihnutím na trh práce.

V súlade s metodickým usmernením žalovaného zo dňa 22.02.2013, možnosť uplatniť výhradné právo

účasti na zadávaní zákazky len záujemcom, ktorí majú štatút chránenej dielne alebo chráneného pracoviska a predmet zákazky sa viaže len na také činnosti, ktoré budú občania so zdravotným postihnutím v zodpovedajúcej kvalite schopní vykonávať, inak by uplatnenie takejto požiadavky stratilo uvažovaný zmysel, nakoľko zákonné obmedzenie na právo účasti na verejnom obstarávaní len záujemcom, ktorí majú štatút chránenej dielne alebo chráneného pracoviska, znamená podporu tých hospodárskych subjektov, ktoré na trhu práce zamestnávajú v súlade s príslušnými právnymi predpismi občanov so zdravotným postihnutím.

Žalovaný konštatuje, že ako je už uvedené v napadnutom rozsudku, vzhľadom na účel ustanovenia § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní predmet zákazky, na ktorý žalobca vyhlásil verejnú súťaž, by mali vykonať iba zamestnanci uchádzača so zdravotným postihnutím, ktorí ale v zmysle stanoviska ÚPSVaR nemôžu vykonať stavebné práce na stavenisku a už vôbec nie fyzicky náročné stavebné práce na stavenisku, ktoré sú súčasťou predmetu zákazky. Spomínaný účel ustanovenia § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní teda nie je v tomto konkrétnom prípade možné dosiahnuť, pretože v zmysle predmetného stanoviska obmedziť účasť vo verejnom obstarávaní, ktorého predmetom sú stavebné práce na stavenisku, pre záujemcov so štatútom chráneného pracoviska alebo chránenej dielne, nie je možné.

Žalovaný je jednoznačne toho názoru, že realizácia stavebných prác spočívajúcich v úprave a revitalizácii toku K. potoka nie je vhodná pre osoby so zdravotným postihnutím a verejný obstarávateľ pristúpil k obmedzeniu hospodárskej súťaže podľa § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní bez primeraných dôvodov, a nie s cieľom vytvoriť predpoklady pre začlenenie alebo opätovné začlenenie osôb so zdravotným postihnutím na trh práce. Bez zohľadnenia reálnej schopnosti osôb so zdravotným postihnutím realizovať predmet zákazky sa nevytvoria zákonom o verejnom obstarávaní uvažované predpoklady pre začlenenie alebo opätovné začlenenie osôb so zdravotným postihnutím na trh práce, pretože tieto osoby len „poslúžia“ pre formálne udelenie štatútu chránenej dielne či pracoviska. Vzhľadom na skutočnosť, že zákon o verejnom obstarávaní nedefinuje žiadne ďalšie podmienky pri uplatnení obmedzenia účasti len pre chránené dielne alebo pracoviská, nie je možné vyvodzovať absolútnu svojvôľu pri uplatnení tohto obmedzenia bez prihliadnutia na účel tohto ustanovenia a zámer zákonodarcu.

Žalovaný poukazuje na výkladové stanovisko žalovaného k zákazkám vyhradeným pre chránené dielne alebo chránené pracoviská, zverejnené na webovej stránke žalovaného.

K charakteru obstarávaných prác v predmetnom verejnom obstarávaní žalovaný dáva do pozornosti, že v technickej správe k dokumentácii pre stavebné povolenie, časť „Základná charakteristika staveniska“ sa konštatuje: „Z hľadiska charakteru výstavby, t. j. výstavby nového opevnenia brehov a dna koryta potoka, je možné toto stavenisko hodnotiť ako podmiennečne vhodné, s pomerne stiesnenými priestorovými podmienkami z hľadiska prístupu stavebnej techniky na stavenisko, s nutnosťou budovania provizórnych zjazdov, nutnosťou pohybu stavebnej techniky v koryte potoka pri prúdiacej vode, ďalej nutnosťou zriadenia vedľajších opatrení (napr. zahradzovania a pod.) pre zaistenie postupu výstavby v koryte potoka a v neposlednej rade nutnosťou prevádzania niektorých prác pod vodou“. Z uvedeného teda podľa žalovaného jednoznačne vyplýva, že predmetom danej zákazky sú najmä stavebné práce a nie právne alebo účtovné služby, tak ako to účelovo

uvádza žalobkyňa v odvolaní.

K žalobcom uvádzanej možnosti chránených dielní/chránených pracovísk využiť subdodávateľov na plnenie zákazky, žalovaný opätovne uvádza, že zo žalobcových tvrdení vyplýva naďalej ten záver, že jeho cieľom pre vyhradenie práva účasti len pre záujemcov, ktorí majú štatút chránenej dielne alebo chráneného pracoviska s predmetom činnosti uskutočňovanie stavieb a ich zmien nie je efektívna podpora zamestnávania zdravotne postihnutých občanov, nakoľko predmet zákazky aj tak v skutočnosti by mali realizovať iné subjekty ako úspešný uchádzač so štatútom chránenej dielne alebo chráneného pracoviska. Skutočnosť, že celý daný predmet zákazky by nerealizovali zdravotne postihnutí vyplýva aj z návrhu zmluvy o dielo, ktorá je súčasťou súťažných podkladov v tomto verejnom obstarávaní.

Na záver žalovaný uvádza, že v predmetnom verejnom obstarávaní bez akýchkoľvek pochybností došlo k preukázateľnému zneužitiu inštitútu vyhradenia práva účasti len záujemcom, ktorí majú štatút chránenej dielne alebo chráneného pracoviska.

Dňa 11.08.2014 bolo krajskému súdu doručené vyjadrenie ďalšieho účastníka konania, S., s.r.o., k odvolaniu žalobkyne, prostredníctvom ktorého ďalší účastník žiadal, aby odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok krajského súdu a žalobkyňu zaviazal na náhradu trov konania.

Ďalší účastník vo vyjadrení uvádza, že žalobcom uvádzané odvolacie dôvody nie sú dôvodné. V súvislosti so stanoviskom Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny z februára 2014 poukazuje na ustanovenie § 250i O. s. p. Akékoľvek stanovisko ústredia, ktoré bolo vydané po vydaní napadnutého rozhodnutia nie je pre preskúmanie zákonnosti súdom rozhodujúce.

Na základe citovaných ustanovení zákona č. 4/2003 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov ďalší účastník konštatuje, že vyhradenie zákaziek pre chránenú dielňu/chránené pracovisko je určené pre také subjekty, v ktorých väčšina zamestnancov, ktorých sa to týka, sú osoby, ktoré z dôvodu povahy alebo závažnosti svojho postihnutia nemôžu vykonávať svoje povolanie za normálnych podmienok. Ak je zdravotné postihnutie občana takého charakteru, že mu neumožňuje vykonávať jeho povolanie za normálnych podmienok, nie je možné, aby také povolanie vykonával v ešte náročnejších pracovných podmienkach, aké sú na stavenisku.

Účelom vyhradenia zákazky pre záujemcov s postavením chránenej dielne/chráneného pracoviska podľa § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní podľa ďalšieho účastníka je, aby zákazku skutočne realizovali osoby so zdravotným postihnutím a efektívna podpora zamestnávania zdravotne postihnutých občanov. Neodôvodnené zvýhodňovanie subjektov bez naplnenia účelu § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní je narušením čestnej hospodárskej súťaže.

Umelým formálnym spôsobom vyhradenia účasti len subjektom so štatútom chránenej dielne/chráneného pracoviska, bez skutočného naplnenia účelu právnej úpravy § 91 ods. 3 zákona o verejnom

obstarávaní, dochádza k vylúčeniu z účasti v súťaži subjektov, ktoré sú objektívne spôsobilé realizovať zákazku. V tomto prípade došlo podľa názoru ďalšieho účastníka k zneužitiu inštitútu vyhradenia práva účasti len záujemcom, ktorí majú štatút chránenej dielne/chráneného pracoviska.

Dňa 29.07.2014 bolo krajskému súdu doručené vyjadrenie ďalšieho účastníka, S., a.s., k odvolaniu žalobkyne, následne ešte doplnené podaním zo dňa 30.07.2014, ktorým ďalší účastník žiadal, aby najvyšší súd potvrdil napadnutý rozsudok krajského súdu.

Ďalší účastník s odvolaním žalobkyne nesúhlasí a je toho názoru, že odvolanie je nedôvodné. Krajský súd podľa ďalšieho účastníka správne aplikoval a vykladal právne normy na žalovaným zistený skutkový stav. Rozhodnutie nemá nedostatky, ktoré by ho robili nezákonným, resp. nesprávnym. Napadané rozhodnutie je po materiálnej, ako aj formálnej stránke správne a zákonné. Odvolateľ sa opiera predovšetkým o nové a dodatočné stanoviská správnych orgánov, ktoré v čase vydania napadnutého rozhodnutia úradu neboli vydané. Pri preskúmvaní zákonnosti rozhodnutia je ale pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia správneho orgánu.

Ďalší účastník opätovne poukazuje na skutočnosť, že odvolateľ bez ohľadu na účel ustanovenia § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní, zabránil v účasti hospodárskym subjektom, ktoré zjavne boli spôsobilé realizovať daný predmet zákazky.

V neposlednom rade ďalší účastník poukazuje na výkladové stanovisko žalovaného č. 15/2013 a predovšetkým č. 2/2014 zo dňa 06.06.2014, ktoré podľa jeho názoru predstavuje jednotný právny názor žalovaného slúžiaci na poskytnutie právnej istoty pre účastníkov procesu verejného obstarávania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p.) a po tom, ako bolo oznámenie o verejnom vyhlásení rozhodnutia zverejnené najmenej 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke najvyššieho súdu www.nsud.sk, rozsudok verejne vyhlásil (§ 156 ods. 1, 3 O.s.p.).

Z obsahu pripojeného administratívneho spisu Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že dňa 28.03.2013 bola vo Vestníku verejného obstarávania Slovenskej republiky č. 62/2013 pod sp. zn. 4701 - MSP vyhlásená verejná súťaž podľa § 50 ods. 4, písm. a/ zákona o verejnom obstarávaní na predmet zákazky: „Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami – obec K.“, druh zákazky: stavebné práce, ktorú vyhlásila žalobkyňa ako verejný obstarávateľ. V závislosti od typu verejného obstarávateľa a predpokladanej hodnoty zákazky ide o podlimitnú zákazku na uskutočnenie stavebných prác. Lehota na predkladanie ponúk bola určená do 25.04.2013 do 10:00 hod.

V zmysle oddielu III., bod 1.4 príslušného oznámenia vo Vestníku verejného obstarávania, verejný obstarávateľ v zmysle § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní vyhradil právo účasti len záujemcom, ktorí majú štatút chránenej dielne alebo chráneného pracoviska. Výsledkom postupu verejného obstarávania bude zmluva o dielo na realizáciu uvedeného predmetu zákazky.

Žalobkyňa poskytla súťažné podklady dvadsiatim dvom záujemcom. V lehote na predkladanie ponúk predložilo ponuku osem záujemcov (vrátane ďalších účastníkov tohto konania: S., s.r.o., S, a.s. a B. s.r.o.).

Ďalší účastník 3., S., s.r.o., podal dňa 08.04.2013 žiadosť o nápravu podľa § 136 ods. 1, písm. b/ zákona o verejnom obstarávaní proti podmienkam uvedeným v súťažných podkladoch, ktorú odôvodnil tým, že možnosť uplatniť výhradné právo účasti na zadávaní zákazky len záujemcom, ktorí majú štatút chránenej dielne alebo chráneného pracoviska sa viaže len na také predmety zákazky, ktoré budú občanmi so zdravotným postihnutím v zodpovedajúcej kvalite schopní vykonávať, inak by uplatnenie takejto požiadavky stratilo uvažovaný zmysel, nakoľko zákonné obmedzenie na právo účasti na verejnom obstarávaní len záujemcom, ktorí majú štatút chránenej dielne alebo chráneného pracoviska, znamená podporu tých hospodárskych subjektov, ktoré na trhu práce zamestnávajú v súlade s príslušnými právnymi predpismi občanov so zdravotným postihnutím. Uskutočňovanie stavebných prác nie je prispôsobené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím. Preto navrhol zrušenie diskriminačnej podmienky, ktorou s poukazom na § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní vyhradil právo účasti len záujemcom, ktorí majú štatút chránenej dielne alebo chráneného pracoviska v predmete obstarávania – uskutočňovanie stavieb a ich zmien a umožnil tak právo účasti v predmetnej súťaži všetkým záujemcom. Uvedená žiadosť o nápravu bola verejným obstarávateľom zamietnutá s konštatovaním, že postupom verejného obstarávateľa nedošlo k porušeniu zákona o verejnom obstarávaní, ani k porušeniu princípov rovnakého zaobchádzania a princípov nediskriminácie záujemcov. Odôvodnil ju tým, že uplatnenie § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní je legitímnym krokom verejného obstarávateľa pri zadávaní podlimitnej zákazky. Zákon o verejnom obstarávaní nestanovuje žiadne špecifiká, kedy môže verejný obstarávateľ využiť toto ustanovenie. Jedinou podmienkou je, aby sa jednalo o podlimitnú zákazku, čo v tomto prípade verejného obstarávania je naplnené.

Dňa 19.04.2013 doručil ďalší účastník 3. S., s.r.o., verejnému obstarávateľovi, t. j. žalobcovi, ako aj Úradu pre verejné obstarávanie, t. j. žalovanému, námietky podľa § 138 ods. 2, písm. b/ zákona o verejnom obstarávaní, proti podmienkam uvedeným v súťažných podkladoch a žiadal, aby žalovaný odstránil protiprávny stav zrušením diskriminačnej podmienky spočívajúcej v obmedzení práva účasti uchádzačom podľa § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní, alternatívne aby žalovaný nariadil zrušiť použitý postup zadávania zákazky alebo jej časti, pretože došlo ku konaniu, ktoré je v rozpore so zákonom o verejnom obstarávaní. V odôvodnení námietok poukazuje ďalší účastník na obdobné skutočnosti ako v žiadosti o nápravu podanej dňa 08.04.2013.

Dňa 07.05.2013 bolo ďalšiemu účastníkovi 3. S. s.r.o., doručené Oznámenie o vylúčení z dôvodu, že spoločnosť S. s.r.o., ako záujemca nespĺnil podmienky účasti stanovené verejným obstarávateľom v súťažných podkladoch, a to nedoložením dokladu preukazujúceho splnenie podmienky účasti záujemcu so statusom chráneného pracoviska alebo chránenej dielne v predmete obstarávania.

Dňa 22.05.2013 bolo ďalšiemu účastníkovi 1. S., a.s., doručené Oznámenie o vylúčení z dôvodu, že spoločnosť S. a.s., nesplnil podmienku účasti tým, že nebola preukázaná súvislosť medzi predmetom činnosti chráneného pracoviska a predmetom zákazky, ktorým je uskutočnenie stavieb a ich zmien.

Dňa 23.05.2013 bolo ďalšiemu účastníkovi 2. B., s.r.o., doručené Oznámenie o vylúčení z dôvodu, že člen skupiny dodávateľov, spoločnosť B., s.r.o., nepredložil doklad preukazujúci priznanie postavenia chráneného pracoviska alebo chránenej dielne a vzhľadom k tomu nesplnila skupina dodávateľov „Združenie B.“ podmienky účasti.

Ďalší účastníci konania, S., a.s., a B., s.r.o., taktiež podali voči vylúčeniu z verejnej súťaže námietky, podľa § 138 ods. 2, písm. e/ zákona o verejnom obstarávaní.

Žalovaný rozhodnutím zo dňa 09.07.2013 prerušil konanie o námietkach podľa § 138 ods. 11 zákona o verejnom obstarávaní za účelom získania odborného stanoviska. Následne žalovaný rozhodnutím zo dňa 08.10.2013, podľa § 139 ods. 2, písm. a/ zákona o verejnom obstarávaní, nariadil zrušiť verejnú súťaž na predmet zákazky „Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami – obec K.“ z dôvodu, že v predmetnej verejnej súťaži došlo ku konaniu verejného obstarávateľa, ktoré je v rozpore so zákonom o verejnom obstarávaní už v spojení s oznámením o vyhlásení verejného obstarávania a so súťažnými podkladmi. Žalovaný ďalej predmetným rozhodnutím zamietol námietky ďalšieho účastníka, S., a.s., a zastavil konanie o námietkach ďalšieho účastníka, B. s.r.o.

Podľa § 3 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní, zákazka na uskutočnenie stavebných prác na účely tohto zákona je zákazka, ktorej predmetom je uskutočnenie stavebných prác alebo vypracovanie projektovej dokumentácie a uskutočnenie stavebných prác súvisiacich s niektorou z činností uvedených v oddiele 45 Spoločného slovníka obstarávania (ďalej len „slovník obstarávania“), alebo uskutočnenie stavby. Stavba na účely tohto zákona je výsledok stavebných prác ako celku, ktorý spĺňa ekonomickú funkciu alebo technickú funkciu, a uskutočnenie stavby zodpovedá požiadavkám verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa.

Podľa § 9 ods. 4 zákona o verejnom obstarávaní, pri zadávaní zákaziek sa musí uplatňovať princíp rovnakého zaobchádzania, princíp nediskriminácie uchádzačov alebo záujemcov, princíp transparentnosti a princíp hospodárnosti a efektívnosti.

Podľa § 26 ods. 1, písm. f/ zákona o verejnom obstarávaní, verejného obstarávania sa môže zúčastniť len ten, kto spĺňa tieto podmienky účasti týkajúce sa osobného postavenia; je oprávnený dodávať tovar, uskutočňovať stavebné práce alebo poskytovať službu.

Podľa § 26 ods. 2, písm. e/ zákona o verejnom obstarávaní, uchádzač alebo záujemca preukazuje splnenie podmienok účasti podľa odseku 1 písm. f) dokladom o oprávnení dodávať tovar, uskutočňovať stavebné práce alebo poskytovať službu.

Podľa § 32 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní, verejný obstarávateľ v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania uvedie podmienky účasti týkajúce sa

- a) osobného postavenia podľa § 26,
- b) finančného a ekonomického postavenia a doklady na ich preukázanie podľa § 27,
- c) technickej spôsobilosti alebo odbornej spôsobilosti a doklady na ich preukázanie podľa § 28 až 30.

Podľa § 32 ods. 6 zákona o verejnom obstarávaní, podmienky účasti, ktoré verejný obstarávateľ a obstarávateľ určí na preukázanie finančného a ekonomického postavenia a technickej spôsobilosti alebo odbornej spôsobilosti, musia byť primerané a musia súvisieť s predmetom zákazky. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ môže vyžadovať od uchádzačov alebo od záujemcov minimálnu úroveň finančného a ekonomického postavenia alebo technickej spôsobilosti. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania odôvodní primeranosť každej určenej podmienky účasti vo vzťahu k predmetu zákazky a potrebu jej zahrnutia medzi podmienky účasti.

Podľa § 91 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní, pri zadávaní podlimitných zákaziek verejný obstarávateľ postupuje podľa prvej časti a druhej časti prvej hlavy a druhej hlavy, ak nie je v tejto časti ustanovené inak; nepoužijú sa § 21 ods. 2 a 3, § 48, § 49 ods. 1 a 2, § 50 ods. 1 až 3, § 72 až 79 a § 81 až 90.

Podľa § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní, verejný obstarávateľ môže vyhradiť právo účasti len záujemcom, ktorí majú štatút chránenej dielne alebo chráneného pracoviska.

Podľa § 136 ods. 1 písm. b/ zákona o verejnom obstarávaní, uchádzač, záujemca, účastník alebo osoba, ktorého práva alebo právom chránené záujmy boli alebo mohli byť dotknuté postupom verejného obstarávateľa, obstarávateľa alebo osoby podľa § 7, môže podať žiadosť o nápravu proti podmienkam uvedeným v súťažných podkladoch alebo v iných dokumentoch poskytnutých verejným obstarávateľom, obstarávateľom alebo osobou podľa § 7 v lehote na predkladanie ponúk alebo proti podmienkam uvedeným v súťažných podmienkach v súťaži návrhov poskytnutých v lehote na predkladanie návrhov.

Podľa § 138 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní, uchádzač, záujemca, účastník alebo osoba, ktorej práva alebo právom chránené záujmy boli alebo mohli byť dotknuté postupom kontrolovaného alebo orgán štátnej správy podľa § 137 ods. 2 písm. b) môže pred uzavretím zmluvy, koncesnej zmluvy alebo rámcovej dohody podať námietky proti

a) zámeru uzavrieť zmluvu alebo koncesnú zmluvu na práce uverejnenom podľa § 22 ods. 6, proti podmienkam uvedeným v oznámení podľa § 50 ods. 4, § 67 ods. 2, § 77, § 105 ods. 5 alebo § 108b ods. 4,

b) podmienkam uvedeným v súťažných podkladoch alebo v iných dokumentoch poskytnutých v lehote na predkladanie ponúk alebo podmienkam uvedeným v súťažných podmienkach v súťaži návrhov poskytnutých v lehote na predkladanie návrhov,

c) podmienkam uvedeným vo výzve na predkladanie ponúk alebo návrhov,

d) výberu záujemcov v užšej súťaži podľa § 52 ods. 1 a § 82 ods. 1, v rokovacom konaní so zverejnením podľa § 56 ods. 1 a § 85 ods. 1, v súťažnom dialógu podľa § 60 ods. 3, v súťaži návrhov podľa §

105 ods. 2 alebo proti výberu záujemcov pri zadávaní zákazky v oblasti obrany a bezpečnosti podľa § 108i ods. 1,

- e) vylúčeniu uchádzača, záujemcu alebo účastníka,
- f) vyhodnoteniu ponúk alebo návrhov,
- g) úkonu kontrolovaného inému ako uvedenému v písmenách a) až f).

Podľa § 138 ods. 10 zákona o verejnom obstarávaní, úrad bezodkladne po začatí konania o námietkach písomne vyzve kontrolovaného na doručenie písomného vyjadrenia k podaným námietkam s uvedením predpokladanej hodnoty zákazky a kompletnej dokumentácie v origináli a kontrolovaný je povinný dokumentáciu a vyjadrenie k podaným námietkam doručiť do piatich pracovných dní odo dňa doručenia výzvy úradu. Doručením kompletnej dokumentácie v origináli úradu sa v prípade elektronickej komunikácie rozumie sprístupnenie elektronickej podoby dokumentácie prostredníctvom nástrojov a zariadení použitých na elektronickú komunikáciu. Ak kontrolovaný nedoručí úradu písomné vyjadrenie k podaným námietkam s uvedením predpokladanej hodnoty zákazky a kompletnú dokumentáciu v origináli v uvedenej lehote, úrad vydá rozhodnutie o prerušení konania o námietkach, ktorým kontrolovanému nariadi doručiť úradu písomné vyjadrenie k podaným námietkam s uvedením predpokladanej hodnoty zákazky a kompletnú dokumentáciu v origináli v dodatočnej lehote určenej úradom. Prerušenie konania o námietkach trvá, až kým nepominú prekážky, pre ktoré sa toto konanie prerušilo. Od vydania rozhodnutia o prerušení konania o námietkach do doručenia písomného vyjadrenia a kompletnej dokumentácie v origináli úradu lehota podľa § 139 ods. 5 neplynie. Kontrolovaný môže nahliadať do kompletnej dokumentácie v origináli doručenej úradu na účely plnenia si povinností pri uplatnení revízných postupov. Ak kontrolovaný nedoručí úradu písomné vyjadrenie k podaným námietkam s uvedením predpokladanej hodnoty zákazky a kompletnú dokumentáciu v origináli ani v dodatočnej lehote určenej úradom, úrad rozhodnutím nariadi zrušiť použitý postup zadávania zákazky alebo súťaž návrhov.

Podľa § 138 ods. 11 zákona o verejnom obstarávaní, Úrad môže prerušiť konanie o námietkach s cieľom získať odborné stanovisko alebo znalecký posudok. Od vydania rozhodnutia o prerušení konania o námietkach do doručenia odborného stanoviska alebo znaleckého posudku úradu lehota podľa § 139 ods. 5 neplynie, najviac však 15 dní.

Podľa § 139 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní, ak úrad v konaní o námietkach zistí, že postupom kontrolovaného pri zadávaní zákazky alebo jej časti bol porušený tento zákon a medzi porušením zákona a vyhodnotením ponúk alebo výberom záujemcov alebo uchádzačov je priama príčinná súvislosť, rozhodnutím nariadi vo vzťahu k zákazke alebo jej časti

a) zrušiť použitý postup zadávania zákazky alebo jej časti alebo súťaž návrhov, ak došlo ku konaniu, ktoré je v rozpore s týmto zákonom už v spojení s oznámením o vyhlásení verejného obstarávania, oznámením použitým ako výzva na súťaž alebo oznámením o vyhlásení súťaže návrhov, so súťažnými podkladmi alebo súťažnými podmienkami, alebo

b) odstrániť protiprávny stav a pokračovať vo verejnom obstarávaní opätovným vykonaním toho úkonu kontrolovaného, ktorý bol postihnutý rozporom s týmto zákonom.

Podľa § 139 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní, ak porušenie tohto zákona nemohlo ovplyvniť výsledok verejného obstarávania, úrad môže rozhodnutím nariadiť odstránenie protiprávneho stavu a pokračovanie vo verejnom obstarávaní.

Podľa § 139 ods. 8 zákona o verejnom obstarávaní, úrad je povinný v rozhodnutí, v ktorom konštatuje porušenie tohto zákona kontrolovaným, uviesť taxatívny výpočet ustanovení tohto zákona, ku ktorých porušeniu došlo a uviesť stručný návod pre kontrolovaného, ako v druhovo rovnakej veci v budúcnosti predísť porušeniu tohto zákona.

Podľa § 55 ods. 1 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, chránená dielňa a chránené pracovisko sú pracoviská zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, na ktorých sú zamestnaní občania so zdravotným postihnutím v pracovnom pomere, ktorí nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce, alebo pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaškoľujú alebo pripravujú na prácu, a na ktorých sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon prispôbené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím. Za chránenú dielňu sa na účely tohto zákona považuje pracovisko, na ktorom právnická osoba alebo fyzická osoba zriadi viac ako jedno pracovné miesto pre občana so zdravotným postihnutím a na ktorom pracuje najmenej 50% občanov so zdravotným postihnutím. Za chránené pracovisko sa na účely tohto zákona považuje pracovisko, na ktorom právnická osoba alebo fyzická osoba zriadi pracovné miesto pre občana so zdravotným postihnutím a pracovné miesto sa nevytvára v chránenej dielni. Za chránené pracovisko sa považuje aj pracovisko, na ktorom občan so zdravotným postihnutím prevádzkuje samostatnú zárobkovú činnosť. Chránené pracovisko môže byť zriadené aj v domácnosti občana so zdravotným postihnutím.

Podľa § 55 ods. 4 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, chránená dielňa a chránené pracovisko sú určené predovšetkým na pracovné uplatnenie občanov so zdravotným postihnutím, ktorým zamestnávateľ nemôže poskytnúť vhodné zamestnanie na iných pracoviskách. V chránenej dielni alebo na chránenom pracovisku môžu pracovať aj občania, ktorým sa poskytuje získanie odborných zručností alebo príprava na pracovné uplatnenie, a zamestnanci, ktorí pre ohrozenie zdravia nie sú dočasne spôsobilí vykonávať doterajšie zamestnanie, ak pre nich zamestnávateľ nemá iné vhodné zamestnanie.

Podľa bodu 28 preambuly Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/18/ES zo dňa 31.03.2004 o koordinácii postupov zadávania verejných zákaziek na práce (ďalej len „Smernica 2004/18/ES“), verejných zákaziek na dodávky tovaru a verejných zákaziek na služby, zamestnanie a povolanie sú kľúčovými prvkami pri zabezpečovaní rovnakých príležitostí pre všetkých a prispievajú k začleneniu do spoločnosti. V tejto súvislosti chránené dielne a programy chránených pracovných miest efektívne prispievajú k začleneniu alebo opätovnému začleneniu osôb so zdravotným postihnutím na trh práce. Takéto dielne by však nemuseli byť schopné získať zákazky za normálnych podmienok hospodárskej súťaže. Z toho dôvodu by bolo vhodné ustanoviť, aby členské štáty takýmto dielňam mohli vyhradiť právo zúčastňovať sa konaní na zadávanie verejných zákaziek, alebo vyhradiť plnenie zákaziek v rámci programov chránených pracovných miest.

Podľa článku 2 Smernice 2004/18/ES, verejní obstarávatelia zaobchádzajú s hospodárskymi subjektmi rovnako a nediskriminačne a konajú transparentne.

Podľa článku 19 Smernice 2004/18/ES, členské štáty môžu vyhradiť právo účasti v zadávacích konaniach pre chránené pracovné dielne alebo zabezpečiť, aby sa takéto zákazky vykonávali v rámci programov chránených pracovných miest, kde väčšina zamestnancov, ktorých sa to týka, sú osoby so zdravotným postihnutím, ktoré z dôvodu povahy alebo závažnosti svojho postihnutia nemôžu vykonávať svoje povolanie za normálnych podmienok. Oznámenie o vyhlásení zadávacieho konania musí obsahovať odkaz na toto ustanovenie.

Cieľom právnej úpravy verejného obstarávania, zakotvenej v zákone o verejnom obstarávaní, ktorý upravuje konkrétne postupy zadávania zákaziek, je umožniť, aby sa verejné obstarávanie uskutočňovalo čo najracionálnejším, najtransparentnejším a najspravodlivejším spôsobom. Smernicou 2004/18/ES sa na úrovni Európskej únie upravil základný rámec zadávania zákaziek, ktorých predmetom je dodanie tovarov, služieb alebo stavebných prác v členských štátoch Európskej únie v mene štátu, regionálnych alebo miestnych orgánov a ďalších inštitúcií v správe subjektov, ktoré sa spravujú verejným právom v súlade so základnými zásadami spoločenstva, najmä zásadou voľného pohybu tovaru, zásadou slobody usadiť sa a zásadou slobody poskytovať služby a zásadami z nich vyplývajúcich.

Zákon o verejnom obstarávaní ustanovuje, že pri zadávaní zákaziek musí byť uplatnený princíp rovnakého zaobchádzania, princíp nediskriminácie uchádzačov alebo záujemcov, princíp transparentnosti a princíp hospodárnosti a efektívnosti. Verejný obstarávateľ je povinný zabezpečiť, aby ním uskutočňovanými úkonmi vo fáze postupu zadávania zákazky, nedošlo k porušeniu uvedených princípov verejného obstarávania. Predmetné princípy boli premietnuté aj do sekundárneho práva Európskej únie upravujúceho oblasť verejného obstarávania, t. j. aj v Smernici 2004/18/ES.

Princíp rovnakého zaobchádzania, resp. princíp nediskriminácie sa vzťahuje nielen na verejných obstarávateľov, ale aj na uchádzačov. Princíp nediskriminácie možno definovať okrem iného aj tak, že nemôžu byť stanovené také podmienky, ktoré by niektorého z uchádzačov alebo záujemcov zvýhodňovali a iného, naopak, znevýhodňovali.

Žalobca, ako verejný obstarávateľ, vyhlásil verejnú súťaž na predmet zákazky „Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami – obec K.“, pre druh zákazky „Stavebné práce“ s tým, že právo účasti na verejnom obstarávaní žalobca obmedzil len tým uchádzačom, ktorí majú štatút chránenej dielne alebo chráneného pracoviska. Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že za kľúčové v predmetnom spore je nutné označiť objasnenie, či je v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní, predovšetkým so zásadami v ňom obsiahnutými, obmedziť právo účasti na verejnom obstarávaní, ktorého predmetom je vykonanie stavebných prác, výlučne záujemcami so štatútom chránenej dielne alebo chráneného pracoviska.

Zákon o verejnom obstarávaní v citovanom ustanovení § 91 ods. 3 umožňuje vyhradiť právo účasti na verejnom obstarávaní len záujemcom, ktorí majú štatút chránenej dielne alebo chráneného pracoviska. Príslušný právny predpis však následne nekonkretizuje, resp. taxatívne neustanovuje podmienky, za ktorých je možné uskutočniť takéto obmedzenie. Najvyšší súd je toho názoru, že pri aplikácii ustanovenia § 91 ods. 3 citovaného zákona je nutné zohľadniť aj iné, s ním súvisiace ustanovenia zákona o verejnom obstarávaní, nevynímajúc ustanovenie upravujúce základné princípy prideľovania zákazky pri verejnom obstarávaní.

Najvyšší súd súhlasí s názorom žalovaného v tej súvislosti, že pri aplikácii ustanovenia § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní je potrebné zohľadniť aj iné právne predpisy, akými sú nielen zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti, ale aj všetky právne predpisy upravujúce bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci.

Žalovaný počas rozhodovania o námietkach podaných proti vylúčeniu záujemcov z verejnej súťaže požiadal o stanovisko Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny, ako aj Úrad verejného zdravotníctva. Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny v stanovisku zo dňa 23.07.2013 zhodnotilo, že priznať postavenie chránenej dielne alebo chráneného pracoviska v predmete činnosti uskutočňovanie stavieb a ich zmien, resp. stavebná činnosť, nie je možné. Žalobkyňa v odvolaní voči rozsudku krajského súdu poukazuje na skutočnosť, že Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny následne vo februári 2014 v obdobnej veci opätovne vydalo stanovisko, ktoré neguje záver stanoviska z júla 2013. K uvedenému najvyšší súd konštatuje predovšetkým to, že pre rozhodovanie súdov nie je záväzné stanovisko orgánu štátnej správy. Takéto stanovisko môže mať poradný, resp. odporúčací charakter, avšak pri rozhodovaní je určujúce to, čo ustanovujú právne predpisy. Najvyšší súd taktiež poukazuje na skutočnosť, že žalobkyňa nedoložila do spisu samotné stanovisko ústredia z februára 2014, ale doložila Protokol o výsledku kontroly dodržiavania zákona o verejnom obstarávaní v inej veci, nie v kompletnom vyhotovení, a teda z takto predloženého dôkazu je možné len ťažko vyvodiť, či predmetné stanovisko je možné aplikovať na skutkový stav v prejednávanej veci. Okrem uvedeného je potrebné upriamiť pozornosť aj na ustanovenie § 250i ods. 1 O. s. p., podľa ktorého pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia. Úlohou súdu v správnom súdnictve nie je nahradzovať činnosť správnych orgánov pri zisťovaní skutkového stavu, ale preskúmať zákonnosť ich rozhodnutí. Súd vykonáva len také dokazovanie, ktoré je nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia.

Najvyšší súd má za to, že zo žiadneho právneho predpisu upravujúceho postavenie a náplň činnosti chránenej dielne/chráneného pracoviska, taktiež ani zo žiadneho právneho predpisu citovaného žalovaným v napadnutom rozhodnutí jednoznačne nevyplýva, že z pracovnej náplne chránenej dielne/chráneného pracoviska je vylúčená stavebná činnosť. Odvolací súd má za to, že v prípade, ak záujemca doloží doklad o tom, že spĺňa podmienky týkajúce sa osobitného postavenia, t. j. v tomto prípade doklad o tom, že môže vykonávať stavebné práce, nemožno takéhoto záujemcu vylúčiť zo súťaže.

Žalovaný založil svoje rozhodnutie o tom, že do náplne chránenej dielne/chráneného pracoviska nepatrí stavebná činnosť, predovšetkým na stanovisku Ústredia, ako aj na základe záverov, ktoré vyvodil z ustanovení citovaných v napadnutom rozhodnutí. Najvyšší súd sa však s týmito závermi nestotožňuje. Odvolací súd je toho názoru, že žalovaný mal dôkladnejšie posúdiť, či stavebné práce, ktoré sa majú vykonať v rámci vyhláseného verejného obstarávania, sú spôsobilí vykonať aj zamestnanci chránenej dielne alebo chráneného pracoviska.

Najvyšší súd je toho názoru, že rozhodnutie žalovaného je príliš striktné, nezohľadňujúce špecifiká stavebných prác, ktoré majú byť vykonávané v rámci preventívnych opatrení pred povodňami, v kontexte s možnosťami a schopnosťami osôb so zdravotným postihnutím, t. j. záujemcov so štatútom chránenej dielne/chráneného pracoviska. Účelom zákona je umožniť realizáciu zákaziek aj chráneným dielňam a pracoviskám a tak efektívne prispieť k začleneniu osôb so zdravotným postihnutím na trh práce. Na strane druhej je potrebné zdôrazniť, že účelom tejto právnej úpravy nie je, aby predmet zákazky určený práve pre chránené dielne a pracoviská, boli reálne realizované vo forme subdodávok prostredníctvom subjektov, ktoré nie sú chránenými dielňami alebo pracoviskami.

Úlohou žalovaného správneho orgánu bude opätovne prehodnotiť možnosti a schopnosti záujemcov so štatútom chránenej dielne/chráneného pracoviska vykonávať stavebné činnosti, ale nie stavebné činnosti všeobecne, ale stavebné činnosti v kontexte s predmetom zadaného verejného obstarávania a následne vo veci rozhodnúť.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 O.s.p. zmenil a rozhodnutie žalovaného zo dňa 8. októbra 2013 zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie pre nesprávne právne posúdenie veci, ako aj pre nedostatočne zistený skutkový stav veci.

Ak odvolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie správneho orgánu v medziach žaloby nie je v súlade so zákonom a súd prvého stupňa žalobu zamietol, môže rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť tak, že zruší rozhodnutie správneho orgánu a vráti vec žalovanému správneho orgánu na ďalšie konanie. Inak o odvolaní rozhodne spôsobom podľa § 219 až 221 tohto zákona (§ 250ja ods. 3 O.s.p.).

Správne orgány sú viazané právnym názorom súdu (§ 250ja ods. 7 O.s.p.).

O náhrade trov konania rozhodol odvolací súd podľa § 250k ods. 1 O.s.p., § 224 ods. 1, 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. tak, že žalobcovi, ktorý bol v konaní úspešný priznal náhradu trov konania proti žalovanému za celé konanie, t. j. za prvostupňové aj odvolacie konanie, keďže rozsudok súdu prvého stupňa bol zmenený.

Úspešnému žalobcovi je priznaná náhrada uplatnených a účelne vynaložených trov konania podľa § 246c ods. 1 O.s.p. a § 250k ods. 1 O.s.p. Trovy konania pozostávajú zo zaplateného súdneho poplatku za podané

odvolanie vo výške 70,- € tak, ako vyplývajú zo súdneho spisu, nakoľko žalobca si trovy právneho zastúpenia do dnešného dňa nevyčísľil a to ani v lehote podľa § 151 ods. 1 O. s. p.

O trovách ďalších účastníkov súd rozhodol tak, že im náhradu trov konania nepriznal, keďže v konaní podľa druhej hlavy piatej časti O.s.p. je možné priznať náhradu trov len žalobcovi.

44.

R O Z H O D N U T I E

Ak fyzická osoba (nepodnikateľ), ktorá si vyhradila na doručovanie zásielok poštový priečinok, preukáže, že sa v čase doručovania zásielky do vlastných rúk v obvyklom mieste bydliska nezdržiavala, považuje sa fikcia doručenia za vyvrátenú a právne účinky spojené s dorúčením zásielky nemôžu nastať.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 2. februára 2016, sp. zn. 4Sžo/35/2015)

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“, prípadne „prvostupňový súd“) podľa § 250j ods. 2 písm. e/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zrušil rozhodnutie žalovaného zo dňa 14.11.2013 a uložil povinnosť žalovanému zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v sume 410,90 €, z toho 70,- € na súdnom poplatku za žalobu a 340,90 € na nákladoch právneho zastúpenia na účet právneho zástupcu žalobcu do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

Krajský súd uviedol, že s ohľadom na povahu preskúmaného rozhodnutia (oznámenia) mu pripadlo posúdiť predovšetkým otázku včasnosti žalobcovho rozkladu proti prvostupňovému rozhodnutiu žalovaného zo dňa 10.09.2013, ktorým bolo vyhovie protestu prokurátora Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a bolo zrušené protestom napadnuté právoplatné rozhodnutie Krajského stavebného úradu v Prešove zo dňa 02.04.2012 o nevyhovie predchádzajúcemu protestu Okresného prokurátora v Bardejove. Konštatoval, že zo zhodných vyjadrení účastníkov konania vyplýva, že žalobca si v zmysle § 25 ods. 4 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní, Správny poriadok (ďalej len „Správny poriadok“) vyhradil doručovanie zásielok do poštového priečinku a preto doručujúca pošta v súlade so zákonom, uložila zásielku s prvostupňovým rozhodnutím o vyhovie protestu prokurátora do žalobcovho priečinku dňa 17.09.2013. Žalobca predloženými dokladmi – zmluvou o obstaraní zájazdu zo dňa 11.09.2013, fotokópiou vstupných a výstupných víz príslušných tureckých orgánov i čestným vyhlásením jeho rodinných príslušníkov preukázal, že v čase uloženia predmetnej zásielky sa v mieste doručovania nezdržiaval, pretože v čase od 14.09.2013 do 21.09.2013 trávil dovolenku v Turecku.

Krajský súd uviedol, že spornou zostala otázka, či mohla dňom 20.09.2013 nastať fikcia doručenia rozhodnutia, keď sa žalobca minimálne do 21.09.2013 zdržiaval v zahraničí, a preto si zásielku objektívne v čase od 17.09.2013 od 20.09.2013 na pošte v Bardejove prevziať nemohol. Poukázal, že za daných okolností sa zásielka s rozhodnutím nemôže považovať za dorúčenú žalobcovi dňom 20.09.2013 a na tom nič nemení ani skutočnosť, že žalobca si vyhradil doručovanie zásielok do poštového priečinku v zmysle § 25 ods. 4 Správneho poriadku.

Zákonnou podmienkou pre uplatnenie fikcie doručenia zásielky určenej do vlastných rúk fyzickej osobe je, že sa adresát v mieste doručovania zdržuje. Rozdiel medzi štandardným spôsobom doručovania zásielky do vlastných rúk v zmysle § 24 ods. 1 a 2 Správneho poriadku a doručovaním zásielky adresátovi, ktorý si vyhradil doručovanie zásielok do poštového priečinku v zmysle § 25 ods. 4 Správneho poriadku, je len ten, že pri druhom

spôsobe doručovania odpadá povinnosť doručovať a vykonať pokus o doručenie zásielky adresátovi v mieste doručenia a v prípade neúspechu ho vhodným spôsobom upovedomiť, že písomnosť príde znovu doručiť v určený deň a hodinu. Pri doručovaní v zmysle § 25 ods. 4 Správneho poriadku sa zásielka po jej príchode uloží na pošte a adresátovi sa príchod zásielky, možnosť jej prevzatia a odberná lehota oznámi na predpísanom tlačíve, ktoré sa vloží do poštového priečinku. Platí, že ak si adresát nevyzdvihne písomnosť do 3 dní od uloženia, posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia zásielky, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel. Nastáva fikcia doručenia zásielky.

V oboch spomenutých prípadoch doručovania sa však zásielka určená do vlastných rúk môže považovať za doručeníu tzv. náhradným spôsobom len za predpokladu, že adresát mal reálnu možnosť vyzdvihnúť si zásielku na pošte a oboznámiť sa s jej obsahom. Fikcia doručenia je svojou povahou vyvrátená právnou domnienka, ktorá platí dovtedy, kým nie je preukázaný opak. Pokiaľ adresát zásielky preukáže, že sa v mieste a čase jej doručovania nezdržiaval, považuje sa fikcia doručenia za vyvrátenú a právne účinky spojené s dorúčením zásielky nemôžu nastať. Vychádzajúc z uvedeného Krajský súd v Bratislave konštatoval, že nakoľko sa žalobca až do 21.09.2013 zdržiaval mimo územia Slovenskej republiky, nemohla sa zásielka s prvostupňovým rozhodnutím uložená na pošte v Bardejove dňa 17.09.2013 považovať za doručeníu dňom 20.09.2013, nakoľko fikcia doručenia tejto zásielky bola žalobcom vyvrátená. Zákonná 15-dňová lehota na podanie rozkladu proti prvostupňovému rozhodnutiu nezačala plynúť dňom 21.09.2013, ale až dňom nasledujúcim po dátume 02.10.2013, kedy si žalobca zásielku fyzicky prevzal na doručujúcej pošte a prevzatie potvrdil svojim podpisom na doručke. Rozklad proti rozhodnutiu žalovaného podaný na poštovú prepravu dňa 16.10.2013 bol z uvedených dôvodov uplatnený v zákonnej lehote a Minister dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR mal o ňom meritórne rozhodnúť. Keďže neformálnym oznámením zo dňa 14.11.2013 minister vyhodnotil rozklad ako podaný oneskorene a jeho obsah hodnotil len z toho pohľadu, či neodôvodnil obnovu konania alebo preskúmanie napadnutého rozhodnutia mimo odvolacieho konania, alebo či konanie je postihnuté vadou, ktorá mala za následok nezákonnosť jeho rozhodnutia (oznámenia).

Krajský súd ďalej uviedol, že vzhľadom na to, že o rozklade žalobcu nebolo doposiaľ kompetentným orgánom meritórne rozhodnuté, neprináleží súdu vyjadrovať sa k vecnej stránke rozhodnutia zrušeného na základe protestu prokurátora Generálnej prokuratúry SR. Krajský súd však konštatoval, že zákon č. 153/2001 Z.z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov v ustanovení § 22 ods. 4 výslovne umožňuje podať prokurátorovi protest proti rozhodnutiu, ktorým nebolo vyhovené prokurátorskému protestu. Namietaný postup Generálnej prokuratúry SR preto nemožno považovať za nezákonný, hoci sa podľa názoru krajského súdu prieči O.s.p. predpokladanému mechanizmu preskúmavania napadnutých prokurátorským protestom prostredníctvom príslušného správneho súdu, na ktorý sa môže prokurátor obrátiť vtedy, ak nie je jeho protestu v správnom konaní vyhovené.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalovaný v zákonom stanovenej lehote odvolanie z dôvodu podľa § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p. a domáhal sa, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie, prípadne aby rozhodnutie zmenil. Žalovaný poukázal, že spornou zostala otázka, či mohla dňom 20.09.2013 nastať fikcia doručenia rozhodnutia, keď sa žalobca minimálne do

21.09.2013 zdržiaval v zahraničí a preto si zásielku objektívne nemohol v čase od 17.09.2013 do 20.09.2013 na pošte v Bardejove prevziať.

Poukázal, že podľa § 25 ods. 4 Správneho poriadku, ak si adresát vyhradí doručovanie zásielok do poštového priečinku (vyplýva z doručenky k rozhodnutiu žalovaného zo dňa 10.09.2013), pošta adresátovi oznámi príchod zásielky, možnosť prevzatia a odbernú lehotu na predpísanom tlačíve, ktoré vloží do poštového priečinku. Ak si adresát na základe dohody preberá zásielky na pošte a nemá pridelený priečinok, pošta tieto zásielky neoznamuje. V obidvoch prípadoch sa dátum príchodu zásielky považuje za dátum uloženia. Ak si adresát nevyzdvihne písomnosť do troch dní od uloženia, posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel.

Žalovaný ďalej poukázal, že ustanovenie § 25 ods. 4 Správneho poriadku je z hľadiska systematického začlenenia zaradené medzi ustanovenia upravujúce doručovanie do vlastných rúk organizáciám a právnickým osobám. Hoci správny poriadok nevytlúčil, aby o zaradení poštového priečinku pre potreby doručovania požiadala aj fyzická osoba – nepodnikateľ, určil jej odlišný spôsob doručovania zásielok ako je uvedený v § 24 ods. 2 Správneho poriadku a to podmienky doručovania platné pre doručovanie organizáciám a právnickým osobám. Pre vznik zákonnej fikcie doručenia v § 25 správneho poriadku, nie je potrebné preukazovať splnenie podmienky zdržiavania sa v mieste doručenia. Ak si žalobca zvolil spôsob doručovania zásielok do poštového priečinku podľa § 25 ods. 4 správneho poriadku, ktorý zákon umožňuje zriadiť aj mimo miesta trvalého bydliska fyzickej osoby, potom okolnosť nezdržiavania sa v mieste doručenia nemôže byť prekážkou pre vznik fikcie doručenia, ak si adresát písomnosť v lehote 3 dní odo dňa jej uloženia nevyzdvihne.

Ďalej poukazuje na literatúru – § 25 ods. 4 „Zákon o správnom konaní (správny poriadok) Komentár, C.H.BECK autori Potasch/Hašanová, str. 117 k ods. 4, kde je uvedené: „Ak si zásielky preberá v súlade s týmto ustanovením fyzická osoba, ktorá si vyhradila poštový priečinok, alebo si zásielky vyzdvihuje osobne na pošte, nevzťahuje sa na ňu doručovanie do vlastných rúk podľa § 24 ods. 2.“

Podľa § 24 ods. 2 Správneho poriadku: „Ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržiava, doručovateľ ho povinným spôsobom upovedomí, že písomnosť príde znovu doručiť v určený deň a hodinu“.

Keďže sa na aplikáciu § 25 ods. 4 Správneho poriadku nevzťahujú podmienky doručovania uvedené v § 24 ods. 2, nevzťahuje sa pre vznik fikcie doručenia ani podmienka zdržiavania sa v mieste doručenia.

Podľa uznesenia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5Sžnč/3/2013 zo dňa 30.04.2014, ktorý sa k otázke doručovania do poštového priečinku vyjadril, vyplýva: „Správny poriadok (na rozdiel od Občianskeho súdneho poriadku) upravuje aj prípady, keď si adresát vyhradil doručovanie do poštového priečinku (P. O. Box). Ak si adresát písomnosti (fyzická osoba, právnická osoba, fyzická osoba – podnikateľ) neželá, aby mu písomnosti doručoval poštový doručovateľ a vyhradil si na doručovanie zásielok poštový priečinok (P. O. Box), z ktorého si písomnosti preberá sám, oznamuje sa mu príchod zásielky na tlačíve, ktoré na tento účel vystavuje poštový podnik. Tlačívo sa vloží do poštového priečinku. Dátum príchodu zásielky sa považuje za dátum uloženia.

Ak si adresát písomnosť nevyzdvihne do troch dní od uloženia (deň uloženia sa do lehoty nezapočítava), nastáva posledný deň trojdňovej lehoty fikcia doručenia zásielky, a to aj vtedy, ak sa adresát o uložení nedozvedel.“

Žalobca sa k odvolaniu žalovaného nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, napadnuté rozhodnutie správneho orgánu a konania, ktoré predchádzali jeho vydaniu, v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.); odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p.), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. a § 211 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

V správnom súdnictve prejednávajú sudy na základe žalôb prípady, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 O.s.p.).

Podľa § 219 ods. 1 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Podľa § 24 ods. 1 Správneho poriadku dôležité písomnosti, najmä rozhodnutia, sa doručujú do vlastných rúk adresátovi alebo osobe, ktorá sa preukáže jeho splnomocnením na preberanie zásielok.

Podľa § 24 ods. 2 Správneho poriadku, ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržiava, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že písomnosť príde znovu doručiť v určený deň a hodinu. Ak nový pokus o doručenie zostane bezvýsledný, doručovateľ uloží písomnosť na pošte a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát nevyzdvihne písomnosť do troch dní od uloženia, posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel.

Podľa § 25 ods. 4 Správneho poriadku, ak si adresát vyhradí doručovanie zásielok do poštového priečinku, pošta adresátovi oznámi príchod zásielky, možnosť prevzatia a odbernú lehotu na predpísanom tlačive, ktoré vloží do poštového priečinku. Ak si adresát na základe dohody preberá zásielky na pošte a nemá pridelený priečinko, pošta tieto zásielky neoznamuje. V oboch prípadoch sa dátum príchodu zásielky považuje za dátum uloženia. Ak si adresát nevyzdvihne písomnosť do troch dní od uloženia, posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel.

Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom administratívneho a súdneho spisu konštatuje, že vo vzťahu k predmetu odvolacích námietok žalovaného sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku krajského súdu a na zdôraznenie jeho správnosti dopĺňa nasledujúce dôvody (§ 219 ods. 2 O.s.p.):

Z obsahu a administratívneho spisu odvolací súd zistil, že rozhodnutím zo dňa 02.04.2012 Krajský stavebný úrad v Prešove, odbor štátnej stavebnej správy nevyhovel protestu Okresného prokurátora v Bardejove proti rozhodnutiu Mesta Bardejov ako stavebného úradu zo dňa 18.08.2011, ktorým stavebný úrad povolil zmenu stavby pred dokončením „Polyfunkčný dom – dvorové časti domov č. 32, 33 na Radničnom námestí v Bardejove“ a zároveň povolil žalobcovi jej užívanie. Proti rozhodnutiu krajského stavebného úradu zo dňa 02.04.2012 podal dňa 07.05.2013 prokurátor Generálnej prokuratúry SR protest, v ktorom konštatoval porušenie konkrétnych zákonných ustanovení, navrhol napadnuté rozhodnutie krajského stavebného úradu zrušiť a nahradiť ho rozhodnutím zodpovedajúcim zákonu. Žalovaný rozhodnutím zo dňa 10.09.2013 vyhovel protestu a napadnuté právoplatné rozhodnutie krajského stavebného úradu zo dňa 02.04.2012 zrušil s tým, že Obvodný úrad v Prešove, odbor výstavby a bytovej politiky, je povinný vo veci opätovne konať a rozhodnúť v súlade so zákonom. Žalobcovi, ktorý si vyhradil doručovanie zásielok do poštového priečinku v zmysle § 25 ods. 4 správneho poriadku bola zásielka o rozhodnutí žalovaného zo dňa 10.09.2013 uložená na pošte dňa 17.09.2013, žalovaný ju považoval dňom 20.09.2013 za doručeníu a po uplynutí 15-dňovej lehoty na podanie rozkladu vyznačil na predmetnom rozhodnutí právoplatnosť dňom 15.10.2013.

Žalobca potvrdil prevzatie rozhodnutia vlastným podpisom na doručenke dňa 02.10.2013 a dňa 06.10.2013 podal na poštovú prepravu zásielku s rozkladom proti rozhodnutiu žalovaného zo dňa 10.09.2013. Listom zo dňa 14.11.2013 Minister dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR oznámil žalobcovi, že rozklad proti prvostupňovému rozhodnutiu podal žalobca oneskorene a zároveň nie je daný dôvod na obnovu konania, alebo na zmenu alebo zrušenie rozhodnutia mimo odvolacieho konania.

Na odvoláciu námietku žalovaného, že ak si fyzická osoba zásielky preberá v súlade s ustanovením § 25 ods. 4 Správneho poriadku (fyzická osoba, ktorá si vyhradila poštový priečinok alebo si zásielky vyzdvihuje osobne na pošte) nevzťahuje sa na ňu doručovanie do vlastných rúk podľa § 24 ods. 2 Správneho poriadku, najvyšší súd uvádza, že rozdiel medzi štandardným spôsobom doručovania zásielky do vlastných rúk v zmysle § 24 ods. 1 a 2 Správneho poriadku a doručovaním zásielky adresátovi, ktorý si vyhradil doručovanie zásielok do poštového priečinku v zmysle § 25 ods. 4 Správneho poriadku je ten, že pri druhom spôsobe doručovania odpadá povinnosť doručovateľa vykonať pokus o doručenie zásielky adresátovi v mieste doručenia a v prípade neúspechu ho vhodným spôsobom upovedomiť, že písomnosť príde znovu doručiť v určený deň a hodinu. Najvyšší súd nesúhlasí s tvrdením žalovaného, v ktorom uvádza, že sa pre aplikáciu § 25 ods. 4 Správneho poriadku nevzťahujú podmienky doručovania uvedené v § 24 ods. 2 a že sa na daný prípad nevzťahuje pre vznik fikcie doručenia ani podmienka zdržiavania sa v mieste doručenia. Pri doručovaní podľa § 25 ods. 4 Správneho poriadku sa zásielka hneď po jej príchode uloží na pošte a adresátovi sa príchod zásielky, možnosť jej prevzatia a odberná lehota oznámi na predpísanom tlačíve, ktoré sa vloží do poštového priečinku (ale aj SMS správou, či e-mailom). Platí, že ak si adresát nevyzdvihne písomnosť do troch dní od uloženia, posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia zásielky, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel. Nastáva teda fikcia doručenia

zásielky. V oboch spomenutých prípadoch doručovania sa však zásielka určená do vlastných rúk môže považovať za doručenie tzv. náhradným spôsobom len za predpokladu, že adresát mal reálnu možnosť vyzdvihnúť si zásielku na pošte a oboznámiť sa s jej obsahom. Pokiaľ adresát zásielky – fyzická osoba (nepodnikateľ), ktorá si vyhradila na doručovanie zásielok poštový priečinok, preukáže, že sa v mieste a v čase jej doručovania v obvyklom mieste bydliska nezdržiavala, považuje sa fikcia doručenia za vyvrátenú a právne účinky spojené s dorúčením zásielky nemôžu nastať.

Najvyšší súd mal zo súdneho ako i administratívneho spisu za preukázané, že žalobca sa do 21.09.2013 zdržiaval mimo územia Slovenskej republiky a preto sa nemohla zásielka s prvostupňovým rozhodnutím uložená na pošte v Bardejove dňa 17.09.2013, považovať za doručenie fikciou už dňom 20.09.2013, nakoľko fikcia doručenia tejto zásielky bola žalobcom vyvrátená. Zákonná 15-dňová lehota na podanie rozkladu proti prvostupňovému rozhodnutiu teda nezačala plynúť dňom 21.09.2013, ale dňom nasledujúcim po dátume 02.10.2013, kedy si žalobca zásielku fyzicky prevzal na doručujúcej pošte a prevzatie potvrdil svojim podpisom na doručenke. Rozklad proti rozhodnutiu žalovaného podaný na poštovú prepravu dňa 16.10.2013 bol z uvedených dôvodov uplatnený v zákonnej lehote a Minister dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR mal o ňom meritórne rozhodnúť.

Zdržiavaním sa adresáta v mieste doručenia treba podľa názoru súdu rozumieť prípad, ak sa adresát v čase doručovania zásielky zdržuje na území obce (mesta), v ktorej má bydlisko, t.j. nie je dlhodobo mimo obce, mesta, na dovolenke, na liečení, na pracovnej ceste a podobne. Za neprítomnosť v mieste doručenia nepochybne treba považovať aj prípad, ak sa adresát v obci síce zdržuje, ale pre svoj zdravotný stav sa objektívne na adresu pošty, kde má poštový priečinok, nie je schopný dostaviť a takto nemá možnosť dozvedieť sa o uložení zásielky (rozsudok najvyššieho súdu sp.zn. 4Sž/35/2002).

O trovách odvolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 250k ods. 1 veta prvá O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 a § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. tak, že žalobcovi, ktorý mal v odvolacom konaní úspech, priznal právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Žalobca ani jeho právny zástupca trovy konania v lehote podľa § 151 ods. 1 O.s.p. nevyčíslili, Najvyšší súd preto podľa § 151 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 prvá veta O.s.p. nebol viazaný rozhodnutím o priznaní náhrady trov vo vyhlásenom rozsudku a preto v písomnom vyhotovení rozsudku žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

45.

ROZHODNUTIE

I. Pre oblasť správneho trestania v súťažnom práve nie je možné z ústavnoprávnych predpisov odvodiť všeobecný zákaz zmeny rozhodnutia v neprospech odvolateľa. Takýto zákaz nemožno odvodiť ani z práva na spravodlivý proces zakotveného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ani z čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a ani z čl. 2 ods. 1 Dodatkového protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Uložená sankcia v oblasti súťažného práva neplní preventívny účinok len voči účastníkovi konania, ale prispieva tiež k všeobecnému rozširovaniu súťažného povedomia a súťažnej kultúry aj vo vzťahu k ďalším podnikateľom.

II. Zásadu zákazu reformatio in peius v správnom trestaní v oblasti súťažného práva nie je možné bez všetkého aplikovať, ale ani a priori vylúčiť. Zásada zákazu zmeny k horšiemu nie je výslovne v zákone č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov upravená, a preto je potrebné pri jej analogickom použití aplikovať taký výklad, ktorý nebude na ujmu účastníka konania, avšak ani na ujmu ochrany hodnôt, na ktorých spočíva príslušný chránený verejný záujem. Samotná skutočnosť, že značná časť procesných práv, ktoré prislúchajú obvinenému v trestnom konaní, sa prostredníctvom judikatúry aplikuje aj vo veciach správneho trestania, však neznamená, že sa v rámci správneho trestania v súťažnom práve majú aplikovať úplne všetky práva obvineného, ktoré sa uplatňujú v trestnom konaní.

III. Trestné konanie a správne trestanie aplikované orgánmi verejnej správy sú dve samostatné oblasti trestania, pričom správne trestanie umožňuje jednoduchšie a menej formálne postupy než tie, ktoré sa uplatňujú v trestnom konaní, ktorá skutočnosť sa premieta aj pri aplikácii zásady zákazu reformatio in peius v správnom trestaní v súťažnom práve. V správnom trestaní v oblasti súťažného práva neplatí táto zásada neobmedzene, a to najmä s ohľadom na § 59 správneho poriadku, ciele odvolacieho konania, ako i úlohu odvolacieho orgánu, ktorého rozhodovanie nie je viazané na závery orgánu prvého stupňa a je oprávnený samostatne hodnotiť podklady pre rozhodnutie.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 9. júna 2015, sp. zn. 3Sžpu/1/2013)

Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 3S/228/2009-408 zo dňa 28. mája 2013 zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. d/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) rozhodnutie žalovaného zo dňa 14.08.2009 v časti týkajúcej sa žalobcu Siemens AG a vrátil vec žalovanému na ďalšie konanie. Krajský súd síce dospel k záveru, že žaloba je nedôvodná v tých častiach, kde je spochybňovaná existencia kartelu, účasť žalobcu na karteli, existencia kartelu ako jedného celku a reálny dopad kartelu na slovenské územie a taktiež považoval za preukázané, že skutok sa stal, že tento skutok nesie znaky deliktu - kartelovej dohody a je na slovenskom území stíhateľný, avšak podľa názoru krajského súdu napadnuté rozhodnutie bolo potrebné zrušiť z dôvodu, že

nie je dostatočne preskúmateľné v časti odôvodnenia konkrétnej zodpovednosti žalobcu v súvislosti s jeho potrestaním a určením výšky pokuty. Zároveň žalobcovi priznal náhradu trov konania v celkovej výške 431,70 €.

Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu vyplýva, že z obsahu administratívneho spisu zistil, že dňa 28.12.2007 vydal prvostupňový správny orgán rozhodnutie o tom, že konanie určených podnikateľov, medzi inými aj žalobcu, spočívajúce v uzatvorení dohody dňa 15.04.1988 pod názvom GQ-Agreement (ďalej aj „GQ-Zmluva“), na základe ktorej títo podnikatelia koordinovali svoje správanie na relevantnom trhu výroby a predaja zapuzdrených plynom izolovaných spínacích zariadení pre aplikácie 72 kV a vyššie, a to určovaním cien, rozdelením trhu, udržiavaním stabilnej úrovne trhových podielov na základe vopred odsúhlasených kvót, vzájomným obmedzovaním pri uzatváraní licenčných zmlúv s tretími osobami a koluzívnym správaním v procese verejného obstarávania je v období

- od 01.03.1991 do 31.07.1994 kartelovou dohodou podľa § 3 ods. 2 písm. a/, b/ a c/ zákona č. 63/1991 Zb. o ochrane hospodárskej súťaže (ďalej len „ZOHS 1991“), ktorá je nedovolená a neplatná,

- od 01.08.1994 do 30.04.2001 dohodou obmedzujúcou súťaž podľa § 3 ods. 2 písm. a/, b/ a c/ zákona č. 188/1994 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZOHS 1994“), ktorá je zakázaná,

- od 01.05.2001 do 30.09.2002 dohodou obmedzujúcou súťaž podľa § 4 ods. 3 písm. a/, b/, c/ a f/ zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, ktorá je zakázaná,

- od 01.10.2002 do 30.04.2004 dohodou obmedzujúcou súťaž podľa § 4 ods. 3 písm. a/, b/, c/ a f/ zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 465/2002 Z. z. (ďalej len „ZOHS“), ktorá je zakázaná.

Za vyššie uvedené konanie uložil jednotlivým účastníkom konania pokuty, pričom žalobcovi podľa § 38 ods. 1 ZOHS vo výške 50.000.000 Sk.

Proti prvostupňovému rozhodnutiu podali rozklady všetci účastníci konania s výnimkou spoločnosti ABB Management Services Ltd., ABB Switzerland Ltd. a ABB Ltd., o ktorom rozhodol žalovaný napadnutým rozhodnutím tak, že výrok prvostupňového rozhodnutia zmenil tak, že:

v bode č. 1 uviedol, že na základe dohody pod názvom GQ-Agreement (GQ-Dohoda) zo dňa 15.04.1988, ktorá trvala do 11.05.2004 a na základe dohody pod názvom E-Group Operation Agreement for GQ Agreement (EQ-Dohoda) zo dňa 15.04.1988, ktorá trvala do 11.05.2004, určení podnikatelia, medzi inými aj

žalobca v čase od 01.03.1991 do 01.09.1999 a od 26.03.2002 do 30.04.2004 koordinovali svoje správanie na relevantnom trhu výroby a predaja zapuzdrených plynom izolovaných spínacích zariadení pre aplikácie 72 kV a vyššie (ďalej len „GIS“) na území Slovenskej republiky, a to určovaním cien, rozdelením trhu, udržiavaním stabilnej úrovne trhových podielov na základe vopred odsúhlasených kvót, vzájomným obmedzovaním sa pri uzatváraní licenčných zmlúv s tretími osobami a koluzívnym správaním v procese verejného obstarávania, čím podľa § 4 ods. 1 v spojení s § 4 ods. 3 písm. a/, b/, c/ a f/ ZOHS uzatvorili dohodu obmedzujúcu súťaž, ktorá je podľa § 4 ods. 1 ZOHS zakázaná;

bod č. 2 zmenil tak, že žalobcovi zvýšil uloženú pokutu z pôvodných 50.000.000,-Sk na 2.987.450,- €.

Krajský súd konštatoval, že medzi žalobcom a žalovaným nie je sporné, že skutkovo týmto konaním účastníkov administratívneho konania, ktoré bolo predmetom správneho konania, v ktorom bolo vydané i napadnuté rozhodnutie žalovaného, sa už v minulosti zaoberala Európska komisia (ďalej len „EK“), ktorá o ňom rozhodla dňa 24.01.2007 rozhodnutím COMP/F/38.899. Európska komisia pritom rozhodla vecne obdobne ako teraz žalovaný; bolo deklarované porušenie zákazu kartelových dohôd vyjadreného v čl. 81 Zmluvy o ES (ďalej len „ZES“).

Európska komisia zahájila konanie a vydala rozhodnutie podľa čl. 81 ZES, pričom v ňom sledovala dopady konaní spoločností, s ktorými konanie viedla na komunitárnom trhu GIS. Žalovaný naproti tomu zahájil a viedol správne konanie pre porušenie § 3 ods. 1 ZOHS 1991, § 3 ods. 1 ZOHS 1994 a § 4 ods. 1 ZOHS. Dopad konania účastníkov správneho konania vedeného žalovaným pre obdobie konania žalobcov od 01.03.1991 do 30.04.2004 bol podľa žalovaného posudzovaný iba vo vzťahu k územiu Slovenskej republiky, resp. k hospodárskej súťaži existujúcej na tunajšom trhu, pretože v tomto období bolo na území Slovenskej republiky konanie, ktoré je predmetom správneho konania, postihnuteľné iba podľa predchádzajúcich zákonov o ochrane hospodárskej súťaže a následne potom ZOHS a nie podľa čl. 81 ZES.

Týmto konaním sa teda paralelne zaoberala ako EK, tak aj žalovaný, oba súťažné orgány samostatne deklarovali porušenie zákazu kartelových dohôd, oba podľa rôznych právnych poriadkov (EK podľa komunitárneho, inak priamo aplikovateľného i v jednotlivých členských štátoch, žalovaný podľa slovenského vnútroštátneho), oba uložili účastníkom konania pokuty.

Krajský súd poukázal na to, že základné procesné námietky žalobcov smerujú proti porušeniu zásady *ne bis in idem* a sú vystavané na tvrdení, žalovaným nespochybňovanom, že tým istým konaním ako teraz žalovaný v napadnutom rozhodnutí sa už v minulosti zaoberala EK, ktorá o tom istom konaní už skôr než žalovaný právoplatne rozhodla. Zároveň však dodal, že táto otázka je už plne vyriešená rozsudkom Súdneho dvora

Európskej únie (ďalej len „SD EÚ“) zo dňa 14.02.2012 vo veci C-17/10, v ktorom odpovedal na prejudiciálne otázky položené Krajským súdom v Brne.

Z predmetného rozsudku vyplýva, že podľa názoru SD EÚ čl. 3 ods. 1 Nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 (ďalej len „Nariadenie č. 1/2003“) a čl. 81 ZES predstavujú hmotnoprávne normy únieového práva. Podľa SD EÚ ustanovenia čl. 81 ZES a čl. 3 ods. 1 Nariadenia č. 1/2003 sa majú vykladať v tom zmysle, že v rámci konania začatého po 01.05.2004 nie sú uplatniteľné na kartel, ktorý vyvolal účinky na území členského štátu, ktorý pristúpil k Európskej únii (ďalej len „EÚ“) až 01.05.2004, v obdobiach pred týmto dátumom.

Pokiaľ Európska komisia začne konanie proti kartelu na základe kapitoly III. Nariadenia č. 1/2003, orgán pre hospodársku súťaž dotknutého členského štátu nestráca podľa čl. 11 ods. 6 v spojení s čl. 3 ods. 1 Nariadenia č. 1/2003 právomoc na základe vnútroštátneho práva hospodárskej súťaže sankcionovať protisúťažné účinky spôsobené kartelom na území tohto členského štátu počas obdobia pred pristúpením tohto štátu k EÚ.

Zásada *ne bis in idem* nebráni tomu, aby vnútroštátny orgán pre hospodársku súťaž dotknutého členského štátu uložil podnikom, ktoré sa zúčastnia na karteli pokuty, s cieľom sankcionovať účinky spôsobené týmto kartelom na území tohto členského štátu pred jeho pristúpením k EÚ, pokiaľ pokuty uložené členom tohto kartelu rozhodnutím EK prijatým pred vydaním rozhodnutia uvedeného vnútroštátneho orgánu pre hospodársku súťaž neboli určené na sankcionovanie tých istých účinkov.

V podrobnostiach krajský súd odkázal na argumentáciu SD EÚ vo vyššie uvedenej veci a uzavrel, že námietky žalobcov v tejto časti nie sú dôvodné.

Krajský súd taktiež vyhodnotil námietku žalobcu týkajúcu sa výzvy pred vydaním rozhodnutia v zmysle § 33 ZOHS a 30-dňovej lehoty na vyjadrenie sa k výzve ako nedôvodnú.

Ďalej sa krajský súd zaoberal materiálnymi náležitosťami napadnutého rozhodnutia žalovaného a poukázal na to, že v zmysle ustanovenia § 37 ods. 1 ZOHS sa postupuje v konaní na Protimonopolnom úrade Slovenskej republiky podľa všeobecných predpisov o správnom konaní (Správny poriadok), ak tento zákon neustanovuje inak. Z uvedeného vyplýva, že na konanie o správnych deliktoch sa vzťahujú ustanovenia Správneho poriadku, a to od začatia konania, cez dokazovanie, až po vydanie rozhodnutia.

Z formálnej stránky musí rozhodnutie správneho orgánu obsahovať náležitosti zakotvené v ustanovení § 47 ods. 1 Správneho poriadku, t.j. výrok, odôvodnenie a poučenie o odvolaní. Krajský súd sa v súvislosti so

žalobnými námietkami zaoberal výrokovou časťou rozhodnutia žalovaného a dospel k záveru, že v preskúmvanej veci výroková časť napadnutého rozhodnutia zhora uvedené kritéria spĺňa. Žalovaný vo výroku preskúmvaného rozhodnutia uviedol miesto spáchania správneho deliktu dostatočne určito, keď ho vymedzil územím Slovenskej republiky. Rovnako aj čas spáchania bol vymedzený obdobím od 01.03.1991 do 30.04.2004. Je nesporné, že vo výrokovej časti je uvedený aj spôsob spáchania, keď žalovaný popísal skutok dostačujúcim spôsobom, pričom žalovaný aj uviedol, ktorými spôsobmi žalobca naplnil znaky skutkovej podstaty. Preto podľa názoru krajského súdu výroková časť napadnutého rozhodnutia je formulovaná presne, úplne a dostatočne určito, spôsobom, ktorý vylučuje zameniteľnosť skutku s iným.

Pokiaľ ide o námietku týkajúcu sa nesprávneho vymedzenia relevantného trhu krajský súd poukázal na to, že z napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že relevantný trh bol vymedzený ako trh výroby a predaja zapuzdrených plynom izolovaných spínacích zariadení (GIS) pre aplikácie 72 kV a vyššie. Priestorový relevantný trh bol vymedzený územím Slovenskej republiky. Žalovaný analýzou jednotlivých projektov (13) popísaných v rozhodnutí preukázal, že kartel rokoval o predaji GIS, pričom rokovanie sa vzťahovalo aj na územie Slovenskej republiky, pričom vychádzal z písomných dohôd najmä GQ a GQE, Dohody o všeobecných pravidlách pre GE, dôkazy od spoločnosti ABB a z výpovedí svedkov (napr. Elektrovod Holding, a. s., Bratislava k projektu NPP Jaslovské Bohunice, či k projektom Ipeľ a Lamač a iné) a tiež zisťovaní, aké dopady mali dohody na vymedzený trh, najmä pri posudzovaní ich zákazu podľa citovaných ustanovení ZOHS. Pokiaľ malo konanie žalobcov dopad na trh tak, ako bol vymedzený, je logické, že by malo dopad aj na jednotlivé podrobnejšie vymedzené trhy v rámci vymedzeného celku, na ktorých účastníci kartelu pôsobili. Krajský súd pritom vychádzal z rozhodnutia Súdu prvého stupňa (ďalej len „SPI“) *T-44/00 zo dňa 08.07.2007* vo veci *„Mannesmannrohren-Werke“*, z ktorého vyplýva, že precíznejšie vymedzenie relevantného trhu je potrebné tam, kde bez takéhoto precízneho vymedzenia trhu nie je možné určiť, či je cieľ alebo výsledok dohody protisúťažný, resp. či je v takom rozsahu, že môže byť ním dotknutý obchod medzi členskými štátmi. Krajský súd pripomenul, že zhodne ako v tejto veci bol po vecnej stránke vymedzený relevantný trh v konaní o tom istom karteli pred EK, kde to nebolo spochybňované.

V uvedených úvahách žalovaného krajský súd nezistil žiadne zjavné pochybenie pri vecnom vymedzení relevantného trhu, a preto námietku žalobcu týmto smerom považoval za nedôvodnú.

Pokiaľ ide o námietku hmotnoprávnej hodnoty dôkazov zabezpečených žalovaným krajský súd vychádzal zo zistení z administratívneho spisu, ktorými bolo podľa jeho názoru preukázané, že podkladom rozhodnutia správnych orgánov pre preukázanie skutku bolo predovšetkým prehlásenie žiadateľa o Leniency a ním doložené podporné listiny. Z toho odvodzoval žalovaný koordináciu spočívajúcu v manipuláciách ponúk.

Na toto potom nadväzoval zoznam ponúk dodávok GIS na území Slovenskej republiky. Z uvedeného je odvodený dopad konania na slovenskom území. V súhrne je následne z týchto skutočností odvoditeľné naplnenie zákazu kartelových dohôd s dopadom na slovenské územie.

Je teda, podľa názoru krajského súdu, zrejmé, že kľúčové skutkové zistenia žalovaného plynú z GQ-Dohody, GQE-Dohody, potvrdenia vyhlasovateľov projektov a informácií o fungovaní kartelu od žiadateľa o Leniency. Prehlásenie pána Mayra (ABB) nemôže byť považované (a ani nebolo) za jediný samostatný dôkazný prostriedok. Toto prehlásenie totiž nadväzuje a potvrdzuje prehlásenie žiadateľa o Leniency, a preto je potrebné prihliadať k nemu z hľadiska jeho významu ako súčasti postupných vyjadrení samotného žiadateľa o Leniency.

Vychádzajúc z platnej judikatúry SD EÚ je podľa názoru krajského súdu akceptovateľné, že skutkový stav vo všetkých podstatných aspektoch uvádzaného deliktu (koordinácia a manipulácia ponúk) môže byť vybudovaný iba na prehlásení jediného subjektu (medzi inými pozri rozsudok SPI z 08.07.2004, T-67/00, T-68/00 vo veci *JFE Engineering Corp*). Tu bolo tiež zdôraznené, že prehlásenia, ktoré sú v rozpore so záujmami prehlasovateľa (napr. ABB), musia byť v zásade považované za zvlášť vierohodné dôkazné materiály. Podľa pravidiel všeobecne platných v oblasti dokazovania závisí vierohodnosť, a teda aj dôkazná hodnota dokumentu na jeho pôvode, na okolnostiach jeho vypracovania, na osobe, ktorej je určený a na zmysluplnej a spoľahlivej povahe jeho obsahu (medzi inými pozri rozsudok SPI T-I/89 z 24.10.1991 vo veci *Rhône-Poulenc*).

Ďalej krajský súd poukázal na to, že pri posudzovaní skutočností vyplývajúcich zo žiadosti o Leniency bolo potrebné určiť, či sa GQ-Dohoda týkala aj slovenského územia a to z pohľadu na možný záver, či sa tohto územia týkala EGQ-Dohoda. Krajský súd zdôraznil, že samotní žalobcovia nespochybňovali skutočnosť, že GQ-Dohoda stanovila pravidlá manipulácie ponúk na projekty dodávok GIS na celosvetovej úrovni. Zahŕňovala pritom predovšetkým výmenu informácií o projektoch, či iných obdobných procedúrach a uzavretých zákazkách za pomoci štandardizovaných formulácií, pridelovaní príslušných kvót pre skupiny európskych a japonských výrobcov, pridelovaných zákaziek v rámci kartelu, manipuláciu ponukových konaní a stanovení minimálnych cien. Projekty týkajúce sa Slovenskej republiky neboli výslovne zaradené medzi výnimky, preto žalovaný v rámci správnej úvahy mal za to, že ak v určitej krajine pôsobia potenciálni odberatelia GIS a táto krajina súčasne nebola vyčlenená z pôsobnosti dohody (všetky krajiny sveta), potom sa na ňu dohoda vzťahuje.

Podľa názoru krajského súdu v danom prípade žalovaný použil jazykový výklad textu GQ-Dohody, ktorý krajský súd považoval za legitímny najmä preto, lebo ak na slovenskom území existoval dopyt po GIS, účinok dohovoru na toto územie nie je nezmyselný. Neobstojí ani tvrdenie, že uvedený dohovor sa netýkal slovenského územia aj z toho dôvodu, že šlo o územie tiež „socialistické“ (1988).

Krajský súd poukázal na to, že z administratívneho spisu vyplýva, že súčasťou GQ-Dohody je zoznam licenčných zmlúv, kde sa medzi zmluvnými partnermi objavujú aj iní partneri so sídlom na území bývalých socialistických štátov (napr. VESEOJ EXP.IMP. z bývalého Sovietskeho zväzu, či Mihel z bývalej Juhoslávie), a keďže žalobcovia neprodukovali iné dôkazy, je možné prisvedčiť, že sa týkal rovnako aj územia bývalého socialistického bloku všeobecne, a teda aj slovenského územia. Pokiaľ žalobca argumentuje tak, že GQ-Dohoda, resp. jeho účasť na tejto zmluve, nemohla mať žiadne účinky na slovenský trh z dôvodu existencie prekážok vstupu na tento trh, tak uvedená argumentácia podľa názoru krajského súdu neobstoí aj preto, že potom by bolo nelogické samotné uzavretie GQ-Dohody, ktorého podstatou bolo určenie pravidiel pri vymedzovaní príslušných kvót pre skupiny európskych a japonských výrobcov, teda forma vyčlenenia európskeho trhu. Nemožno potom „rozumne“ vysvetliť, prečo za tejto situácie by japonskí výrobcovia vôbec GQ-Dohodu uzatvárali.

Podľa názoru krajského súdu všetci účastníci kartelu podieľajúci sa na mechanizme podľa GQ-Dohody sa dobrovoľne vzdávali i potenciálnej možnosti na trh vstúpiť v rámci férovej súťaže.

Z uvedeného mal krajský súd za to, že v tejto súvislosti žalovaný dostatočne preukázal, že prekážky vstupu japonských producentov GIS na slovenské územie nemohli byť absolútne a preto nebolo potrebné uvedené skutočnosti preukazovať inými odbornými vyjadreniami predkladanými, okrem iných aj žalobcom, z ktorých by mal byť preukazovaný opak. Pokiaľ sa projektov v Slovenskej republike zúčastnili len európski producenti a japonskí producenti nie, potom to môže byť vnímané ako dôsledok ich záväzku podľa GQ-Dohody.

Keďže ani SD EÚ nespochybňoval aplikovateľnosť GQ-Dohody na slovenskom území, potom podľa názoru krajského súdu na EGQ-Dohodu je potrebné prihliadnuť ako na vykonávaciu zmluvu ku GQ-Dohode. Uvedené vyplýva jednak z jej samotného označenia, ako aj preambuly, podľa ktorej EGQ-Dohoda je použiteľná na výkon GQ-Dohody, resp. v nej dohodnuté pravidlá majú prednosť pred GQ-Dohodou. V čl. 4 a 8 EGQ-Dohody je upravený postup pri prerozdeľovaní spoločnej európskej kvóty medzi európskymi výrobcami.

Z uvedených skutočností mal krajský súd za preukázané, že pravidlá kartelu zakotvené v GQ-Dohode a jeho aplikovaný mechanizmus na území Slovenskej republiky (preukázané v skúmaných 13 projektoch, ktoré boli na území SR realizované) sa na toto územie vzťahovalo, a preto aj v tejto časti sa stotožnil s právnym názorom žalovaného.

Ďalej krajský súd poukázal na to, že SD EÚ vo svojich rozhodnutiach judikoval, že cenové horizontálne kartelové dohody môžu byť kvalifikované ako veľmi závažné protiprávne konania (napr. pri úvahe

o výške pokuty) čo i len na základe ich povahy, bez potreby preukazovania skutočného dopadu protiprávneho konania na trh (napr. rozsudok SD EÚ C-534/07 P z 03.09.2009 vo veci *Prym a Prym Consumer*).

Pokiaľ teda žalobca odmieta svoju účasť na karteli vo vzťahu k slovenskému trhu, potom ide o argumentáciu, ktorá nespochybňuje konštrukciu, podľa ktorej na slovenskom území existoval dopyt po dodávkach GIS, čo bolo aj uspokojované. Pokiaľ sa jednotliví členovia kartelu podieľali na globálnej koordinácii (primárne rozdeľujúcej územie na európske a na japonské a následne koordinujúce ich postupy v rámci týchto dvoch základných skupín), potom sa uskutočňovali na slovenskom území dodávky produktu, ktorého sa táto koordinácia týkala, musela sa koordinácia ako celok na slovenskom území prejavíť a to aj bez faktickej prítomnosti niektorých účastníkov kartelu na slovenskom trhu. Kartel, ktorého pôsobnosť je založená na globálnej koordinácii, za predpokladu, že z ničoho neplynie, že by niektoré územie bolo z jeho účinku vylúčené, má rozhodne účinok vo vzťahu k tomu územiu kde s produktom, ktorý je predmetom kartelu, obchoduje aspoň jeden účastník kartelu. Toto práve v posudzovanej veci preukázané bolo.

Za preukázané považoval krajský súd, že skutok popísaný vo výroku napadnutého rozhodnutia žalovaného sa stal a že tento skutok je kartelovou dohodou, ktorá má protisúťažné účinky aj na slovenskom území.

Pokiaľ žalovaný poukazoval na protisúťažný dopad kartelu ako celku, potom mu treba dať za pravdu predovšetkým v tom, že bola preukázaná existencia komplexného systému cenových dohôd, dohôd o rozdelení trhu a dohôd o obmedzovaní počtu súťažiteľov na trhu, čo narušuje súťažné prostredie už zo svojej podstaty.

Žalobcom spochybňovanú účasť na karteli v jednotlivých obdobiach kartelu a otázku totožnosti kartelu ako jediného konania krajský súd nepovažoval za dôvodnú. V tejto súvislosti vychádzal z rozhodnutia SD EÚ C-49/92 PO z 08.07.1999 vo veci *Anic Partecipazioni*, podľa ktorého ten súťažiteľ, ktorý sa zúčastnil protiprávneho konania tvoreného komplexom úkonov niekoľkých súťažiteľov tým, že k fungovaniu kartelu svojim konaním priebežne prispieval, principiálne nesie zodpovednosť behom celého obdobia svojej účasti na uvedenom protiprávnom konaní za správanie sa ostatných súťažiteľov v rámci totožného protiprávneho konania ak je preukázané, že tento súťažiteľ vedel o protiprávnom konaní ostatných účastníkov alebo ich mohol rozumne predvídať a bol pripravený prijať z toho plynúce riziko. Z napadnutého rozhodnutia žalovaného je podľa názoru krajského súdu dostatočne preukázaná skutočnosť, že japonskí a európski výrobcovia GIS sa zúčastnili jedného kartelu ako celku. Z toho plynie, že japonskí výrobcovia, ktorí sa kartelu zúčastnili na jeho začiatku (01.03.1991) museli vedieť, že európske projekty sú vyhradené európskym výrobcom. Pokiaľ sa teda japonskí výrobcovia kedykoľvek počas obdobia, ktorého sa mal kartel týkať (za situácie, že sa od kartelu jednoznačne

nedištancovali), nepodieľali na dodávkach na slovenské územie, zodpovedá to pravidlám kartelu, pretože pokiaľ bolo slovenské územie súčasťou územia európskeho (a ako dopadla EGQ-Dohoda na toto územie je uvádzané vyššie), potom práve taká bola myšlienka kartelu, t. j. rozdeliť územie. Ak teda bol kartel realizovaný podľa pravidiel, nebola účasť japonských výrobcov na slovenskom území potrebná, naopak je možné z uvedeného logicky vyvodiť, že pravidlá kartelu rešpektovali a práve touto pasívnou formou sa kartelu zúčastnili.

V danom konaní podľa názoru krajského súdu žalobca nijako nepreukázal, že by kartel skutočne po nejakú dobu vôbec nefungoval, resp. že sa ku koncu roku 2000 rozpadol. I napriek tomu, že sa neskorších stretnutí zúčastnili len niektorí členovia, boli medzi nimi prítomní i niektorí predchádzajúci európski a japonskí výrobcovia. Rokovania pred rokom 1999 i po roku 2002 boli vedené s rovnakým zámerom - manipulovať dodávky a tieto sa týkali totožného produktu. Napadnuté rozhodnutie konštatuje, že niektorí z účastníkov kartelu svoju účasť na karteli v určitých obdobiach prerušili - tomu napokon zodpovedá aj výrok napadnutého rozhodnutia. Preto nie je možné tu namietat', že by sa s touto otázkou žalovaný dostatočne pozorne nevysporiadal, pričom v tejto časti sa krajský súd s podrobnou argumentáciou žalovaného stotožnil a poukázal na ňu. Pokiaľ žalobca namietal dobu účasti na karteli a argumentoval tým, že z kartelu vystúpil za jeho trvania, bez toho, že by o tom vykonal akékoľvek oficiálne prehlásenie alebo by sa od obsahu kartelu verejne dištancoval, potom túto okolnosť možno vyhodnotiť len tak, že s ním naďalej súhlasil, resp. že sa ním bude naďalej riadiť. Navyše podľa žiadateľa o Leniency bol rozpad kartelu iba predstieraný. Dôvodom mal byť záujem na pokračovaní kartelu bez „VA Tech“, pre ktorého bol kartel dlhodobo najvýhodnejší. S otázkou zodpovednosti a vymedzenia deliktuózneho konania sa zaoberala aj EK, ktorá o ňom rozhodla dňa 24.01.2007 rozhodnutím COMP/F/38.899.

Krajský súd preto vyššie uvedený okruh žalobných námietok nepovažoval za dôvodný.

Za dôvodné však považoval žalobné argumenty súvisiace s určovaním pokút.

S poukazom na čl. 1 ods. 1 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ods. 2, čl. 154c, nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. ÚS 17/199 9 z 22.09.1999, I. ÚS 44/1999 z 13.10.1999), na čl. 6 ods. 1 prvá veta Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), na Odporúčanie výboru ministrov č. R(91) pre členské štáty o správnych sankciách, judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ako aj judikatúru slovenských súdov krajský súd zopakoval, že trestanie za správne delikty (priestupky, správne delikty právnických osôb a správne delikty fyzických osôb podnikateľov) musí podliehať rovnakému režimu ako trestný postih za trestné činy. Z tohto hľadiska treba vykladať aj všetky záruky, ktoré sa poskytujú obvinenému z trestného činu. Hranice

medzi trestnými deliktami, za ktoré ukladá trest súd a deliktami, za ktoré ukladajú sankcie správne orgány, sú určené prejavom vôle zákonodarcu a nie sú odôvodnené prirodzenými právnymi princípmi.

Skutková otázka vymedzenia trvania konania, ktoré je následne kvalifikované ako protiprávne, je v rámci správneho trestania vždy jednou z kľúčových. To platí o to viac, či je posudzované konanie správnym deliktom trvajúcim, v tomto prípade, či presiahlo dátum 01.05.2004, od ktorého je potrebné prednostne aplikovať komunitárne súťažné právo – t.j. zákaz kartelových dohôd vyjadrený v čl. 81 ZES (k 01.05.2004 sa stalo účinným Nariadenie č. 1/2003 o výkone pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v čl. 81 a čl. 82 ZES, ktoré kodifikovalo prednostnú aplikovateľnosť čl. 81 ZES pred vnútroštátnym zákonodarstvom, t.j. pred § 3 a nasl. ZOHS) a ak bolo samotné správne konanie, ukončené vydaním napadnutého rozhodnutia, zahájené až po 01.05.2004, teda za procesnoprávneho stavu upraveného Nariadením č. 1/2003.

V rámci posúdenia žalobných námietok krajský súd vychádzal zo zásad aplikovateľných v oblasti práva trestného, nakoľko do oblasti deliktuálneho práva správneho je potrebné nepochybne zaradiť aj protikartelové právo uvedené v § 3 a nasl. ZOHS. Tento záver jasne vyplýva napr. z rozhodnutia ESĽP vo veci *Stenuit* zo dňa 27.02.1992.

Trestné právo rozlišuje od jednorazových trestných činov z hľadiska časového úseku, v ktorom boli spáchané, trestné činy pokračujúce, trvajúce a hromadné (kolektívne). Je pre ne spoločné, že trestná činnosť trvá po dlhší čas a skladá sa buď z rady čiastkových útokov, resp. spočíva v udržiavaní protiprávneho stavu. Trvajúci trestný čin býva pravidelne charakterizovaný ako čin, ktorým páchatel' vyvolá protiprávny stav, ktorý potom udržiava, prípadne ho udržiava bez toho, aby ho vyvolal ak zákonné ustanovenie nevyžaduje, aby ho vyvolal. Trvajúce trestné činy sa posudzujú ako jediné konanie, ktoré trvá tak dlho, kým páchatel' udržiava protiprávny stav; ide o jediný skutok a jediný trestný čin, ktorý je ukončený až okamihom odstránenia protiprávneho stavu. Trvajúci trestný čin sa považuje za spáchaný za účinnosti novej právnej úpravy, pokiaľ aspoň časť protiprávneho konania, ktorým bol udržiavaný protiprávny stav, sa odohral za účinnosti novej právnej úpravy, a to za podmienky, že toto konanie bolo trestným činom i podľa predchádzajúcej právnej úpravy.

Z uvedeného vyplýva, že vyššie uvádzané konanie spočívajúce v uzatvorení a plnení kartelovej dohody je konaním, ktorým páchatel' vyvolal protiprávny stav, ktorý následne udržiava, t.j. je iným správnym deliktom trvajúcim. Takto čin charakterizoval aj žalovaný.

V ďalšej časti odôvodnenia rozsudku krajský súd poukázal na to, že od 01.05.2004 v dôsledku účinnosti Nariadenia č. 1/2003 bolo povinne použiteľným nové pravidlo jednotnej a decentralizovanej aplikácie súťažného

práva všetkými súťažnými úradmi v celom komunitárnom priestore, ktoré sa v období pred 01.05.2004 neuplatňovalo. Nariadenie č. 1/2003 je predpisom procesným. Bod 1. preambuly Nariadenia č. 1/2003, zdôvodňujúci význam jeho prijatia poukazuje na to, že ide o nariadenie, ktoré „...zodpovedá výzvam jednotného trhu...“.

Pokiaľ je teda trh už jednotný a bola táto skutočnosť východiskom a dôvodom prijatia Nariadenia č. 1/2003, potom tejto skutočnosti musí zodpovedať aj jednotný postup pri jeho ochrane, čiže postup spoločný, decentralizovaný a vzájomne koordinovaný. Preto postup žalovaného týmto smerom krajský súd považuje za legitímny.

Podľa vyššie uvádzaných princípov žalovaný pri posudzovaní trestnosti činu a pri ukladaní trestu v zásade prihliada na to, čo je pre páchatel'a (súťažiteľa) priaznivejšie (§ 2 a nasl. Tr. zák.).

V danom prípade však žalovaný podľa uvedených pravidiel dôsledne nepostupoval. Jednak porušil pravidlo „zákazu zmeny k horšiemu“, keď zvýšil v napadnutom rozhodnutí pokutu (cca o 40%) členovi skupiny Siemens (str. 166, bod 864).

Taktiež nebolo krajskému súdu zrejmé, prečo žalovaný nezohľadnil argumentáciu účastníkov, ktorým namietali použitý Metodický pokyn o postupe pri určovaní pokút v prípadoch zneužívania dominantného postavenia a dohôd obmedzujúcich súťaž najmä s ohľadom na obrat (celkový obrat s daňou), z ktorého bola vypočítaná pokuta. V čase rozhodovania žalovaného bol už účinný aktuálny Metodický pokyn, podľa ktorého východiskom pri určovaní pokuty je obrat (bez daní) dosiahnutý podnikateľom z predaja tovarov a služieb, ktorých sa narušenie alebo obmedzenie súťaže priamo alebo nepriamo dotýka a to na vymedzenom priestorovom relevantnom trhu. Preto neobstojí tvrdenie žalovaného, že aktuálny Metodický pokyn nebolo možné použiť, lebo mohol vychádzať len z Metodického pokynu účinného v čase vydaného prvostupňového rozhodnutia. Rozhodnutie žalovaného tvorí jeden celok s rozhodnutím prvostupňového orgánu a preto žalovaný mohol a bol povinný zohľadniť spôsob výpočtu, ktorý je pre delikventov priaznivejší. Rovnako krajský súd považoval za neprípustné, aby správny orgán pri vydávaní rozhodnutia použil argumentáciu (tabuľka č. 3 „Výpočet pokuty“), ktorá nezodpovedá reálnemu stavu veci lebo týmto spôsobom sa stáva nepreskúmateľná.

Pokiaľ ide o namietanú deľbu zodpovednosti medzi členmi jednotlivých skupín (koncerny, materské spoločnosti a dcérske spoločnosti), krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že vychádzal zo zásady osobnej zodpovednosti každého z delikventov za konanie, ktorým porušuje zákaz kartelových dohôd avšak v rámci postihu za protiprávne konanie je potrebné v prípadoch, ako je tento, postupovať tak, aby nikto

neutrpel ujmu v dôsledku toho, že je súčasťou skupiny (koncernu), ktorá je tvorená viacerými subjektmi pôsobiacimi na trhu, ktorý je zasiahnutý kartelom, ktorého tvorcami sú samotné skupiny (koncerny) – a teda vo výsledku aby nedošlo ku kumulácii pokút, ktorá by diskriminačne zasahovala do majetkovej sféry skupiny (koncernu). Iný postup nemôže byť zákonnou aplikáciou pravidiel správneho trestania v prípade účasti na kartelových dohodách.

Z doloženého administratívneho spisu mal krajský súd za preukázané skôr hodnotenie dôkazov vo vzťahu k preukázaniu kartelu ako celku v oboch rozhodnutiach, kde sa v zásade nediferencujú dôkazy bezprostredne proti jednotlivým účastníkom, ale proti skupinám, ku ktorým títo účastníci patria, pričom konkrétny mechanizmus pre zdôvodnenie zodpovednosti konkrétnych subjektov v rámci jednotlivých skupín (koncernov) neplynie ani z odôvodnenia napadnutých rozhodnutí, ani z administratívneho spisu. Ako príklad krajský súd uviedol kódové označenia a súvisiace listiny, ktoré sa týkali jednotlivých skupín (koncernov) a nie konkrétnych subjektov, prehľady jednotlivých schôdzí, v ktorých sú uvádzaní účastníci za jednotlivé skupiny (koncerny) a nie za jednotlivé subjekty v rámci týchto skupín (koncernov), ako aj zmieňované účasti vo výbore.

Ani z elektronickej korešpondencie nie je možné spoľahlivo identifikovať konkrétny subjekt v rámci skupín. Aj žiadateľ o Leniency vo vzťahu ku skupine „Siemens“ zmieňuje len „spoločnosť Siemens“, ktorá podľa ďalších informácií v Slovenskej republike pôsobí prostredníctvom dcérskych spoločností.

V napadnutom rozhodnutí nie je jasne zdôvodnený pomer zodpovednosti, čo v skutočnosti môže vyvolať pocit diskriminácie. Z rozhodnutia vyplýva, a žalovaný to vo svojom vyjadrení aj uvádza, že zobral na zodpovednosť a pokutoval každého, kto sa daného protisúťažného konania zúčastnil. Nie je potom jasné, prečo neboli pokutovaní aj tí, čo sa kartelu zúčastnili na Slovensku, napr. Siemens s.r.o. Ak je však kľúčovým kritériom pre úvahy o zákonnosti a primeranosti pokút ich výška vo vzťahu k obratu, musí byť celkom jasné, či žalovaný berie za základ obraty jednotlivých subjektov alebo obraty skupín, ku ktorým subjekty patria. V oboch prípadoch musí byť zrejmé, že pri ukladaní pokuty žiadnemu zo subjektov nebol jeden a ten istý obrat započítaný dvakrát, a obrat v ktorom konkrétnom období považoval žalovaný za rozhodujúci, čo z napadnutého rozhodnutia nevyplýva.

Včas podaným odvolaním, doplneným podaním z 21.07.2014, žiadal žalovaný, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil a žalobu zamietol.

V dôvodoch odvolania uviedol, že rozsudok krajského súdu je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov, zmätocnosť a nesprávne právne posúdenie veci a je založený na rovnakých zrušujúcich dôvodoch, ako

rozsudky Krajského súdu v Bratislave zo dňa 25.01.2013 sp. zn. 4S/213/09 a zo dňa 14.05.2013 sp. zn. 3S/229/2009, 3S/230/09 a 3S/231/09. Súdne konanie vo veci žalobcu však bolo založené na osobitne podanej žalobe, ktorá nebola spojená do jedného súdneho konania s ďalšími žalobami.

Podľa názoru žalovaného je rozsudok súdu vo vzťahu ku konaniu úradu proti žalobcovi nedostatočne individualizovaný. Krajský súd na jednej strane vyčítal žalovanému, že vykonal hodnotenie k preukázaniu kartelu ako celku a nediferencoval dôkazy smerujúce proti jednotlivým účastníkom a na druhej strane sám svoj rozsudok nijako vo vzťahu k žalobcovi neindividualizuje. Fakt, že krajský súd rozsudkom v inej veci rozhodnutie žalovaného vo vzťahu k niektorým účastníkom zrušil nie je dôvodom na to, aby bez riadneho odôvodnenia zrušil rozhodnutie žalovaného vo vzťahu k ďalším účastníkom s poukazom na skôr vydaný rozsudok. Naopak, rozhodnutie súdu by malo byť riadne odôvodnené a riadne by sa malo vysporiadať so všetkými argumentmi žalobcu a žalovaného vzhľadom na to, že rozhodnutie žalovaného bolo zrušené pre nedostatky pri ukladaní pokuty. Krajský súd mal uviesť, v čom videl nedostatky v postupe žalovaného pri uložení pokuty žalobcovi. V tejto súvislosti poukázal na judikatúru najvyššieho súdu, napr. uznesenie z 29.02.2012, sp. zn. 2Sžpu/1/2011 a uviedol, že v prípade právoplatného vrátenia veci na nové konanie nemá žalovaný jasne daný právny názor, ako má vo veci žalobcu ďalej pokračovať.

Pokiaľ ide o ďalšie dôvody, žalovaný v odvolaní poukázal na napadnuté administratívne rozhodnutie, že spoločnosť Siemens AG poskytovala ostatným členom kartelu nadštandardné služby a aj vzhľadom na ekonomickú silu tejto spoločnosti, dobu porušovania a význam funkcie tajomníka kartelu, ktorá je považovaná za priťažujúcu skutočnosť, bolo potrebné rozhodnúť o zvýšení pokuty pre materskú spoločnosť Siemens AG z 50 miliónov Sk (1.659.695,94 €) na 2.987.450,- € (89.999.918,70 Sk). Navyše poukázal na to, že všeobecnú platnosť zákazu *reformatio in peius* bez výslovného ustanovenia zákona nemožno z pozitívneho práva dovodiť. Zákaz takéhoto postupu nie je zakotvený ani v Správnom poriadku, ani v ZOHS, preto táto zásada v konaní pred úradom neplatí (napr. Nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 880/08 z 28.01.2009, v ktorom sa okrem iného uvádza, že pre oblasť správneho trestania nie je možné z ústavnoprávnych predpisov odvodiť všeobecný zákaz zmeny rozhodnutia v neprospech odvolateľa (zákaz *reformatio in peius*)). Taký zákaz podľa Ústavného súdu Českej republiky (ďalej len „ÚS ČR“) nemožno odvodiť ani z práva na spravodlivý proces, zakotveného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ani z čl. 36 ods. 1 Listiny základných práva a slobôd, ani z čl. 2 ods. 1 Dodatkového protokolu č. 7 k Dohovoru. ÚS ČR v tejto súvislosti odkazuje aj na uznávané authority českej právnej vedy ako aj na Judikatúru ESĽP. ÚS ČR sa pritom v danom konaní zaoberal práve zákonom č. 71/1967 Zb. o správnom konaní aplikovaným v Českej republike v čase, keď pravidlo *reformatio in peius* nebolo v ňom zakotvené, teda rovnakou právnou situáciou ako v čase vydania preskúmaného rozhodnutia úradom.

Žalovaný tiež poukázal na rozhodovacu prax slovenských súdov v tejto súvislosti, a to napr. na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Sžo/14/2011 zo dňa 29.02.2012 a sp. zn. 7Sž/110/02 zo dňa 10.12.2002, ktoré sú v súlade s vyššie uvedenými tvrdeniami a v oboch Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) konštatuje, že odvolací orgán môže rozhodnúť aj v neprospech odvolateľa, pričom výslovne uvádza, že v správnom konaní zásada *reformatio in peius* neplatí.

Pokiaľ ide o aplikovaný Metodický pokyn o ukladaní pokút, žalovaný uviedol, že Rada úradu preskúmavala postup prvostupňového orgánu, ktorý aplikoval právnu úpravu platnú a účinnú v čase jeho rozhodovania. V tejto súvislosti je teda potrebné vyriešiť otázku, či neskoršia právna úprava v oblasti ukladania pokút, účinná v čase rozhodovania Rady úradu, bola pre účastníkov konania priaznivejšia a preto bola Rada úradu povinná na ňu prihliadať v tom smere, ako na to poukazuje krajský súd. Žalovaný zdôraznil, že počas rozhodovania Rady úradu nedošlo k zmene zákonnej úpravy sankcií a kritéria pre ukládanie sankcií, ktoré ustanovuje výlučne zákon, sa nijako nemenili. V roku 2008 bol prijatý nový Metodický pokyn úradu upravujúci ukládanie pokút, ktorý je jeho interným predpisom a ktorý iba bližšie objasňuje ustanovenia zákona a nemôže ísť nad jeho rámec. Metodický pokyn účinný v čase rozhodovania Rady úradu nepriniesol (a ani nemohol priniesť) priaznivejšiu úpravu pri ukladaní sankcií. Navyše obrat, ktorý je základom pre výpočet pokuty, je všeobecne vnímaný ako obrat bez daní. Skutočnosť, že Metodický pokyn z roku 2008 uvedenú skutočnosť *expresiss verbis* uvádza neznamená, že úrad tak nepostupoval aj do jeho prijatia. Ako dôkaz žalovaný predložil už neúčinnú Smernicu úradu o postupe pri ukladaní pokút č. 5/2003, účinnú od 01.01.2004, ktorá bola nahradená metodickým pokynom z roku 2008, a ktorá neobsahuje žiadne ustanovenia v tom smere, že by bol obrat vnímaný ako obrat s daňou.

Pokiaľ krajský súd vytkol úradu, že použil argumentáciu nezodpovedajúcu reálnemu stavu, žalovanému nie je zrejmé, v čom popis faktorov v tabuľke, ktorá sumarizuje, akou mierou sa jednotlivé zohľadňované faktory podieľali na celkovej výške uloženej pokuty, nezodpovedá reálnemu stavu. V napadnutom rozhodnutí je presne uvedené ako bola pokuta určovaná, t.j. aká suma bola určená za závažnosť, dĺžku konania a poľahčujúce, či priťažujúce okolnosti. Spôsob výpočtu pokuty bol detailne popísaný v rozhodnutí a vychádzal zo zisteného a preukázaného skutkového stavu. Z pohľadu žalovaného spomínaná tabuľka práve sprehládnila to, čo bolo detailne popísané v odôvodnení rozhodnutia. Záver krajského súdu, že argumentácia nezodpovedá reálnemu stavu nie je nijako bližšie zdôvodnený, preto žalovaný túto časť rozsudku považuje za zmätočnú a nepreskúmateľnú, rovnako tak aj záver o tom, že úrad použil argumentáciu (tabuľka č. 3 „Výpočet pokuty“), ktorá nezodpovedá reálnemu stavu veci za nesprávne skutkové zistenie.

K časti odôvodnenia rozsudku, že v napadnutom rozhodnutí nie je jasne zdôvodnený pomer zodpovednosti jednotlivých účastníkov konania patriacich do jednej ekonomickej skupiny, čo v skutočnosti môže vyvolať pocit diskriminácie žalovaný uviedol, že krajský súd potvrdil skutkové zistenia úradu a považoval za dostačujúce dôkazy, ktorými svoje závery úrad podporil, t.j. aj to, že niektoré dôkazy, tak ako uvádza aj krajský súd, nebolo možné rozčleniť tak, aby bolo zrejmé, ktorej konkrétnej spoločnosti zo skupiny, napr. Siemens sa týkajú. Popis, ako sa jednotlivé spoločnosti zúčastnili na dohode je súčasťou odôvodnenia rozhodnutí úradu, ktoré krajský súd potvrdil a preto nedošlo k situácii, že by účastníci nevedeli v čom žalovaný vidí ich zodpovednosť, resp. za aké správanie sú postihovaní.

Žalovaný jednoznačne preukázal účasť všetkých účastníkov konania na dohode obmedzujúcej súťaž, čo krajský súd nijako nespochybnil, a na druhej strane žiaden z účastníkov nijako nepreukázal, že jeho účasť na zakázanej dohode bola iba pasívna, resp. obmedzená. Aj z judikatúry európskych súdov vyplýva záver, že skutočnosť, že viacerí podnikatelia zohrávali rôzne úlohy v dosahovaní spoločného cieľa neznamena, že neexistoval jednotný protisúťažný cieľ a teda porušenie, a to za predpokladu, že každý podnikateľ prispieval na jeho vlastnej úrovni k dosahovaniu daného spoločného cieľa [Rozsudok Všeobecného súdu 2004 II- vo veci T-67/00, T-68/00, T-71/00 a T-78/00 JFE Engineering Corp. V Komisia Zb. (2004), s. II – 02501, ods. 370].

Napadnuté rozhodnutie dostatočne popisuje pomer zodpovednosti jednotlivých účastníkov konania vrátane tých, ktorí patria do jednej ekonomickej skupiny, a preto rozhodnutie ani nevytvára priestor pre diskrimináciu. Zodpovednosť účastníkov konania za uzatvorenie a realizáciu protisúťažnej dohody bola vyhodnotená ako rovnaká u všetkých členov kartelu s tým, že v jednotlivých prípadoch boli zohľadnené príťažujúce a poľahčujúce okolnosti. Vo vzťahu k žalobcovi žalovaný zoberal na zreteľ tú skutočnosť, že subjekty sú vo vzťahu ekonomickej prepojenosti a nebolo preukázané, že by dcérska spoločnosť konala nezávisle od materskej. V takom prípade existuje zodpovednosť materskej spoločnosti popri zodpovednosti dcérskej spoločnosti.

Žalovanému tiež z odôvodnenia rozsudku nie je zrejmé, akým spôsobom sa jeho závery ohľadom toho, že účastníkom konania nie je spoločnosť Siemens, s.r.o., majú dotýkať práve žalobcu. Pokiaľ ide o spoločnosti, ktoré úrad pribral za účastníkov konania a otázku súdu, prečo účastníkom konania nebola aj spoločnosť Siemens, s.r.o., úrad vychádzal z dôkazov predložených v konaní vo vzťahu k jednotlivým spoločnostiam vrátane písomného vyjadrenia leniency žiadateľa, ktoré neobsahovali obvinenia voči tejto spoločnosti.

Žalovaný napokon poukázal na to, že v napadnutom rozhodnutí na viacerých miestach odôvodnenia uvádza, z akého obratu sa pri výpočte pokuty vychádzalo. V bode 819 rozhodnutia je uvedené: „*následne Rada*

úradu účastníkov konania zoradila podľa ich ekonomickej sily, t.j. podľa dosiahnutých celosvetových obrátov za rok 2006, v prípade ekonomických skupín podľa celosvetových obrátov ich členov - jednotlivých účastníkov konania“. V bode 822 sa uvádza, že: „Rada úradu síce na účely stanovenia základnej výšky pokuty za závažnosť prihliadala na ekonomickú silu ekonomickej skupiny, ale výška pokuty bola stanovovaná pre každého člena skupiny - účastníka konania zvlášť vychádzajúc z jeho celosvetového obrátu za rok 2006“. V bode 833 sa uvádza, že: „Rada úradu tiež zisťovala, či nedošlo zo strany úradu v prvostupňovom rozhodnutí k prekročeniu zákonom stanovenej hranice pre uloženie pokuty, a to 10% z obrátu každého jednotlivého účastníka konania“. V bode 844 sa uvádza, že : „Spoločnosť Siemens namieta, že nie je zrejmé z akého obrátu úrad pri stanovovaní pokuty vychádzal, ale pravdepodobne z konsolidovaného obrátu skupiny VA TECH, čo bol nesprávny postup, keďže došlo k dvojitému trestaniu jednotlivých navrhovateľov, keďže konsolidovaný obrát skupiny VA TECH zohľadňuje obraty ďalších navrhovateľov. Rada úradu konštatuje, že prvostupňový orgán vychádzal z celosvetového obrátu každého jednotlivého účastníka konania za rok 2006, čo bol v tomto prípade správny postup“.

Je zrejmé, že žalovaný prihliadal na to, že niektorí účastníci konania sú súčasťou ekonomických skupín a mal záujem uložiť pokutu v súlade s princípom proporcionality a primeranosti. Pri výpočte pokuty vychádzal z celosvetového obrátu každého účastníka konania, a preto nemohlo dôjsť a ani nedošlo k dvojitému započítaniu obrátov.

V ďalšej časti odvolania žalovaný uviedol, že už vo vyjadrení zo dňa 21.07.2014 v súvislosti s uplatnením zásady zákazu reformatio in peius poukázal na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1Sžhu/1/2009 zo dňa 30.12.2013, v ktorom najvyšší súd upozornil na odlišnosti správneho a trestného trestania a na nemožnosť univerzálnej aplikácie všetkých trestných zásad na oblasť správneho trestania. Osobitne upozornil na odlišnosti pri ukladaní sankcií.

Ohľadom aplikácie Metodického pokynu z roku 2008 žalovaný argumentoval, že tento nemohol priniesť „priaznivejšiu právnu úpravu“ pokiaľ ide o ukládanie pokút a nejde ani o priaznivejší výklad právnej úpravy, ale o transparentnenie postupu požívaného žalovaným pri ukladaní sankcií. Metodický pokyn upravujúci ukládanie pokút je iba interným predpisom bližšie objasňujúcim ustanovenia zákona a nemôže ísť nad jeho rámec. Pri absencii údajov o relevantnom obráte žalovaný je i v zmysle Metodického pokynu z roku 2008 oprávnený použiť iné údaje a okrem toho prihliada pri ukladaní sankcie na postavenie podnikateľa na trhu a na to, aby bol zachovaný optimálny preventívny a represívny účinok ukladanej sankcie. Metodický pokyn z roku 2003 používal odlišnú metodiku výpočtu pokút, avšak nie je možné prísť automaticky k záveru, že by

použitie Metodického pokynu z roku 2008 bolo pre žalobcu priaznivejšie. Krajský súd však tieto okolnosti vôbec nevzal do úvahy.

K použitiu tabuľky obsahujúcej prehľad základných kritérií, ktoré sa podieľali na pokutách uložených žalobcom (tabuľka č. 3 „Výpočet pokuty“) žalovaný uviedol, že predmetná tabuľka zobrazuje prehľad faktorov podieľajúcich sa na celkovej výške pokuty. Číselné údaje v nej však neslúžili ako podklad pre výpočet pokuty uvedenej vo výroku rozhodnutia, iba sprehládni čo bolo uvedené v ďalších častiach rozhodnutia. V druhostupňovom rozhodnutí bolo presne uvedené ako bola pokuta určovaná, t.j. aká suma bola určená za závažnosť, dĺžku konania a poľahčujúce či priťažujúce okolnosti. Spôsob výpočtu pokuty bol detailne popísaný v rozhodnutí a vychádzal z riadne zisteného skutkového stavu.

V časti druhostupňového rozhodnutia „Účastníci konania – zodpovednosť“ popísal žalovaný základné princípy vychádzajúce z judikatúry, na základe ktorých určil zodpovednosť jednotlivých podnikateľov v rámci kartelu a tiež v rámci ekonomických skupín a v predmetnom prípade aplikoval koncept ekonomického nástupníctva a koncept zodpovednosti materskej spoločnosti za konanie dcérskej spoločnosti, ktoré koncepty sú potvrdené judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie a judikatúrou slovenských súdov. Druhostupňové rozhodnutie bolo vo vzťahu k žalobcom dostatočne individualizované, žalovaný ukladal sankciu individuálnym subjektom a nie jednotlivým ekonomickým skupinám, pri ukladaní pokuty postupoval v zmysle kritérií určených zákonom a uložil pokutu za celé obdobie trvania protisúťažného správania. Slovenský právny poriadok neumožňuje uložiť viacerým podnikateľom pokutu, za ktorú by boli zodpovední spoločne a nerozdielne tak, ako tento postup využíva Európska komisia. Individuálne uloženie sankcie každému podnikateľovi však nespôsobilo kumuláciu uložených sankcií. Každému subjektu bola uložená osobitná pokuta, pričom žalovaný vychádzal z informácií o obrať predložených žalobcami podľa § 10 ods. 3 ZOHS. Európska komisia síce používa pri výpočte pokút ukladaných podnikom v rámci jednej ekonomickej skupiny odlišný postup, avšak tento postup neznamena akékoľvek znižovanie sankcie (resp. delenie zodpovednosti) z dôvodu, že sa podniky zúčastnili na porušení v rámci ekonomických skupín. Žalovaný použil taký postup, kde uložená sankcia najlepšie odrážala postavenie podnikateľov na trhu a tak, aby bol dosiahnutý optimálny preventívny a represívny účinok pokuty. Okrem toho judikatúra týkajúca sa kumulácie pokút, na ktorú žalobcovia poukazujú, sa vôbec netýkala ukladania pokút jednotlivým subjektom v rámci ekonomických skupín, ale ukladania sankcií Európskou komisiou v prípade, ak sankciu za obdobné správanie uložila americká súťažná autorita a v prípade uloženia sankcií za viacero deliktov. Žalobcove námietky v tomto prípade však Všeobecný súd zamietol. Nie je zrejmé, aký postup by žalobcovia považovali za spravodlivejší a ani krajský súd v rozsudku neuviedol konkrétne výhrady, resp. návrhy, pokiaľ ide o postup pri ukladaní sankcií.

Na záver uviedol, že v súvislosti s otázkou uplatnenia reformatio in peius poukázal v podaní zo dňa 23.02.2015 na rozsudok Krajského súdu v Brne č. k. 29Af/64/2012-147 zo dňa 26.06.2014, z ktorého vyplýva, že zákaz zmeny k horšiemu nie je v rozpore s princípom právnej istoty a princípom spravodlivého procesu v zmysle čl. 6 Dohovoru. Z tohto článku a ani z iného článku Dohovoru nie je možné dovodiť, že by členské štáty mali aplikovať zákaz zmeny k horšiemu v konaní o správnych deliktoch. Takýto postup nevyplýva ani z doterajšej rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva. Všeobecnú platnosť zákazu reformatio in peius v správnom trestaní nie je možné bez výslovného ustanovenia zákona z pozitívneho práva odvodiť. V tomto podaní tiež uviedol, že žalobca tvrdí, že žalovaný mal v prípade žalobcu aplikovať maximálnu hranicu pokuty vo výške 330.000,- €, keďže žalobca nedosiahol žiadny obrat na území Slovenskej republiky a taktiež, že žalovaný by v zmysle Metodického pokynu z roku 2008 nemohol použiť miesto relevantného obratu údaje o „celkovom obrate“. V tejto súvislosti žalovaný poukázal na ustanovenia § 38 ods. 1, § 10 ods. 3 ZOHS a uviedol, že ustanovenie § 38 ods. 1 ZOHS sa nevzťahuje na prípady, kedy podnikateľ nedosiahol žiadny relevantný obrat, ale na prípady, ak nedosiahol žiadny obrat (čo nebol žalobcov prípad). Aplikuje sa definícia obratu stanovená v § 10 ods. 3 ZOHS a nie definícia relevantného obratu uvedená v Metodickom pokyne z roku 2008. Ak podnikateľ dosahuje akýkoľvek obrat nad 330,- €, aplikuje sa 10% maximálna hranica z obratu, a to aj v prípadoch, keď podnikateľ žiadny relevantný obrat nedosiahol. Relevantný obrat (obrat /bez daní/ dosiahnutý podnikateľom z predaja tovarov a služieb, ktorých sa narušenie alebo obmedzenie súťaže priamo alebo nepriamo dotýka, a to na vymedzenom priestorovom relevantnom trhu) sa v zmysle Metodického pokynu z roku 2008 používa ako základ pre výpočet pokuty (nie pre určenie maximálnej výšky pokuty), avšak v prípadoch, ak podnikateľ nedosiahol žiadny obrat je možné použiť údaje o celkovom obrate, čo je priamo uvedené v Metodickom pokyne.

Dňa 05.06.2015 žalovaný doručil NS SR podanie, v ktorom uviedol, že Krajský súd v Brne sa v rozsudku č. k. 29Af/64/2012-147 vo všeobecnosti vyjadroval ku konformnosti nepoužitia zmeny k horšiemu v správnom konaní s ústavne garantovanými právami. V odôvodnení rozhodnutia poukazoval na rozhodovaciu prax Ústavného súdu Českej republiky, z ktorej vyplýva, že pre oblasť správneho trestania nie je možné z ústavnoprávnych predpisov dovodiť všeobecný zákaz zmeny rozhodnutia v neprospech odvolateľa (zákaz reformatio in peius). Zákaz reformatio in peius môžu upravovať špeciálne právne normy, napr. zákon o priestupkoch, ktoré sa však na iné správne delikty nevzťahujú. Tento záver potvrdil aj Ústavný súd Českej republiky v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 2252/10 zo dňa 23.02.2011 aj pre oblasť ochrany hospodárskej súťaže. Slovenský zákon o ochrane hospodárskej súťaže síce aplikáciu zásady zákazu zmeny k horšiemu nevyklúča, avšak ani nemá dôvod, keďže správny poriadok jej použitie v správnom konaní neukladá. Závery českých súdov sú preto aplikovateľné i na tento prípad.

Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a odvolanie žalovaného zamietol. S jeho závermi nesúhlasí a podľa jeho názoru je rozsudok vo vzťahu k nemu dostatočne individualizovaný. Nie je mu jasné, ako by individualizácia rozsudku vo vzťahu k žalobcovi mala ďalej vyzerat'. Pochybenia, pre ktoré súd napadnuté rozhodnutie zrušil sú totiž takého charakteru, že žiadnu ďalšiu individualizáciu než aká je obsiahnutá v rozsudku nepripúšťajú.

Pokiaľ ide o námietku žalovaného, že súd pochybil, keď vytkol žalovanému, že v rozhodnutí neaplikoval pri zvýšení pokuty v druhom stupni zákaz reformatio in peius, a že je nesprávny aj záver súdu, že žalovaný pochybil, keď pri stanovovaní pokút neaplikoval svoj Metodický pokyn o postupe pri určovaní pokút v prípadoch zneužívania dominantného postavenia a dohôd obmedzujúcich súťaž (ďalej len „Metodický pokyn“), pretože stanovenie pokuty podľa Metodického pokynu by bolo pre žalobcu priaznivejšie, tak žalobca k otázke aplikácie zákazu reformatio in peius je toho názoru, že záver súdu v rozsudku je správny a žalovaný mal v tomto prípade zákaz aplikovať. Dôvodom je skutočnosť, že správne konanie pred žalovaným je konaním kvázi trestným, aplikujú sa preto naňho aj zásady trestného práva, vrátane zásady zákazu reformatio in peius. Túto skutočnosť pritom judikoval nielen súd v rozsudku (viď str. 25 a nasl.), ale aj iné súdy, vrátane najvyššieho súdu, napr. v rozsudku sp. zn. 3Sžh/3/2010. V uvedenom rozsudku, ktorý sa týkal konania pred žalovaným v inej veci, Najvyšší súd výslovne konštatoval, že na správne konanie pred žalovaným sa uplatňuje základná zásada trestného práva nulla poena sine lege. Tým potvrdil, že sa na správne konanie pred žalovaným musia aplikovať zásady trestného práva vrátane zásady zákazu reformatio in peius. Ďalej žalobca odkázal na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 6Sžo/208/2010, v ktorom výslovne pripustil aplikáciu zákazu reformatio in peius na správne trestanie v súvislosti s dopravným priestupkom. Napokon odkazuje aj na nález Ústavného súdu SR vo veci sp. zn. III. ÚS 392/2010, kde Ústavný súd takisto pripustil aplikáciu tejto zásady v rámci správneho trestania. Judikatúra slovenských súdov, na ktorú odkazuje na str. 6 odvolania žalovaný, naopak nie je v predmetnej veci relevantná, pretože neberie do úvahy kvázi trestný charakter konania pred žalovaným. Jedno rozhodnutie najvyššieho súdu sa týka pozemkového práva (5Sžo/14/2011) a druhé práva stavebného (5Sžh/19/2011). Ten istý záver platí aj pre judikatúru českých súdov zmienenú žalovaným na str. 6 odvolania. Navyše, ako aj sám žalovaný pripúšťa v poznámke 4, správny poriadok v súčasnosti platný v Českej republike (zákon č. 500/2004 Sb.) zákaz reformatio in peius výslovne upravuje. Súčasná právna úprava v Českej republike v oblasti správneho trestania tak výslovne potvrdzuje kvázi trestný charakter správnych konaní, pri ktorých sa ukladá sankcia a aplikáciu trestných princípov v rámci takýchto konaní. Pokiaľ ide o aplikáciu Metodického pokynu, neobstojí námietka žalovaného, že sa v čase ukladania pokuty nezmenila právna úprava ukladania pokút, ktorá by bola pre žalobcu priaznivejšia. Pre aplikáciu zásady priaznivejšej právnej úpravy nie je potrebná výslovná zmena právnej úpravy. Na základe zásady analógie sa tento princíp vzťahuje aj na prípady, kedy sa zmení výklad platnej právnej úpravy na priaznivejší. Vôbec nie je pravdivý záver žalovaného, že Metodický pokyn nezaviedol priaznivejší výklad pravidiel žalovaného pre ukladanie pokút, a že by pri aplikácii tohto

pokynu musel žalobcovi uložiť pokutu v podstatne nižšej výške. Metodický pokyn obsahoval podrobnejšie pravidlá, ktorými sa žalovaný musí riadiť pri ukladaní pokút a navyše tieto pravidlá viedli k tomu, že by žalovaný musel žalobcovi uložiť nižšiu pokutu.

Žalobca nesúhlasí ani s námietkou žalovaného, ktorý považuje záver súdu na str. 28 rozsudku o nesprávnom použití tabuľky č. 3 v napadnutom rozhodnutí za nesprávne skutkové zistenie súdu a naopak, so záverom súdu sa v plnom rozsahu stotožňuje. Žalovaný v napadnutom rozhodnutí údaje obsiahnuté v uvedenej tabuľke dostatočne nevysvetľuje, aj keď na základe zásady presvedčivosti a zrozumiteľnosti správneho rozhodnutia mal jasne vysvetliť, akými úvahami sa pri ukladaní pokuty riadil, akým spôsobom stanovil jej výšku a o čom vypovedajú údaje v tabuľke.

Námietku žalovaného so závermi súdu, že z napadnutého rozhodnutia nevyplýva jasne zdôvodnený pomer zodpovednosti účastníkov konania patriacich do jednej ekonomickej skupiny ako aj to, prečo neboli pokutovaní tí, čo sa kartelu mali podľa správneho spisu zúčastniť na Slovensku, napríklad spoločnosť Siemens, s.r.o., považuje žalobca za najzásadnejšie pochybenie žalovaného a v tejto súvislosti pripomína, že pokiaľ ide o deliktuálnu zodpovednosť, tú nie je možné dovodzovať u koncernu, ktorý nie je právnym subjektom, ale iba u jednotlivých podnikateľských subjektov patriacich k takému koncernu. Pokiaľ ide o dovodenie zodpovednosti u jednotlivých subjektov, ktoré žalovaný pokutoval v napadnutom rozhodnutí, potom je treba za podstatné východisko k dovodeniu zodpovednosti považovať závery Tribunálu napríklad vo veciach DSG (rozsudok zo dňa 29.06.2000, T-234/95), EniChem Anic (rozsudok zo dňa 17.12.1991, T-6/89) a DaimlerChrysler (rozsudok zo dňa 15.09.2005, T- 325/01). Z uvedenej judikatúry vyplýva, že pojem „podnik“ je treba chápať ako pojem označujúci hospodársku jednotku z hľadiska predmetu dotknutého protiprávneho konania, pričom zákaz kartelových dohôd upravený v komunitárnej alebo národnej právnej úprave je treba chápať ako pravidlá aplikovateľné na rozličné hospodárske entity, kde každá takáto entita je tvorená svojbytnou organizáciou osobných, hmotných a nehmotných zložiek, ktorá dlhodobo sleduje určitý hospodársky cieľ. Taktiež z aplikovateľnej judikatúry (napríklad rozsudku Tribunálu zo dňa 20.04.1999, PVC II, T-305-307/94) vyplýva, že v rozhodnutí o založení zodpovednosti za kartel treba takúto zodpovednosť smerovať voči konkrétnym subjektom. V rozhodnutí teda musí byť identifikovaný konkrétny subjekt, ktorému bude zodpovednosť za protisúťažné konanie prirátaná. Takýto subjekt je možné nájsť na základe pravidla kontroly v rámci jednotlivých koncernových skupín (viď rozsudok SDEÚ zo dňa 16.11.2000, SCA Holding, C-297/98 PJ). Pri skúmaní zodpovednosti v rámci koncernovej skupiny pritom býva zvažovaná miera priamej a aktívnej účasti jednotlivých spoločností koncernu na posudzovanom protisúťažnom konaní (viď rozhodnutie Európskej komisie vo veci 2006/902 Rubber Chemicals). Komunitárna judikatúra zároveň nevylučuje, aby jednotliví členovia koncernovej skupiny niesli za protisúťažné konanie spoločnú zodpovednosť bez nutnosti akejkoľvek del'by tejto

zodpovednosti (viď napr. rozsudok SDEÚ zo dňa 06.03.1974, Commercial Solvents, (C-6-7/73). Takýto postup však nemôže znamenať, že zodpovednosť za protisúťažné konanie bude stanovená na kumulatívnom princípe, namiesto toho, aby bola stanovená na princípe solidárnom. Opačný postup by sa totiž odrazil na kumulácii pokút za protisúťažné konanie (viď rozsudok Tribunálu zo dňa 15.06.2005, Tokai Carbon, T-71/03, T-74/03, T-87/03, T-91/03). Z uvedenej judikatúry, teda podľa žalobcu vyplýva, že spôsobov, akými pri stanovovaní zodpovednosti a sankcionovania protisúťažného konania zohľadniť koncepciu „jednej hospodárskej jednotky“ je niekoľko. Je vždy treba zvoliť taký spôsob, ktorý zodpovedá koncepcii kartelu a zmysluplnému postihu za jeho uzatvorenie. Zároveň však takýto spôsob nesmie byť bezdôvodne diskriminačný k niektorým účastníkom kartelu. V niektorých prípadoch je naozaj nevyhnutné dovodiť konkrétnu mieru účasti každého jednotlivého subjektu na karteli, v iných prípadoch je možné jednotlivé subjekty v rámci jednotlivých podnikateľských skupín považovať iba za nástroj myšlienky kartelu fungujúceho medzi skupinami (koncernami). Potom je možné dovodzovať zodpovednosť za protisúťažné konanie iba u materských spoločností a nie kumulovať zodpovednosť tak, že bude za účasť v karteli postihnutá nielen materská spoločnosť, ale aj príslušné dcérske spoločnosti, ktoré vôľu materskej spoločnosti v rámci kartelu vykonávali.

Z napadnutého rozhodnutia nevyplýva, na základe akých princípov žalovaný zodpovednosť v rámci jednotlivých podnikateľských skupín, ktoré sa podľa žalovaného mali na protisúťažnom konaní zúčastniť, dovodzovať. Dovodenie zodpovednosti jednotlivých subjektov vyplývajúce z napadnutého rozhodnutia navyše nezodpovedá ani popisu vnútorných štruktúr jednotlivých podnikateľských skupín a postup žalovaného vo vzťahu k jednotlivým podnikateľským skupinám a dovodenie ich zodpovednosti za protisúťažné konanie nie je ani postupom jednotným. Z napadnutého rozhodnutia nie je tiež jasné, prečo žalovaný u niektorých podnikateľských skupín dovodil zodpovednosť nielen materských spoločností, ale aj spoločností dcérskych, zároveň však nepostihol za údajné protisúťažné konanie dcérske spoločnosti so sídlom v Slovenskej republike, ktoré v oblasti PISU podnikajú a mali sa na základe správneho spisu na protisúťažnom konaní v Slovenskej republike zúčastniť, napr. spoločnosť Siemens s.r.o. Žalobca tak uzatvára, že žalovaný bol povinný v napadnutom rozhodnutí u každého sankcionovaného subjektu uviesť jasné a zrozumiteľné dôvody pre záver o jeho účasti na protisúťažnom konaní a uviesť aj jasné dôkazy pre takýto záver.

Toto konštatovanie platí aj pre prípady, kedy postihnutý subjekt je súčasťou podnikateľskej skupiny, ktorej niektorí členovia sa mali zúčastniť protisúťažného konania šetreného žalovaným. I v takom prípade nie je možné upustiť od popisu, akým spôsobom bola dovodená zodpovednosť za protisúťažné konanie jednotlivých spoločností spadajúcich do takejto podnikateľskej skupiny.

V neposlednom rade žalobca namieta, že pokiaľ ide o dôkazy o údajnom protisúťažnom konaní jednotlivých účastníkov konania, napadnuté rozhodnutie nehovorí o dôkazoch bezprostredne proti jednotlivým účastníkom konania, ale o dôkazoch proti podnikateľským skupinám, ku ktorým títo účastníci patria. Rovnako táto skutočnosť preukazuje, že žalovaný rezignoval na preukázanie individuálnej zodpovednosti jednotlivých účastníkov konania.

K obdobným záverom dospel v identickej veci aj Krajský súd v Brne v rozsudku zo dňa 14.06.2012, č. k. 62Ca 22/2007-2067. Správnosť týchto záverov pritom následne potvrdil aj český Nejvyšší správní soud ČR v rozsudku zo dňa 24.04.2013, č. k. 2Afs 50/2012-241, ktorým zamietol kasačnú sťažnosť českého súťažného orgánu.

Nesúhlas žalovaného so záverom súdu, že z napadnutého rozhodnutia nevyplýva, či pri ukladaní pokuty pokutovaným subjektom nebol jeden a ten istý obrat započítaný dvakrát, nie je podľa žalobcu dôvodný. Vysvetlenie poskytnuté žalovaným k tomuto záveru súdu nie je dostatočné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie mu predchádzajúce v rozsahu dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 a § 214 O.s.p. v spojení s § 246c ods.1 veta prvá O.s.p.) a po tom, čo deň verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk, rozsudok verejne vyhlásil (§ 156 ods. 1, 3 O.s.p.).

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 244 ods. 1 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú súdy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy.

Podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (upravujúcej „Rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom orgánov verejnej správy“) sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 O.s.p.).

Pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 1 veta prvá O.s.p.).

Predmetom súdneho prieskumu v danej veci je rozhodnutie žalovaného č. 2009/KH/R/2/035 zo dňa 14.08.2009, ktorým žalovaný rozhodol, že na základe dohody pod názvom GQ-Agreement (GQ-Dohoda) zo dňa 15.04.1988, ktorá trvala do 11.05.2004 a na základe dohody pod názvom E-Group Operation Agreement for GQ Agreement (EQ-Dohoda) zo dňa 15.04.1988, ktorá trvala do 11.05.2004, určení podnikateľa, medzi inými aj žalobca v čase od 01.01.2000 do 13.12.2000 a od 01.04.2002 do 30.04.2004 koordinovali svoje správanie na relevantnom trhu GIS na území Slovenskej republiky a to určovaním cien, rozdelením trhu, udržiavaním stabilnej úrovne trhových podielov na základe vopred odsúhlasených kvót, vzájomným obmedzovaním sa pri uzatváraní licenčných zmlúv s tretími osobami a koluzívnym správaním v procese verejného obstarávania, čím podľa § 4 ods. 1 v spojení s § 4 ods. 3 písm. a/, b/, c/ a f/ ZOHS uzatvorili dohodu obmedzujúcu súťaž, ktorá je podľa § 4 ods. 1 ZOHS zakázaná.

Za toto správanie žalovaný v bode č. 2 výroku napadnutého rozhodnutia pôvodne uloženú pokutu žalobcovi prvostupňovým správnym orgánom vo výške 50.000.000,-SK zmenil a žalobcovi uložil peňažnú pokutu 2.987.450,- €.

Medzi podstatné námietky žalobcu uvedené v odvolaní patrí námietka týkajúca sa aplikácie zásady zákazu reformatio in peius v správnom trestaní.

Treba poznamenať, že aplikáciou zásady zákazu reformatio in peius v správnom trestaní sa už zaoberali sudy vo viacerých rozhodnutiach. Napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (R 33/2004), sp. zn. 7Sž/110/02 zo dňa 10.12.2002, ktorý vyslovil tento právny názor: „Z dikcie ustanovenia § 59 ods. 1 a 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní je zrejmé, že odvolací orgán má rozsiahle oprávnenia nielen čo do rozsahu prieskumnej činnosti, ale aj vo vzťahu k spôsobu rozhodnutia o odvolaní. Odvolací orgán pri svojom rozhodovaní nie je viazaný návrhmi odvolateľa. Naopak, zákon mu ukladá povinnosť zrušiť, resp. zmeniť každé nezákonné rozhodnutie, a to aj mimo rámca dôvodov odvolania. Pri zmene rozhodnutia v dôsledku toho môže preskúmané rozhodnutie zmeniť aj v neprospech odvolateľa (t.j. neuplatňuje sa zákaz reformatio in peius), ba dokonca môže rozhodnúť aj nad rámec návrhov odvolateľa (reformatio in melius).“

V tomto prípade išlo o uloženie pokuty za porušenie povinností ustanovených v § 5, § 7 ods. 1, § 9 ods. 1 zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa. Pôvodne bola prvostupňovým správnym orgánom uložená pokuta vo výške 4.500,-Sk a následne na to bola druhostupňovým správnym orgánom táto pokuta zvýšená na sumu 25.000,-Sk. Z uvedeného vyplýva, že predmetná vec mala taktiež charakter správneho trestania a aj v tomto prípade dospel najvyšší súd k záveru, že sa v správnom trestaní zákaz reformatio in peius neuplatňuje.

Vzhľadom na obsah odsekov 2 a 3 v ustanovení § 59 zákona č. 71/1967 Zb. možno odvodiť, že zákonodarca uprednostňuje taký postup, aby všade, kde je to možné, odvolací orgán rozhodol vo veci samej. Postup podľa odseku 3 by mal byť preto viac-menej výnimočný. Zmena rozhodnutia je vhodná vždy, keď prvostupňový orgán nesprávne použil hmotnoprávny predpis alebo oprel svoje rozhodnutie o nedostatočne zistený skutkový stav veci (odvolací orgán má podľa odseku 1 povinnosť doplnením konania získať spoľahlivý podklad pre svoje rozhodnutie), ďalej keď prvostupňový orgán neúplne alebo nesprávne zhodnotil vykonané dôkazy (môže spočívať vo vecnom pochybení pri vyvodzovaní záverov v odborných otázkach, napr. chybný výpočet, nesprávne vyhodnotenie technických údajov, ekonomických javov a pod.), alebo keď správny orgán prvého stupňa nerešpektoval pri nezmenených skutkových okolnostiach právny názor (napr. vyslovený v predchádzajúcom odvolacom konaní druhostupňovým orgánom podľa § 59 ods. 3 alebo v súdnom konaní v prípade, keď súd podľa § 250j ods. 2 O.s.p. zrušil aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa). Odvolací orgán je povinný zmeniť každé nezákonné rozhodnutie, a to aj v neprospech odvolateľa (pokiaľ to výslovne nevylučuje osobitný zákon) alebo aj nad rámec jeho návrhov. To znamená, že jednak môže účastníkovi konania „dať viac“ než sám žiada, jednak môže jeho situáciu v porovnaní s rozhodnutím orgánu prvého stupňa zhoršiť. Táto jeho právomoc vyplýva z cieľa odvolacieho konania, ako i z úlohy odvolacieho orgánu v ňom (jeho rozhodovanie nie je viazané na závery orgánu prvého stupňa, má právomoc samostatne hodnotiť podklady pre rozhodnutie, posudzovať vec po právnej stránke a samostatne rozhodnúť i na základe nových zistených skutočností). (Košičiarová S.: Správny poriadok – Komentár s novelou účinnou od 01.01.2004, prvé vydanie, Šamorín, Heuréka, 2004, s. 247, 248).

Vo vzťahu ku správnejmu procesu má osobitný význam koncepcia práva na spravodlivý proces, ktorej podstatu predstavuje zachovávanie právnych požiadaviek v priebehu konania pred orgánom verejnej moci. Jej pôvodný význam nachádzame v Európskom dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd v čl. 6 ods. 1, podľa ktorého má každý právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne, v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom obvinení. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne. Postupne sa, najmä na základe judikatúry súdov, ktorá nadviazala na rozhodovaciu činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva, rozšírilo právne povedomie nielen zamestnancov správnych orgánov, ale aj účastníkov správnych konaní. Koncepciou práva na spravodlivý proces sa spravuje čoraz širší okruh správnych konaní a tiež v praxi je možné sledovať, že ich účastníci sa dovolávajú záruk na spravodlivý proces. A to aj napriek tomu, že konanie, ktoré uskutočňuje správny orgán nemôže byť „spravodlivé(fair)“ v zmysle čl. 6 Dohovoru. Pôvodná myšlienka obsiahnutá v Dohovore poslúžila ako základ pre ďalšie dokumenty Rady Európy, ktoré sa týkajú aj správneho konania. Rezolúcie a odporúčania síce nie sú pre členské štáty Rady Európy záväzné, vyjadrujú však všeobecne uznávanú úroveň ochrany ľudských práv a vyjadrujú, že koncepcia spravodlivého procesu sa má uplatňovať aj na konanie pred správnymi orgánmi. Pritom je však potrebné dbať na to, aby bola zachovaná určitá miera

ich zlučiteľnosti so správnym konaním a s jeho charakterom. (Srebalová, M.: Limity aplikácie zásad správneho trestania v praxi. In: Přestupky a řízení o nich z pohledu teorie a praxe, Praha, Policejní akademie ČR, s. 235 – 244.)

V tejto súvislosti je možné poukázať aj na uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 880/08 zo dňa 28.01.2009, ktorý sa zaoberal aplikáciou zákazu reformatio in peius v správnom trestaní, keď bola ešte v Českej republike rovnaká právna úprava správneho konania ako na Slovensku – zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) a dospel k záveru, že zákaz reformatio in peius sa v správnom poriadku nenachádzal a túto zásadu nebolo možné analogicky dovodiť na aplikáciu vo veciach správneho trestania. Ústavný súd ČR tiež uviedol, že pre oblasť správneho trestania nie je možné z ústavnoprávných predpisov dovodiť všeobecný zákaz zmeny rozhodnutia v neprospech odvolateľa. Takýto zákaz nemožno odvodiť ani z práva na spravodlivý proces zakotveného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ani z čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a ani z čl. 2 ods. 1 Dodatkového protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Ústavný súd ČR taktiež odkázal na publikované doktrínálne názory uznávaných autorít českej právnej vedy, napr. J. Pražák a J. Hoetzel, ktorí uznávali možnosť zmeny v neprospech odvolateľa v prípadoch, keď nebol prvostupňovým rozhodnutím dostatočne chránený verejný záujem.

Rovnako aj Najvyšší správny súd ČR vo svojich rozhodnutiach, napr. č. k. 6As/63/2006-102 zo dňa 20.12.2007, 1As/26/2008-69 zo dňa 18.06.2008 a Krajský súd v Brne rozhodnutím č. k. 29Af/64/2012-147 zo dňa 26.06.2014 dospeli k rovnakému záveru a teda, že zákaz zmeny k horšiemu v neprospech odvolateľa nie je možné pre oblasť správneho trestania dovodiť z ústavnoprávných predpisov, ani z práva na spravodlivý proces zakotveného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Taktiež Ústavný súd ČR vo svojom rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 2252/10 zo dňa 23.02.2011 uviedol, že vo veciach hospodárskej súťaže sa neuplatňuje zákaz zmeny napadnutého rozhodnutia v neprospech odvolateľa garantovaný v novej úprave správneho konania v § 90 ods. 3 zákona č. 500/2004 Sb.

V súvislosti s analógiou v správnom práve, ako jedným z interpretačných postupov, bola doktrína dosť nejednoznačná, čo zhrnul Ústavný súd ČR v náleze Pl. ÚS 21/04 zo dňa 26.04.2005: „Absenci procesní úpravy správního řízení lze rozhodovací činností správních orgánů a judikaturou soudů kompenzovat použitím analogie. Doktrína zastává ale v této souvislosti velmi nejednoznačná stanoviska. Petr Průcha analogii v obecnosti odmítá: "Pro aplikaci a interpretaci norem správního práva platí, že použití analogie u nich nepřichází v úvahu, což svým způsobem vyplývá přímo z jejich povahy." (P. Průcha, Správní právo. Obecná část. Brno 2003, s. 70). Zdrženlivý postoj k analogii ve správním právu zastává i Petr Hajn: "analogie jakožto právní institut slouží k

vykrývání mezer v právu a uplatní se zejména v právu soukromém. Ve veřejném právu a ve správním řízení si při použití tohoto institutu musíme ukládat značnou rezervovanost." (P. Hajn, *Analogie jako právní institut a jako způsob usuzování. Několik poznámek k analogii v právu (nejen) správním. Právník, č. 2, 2003, s. 123*). S ohledem na čl. 2 odst. 3 Ústavy a čl. 2 odst. 2 Listiny Milan Kindl formuluje zásadu, dle níž "analogie ve veřejném právu nelze použít v neprospěch toho, kdo vykonavatelem veřejné moci není", z čehož plyne, že "jí může být užito v jeho prospěch" (M. Kindl, *Malá úvaha o analogii ve veřejném právu. Právník, č. 2, 2003, s. 133*). Obdobné stanovisko zastává i Vladimír Sládeček: "Může se zdát, že prostor pro použití analogie ve správním, resp. veřejném právu je beznadějně omezen či spíše zcela vyprázdněn zakotvením ústavních principů - limitů uplatňování veřejné (státní) moci (zejm. čl. 2 odst. 3 Ústavy, čl. 2 odst. 2 a čl. 4 odst. 1 Listiny) ..., to však neznamená holou nemožnost její aplikace, byť by se patrně nemělo jednat o úkaz častý .. použití analogie zákona nebo analogie práva ve správním právu (ať již hmotném nebo procesním) přichází v úvahu, jestliže přinese (jednoznačný) prospěch účastníku řízení či právního vztahu správního práva." (V. Sládeček, *Obecné správní právo. Praha 2005, s. 130*). Dle Vladimíra Vopálky "pokud je úprava nedostatečná, nezbyvá než se opřít podle analogie i o některé instituty správního řádu, pokud to ovšem povaha věci nevylučuje, a o obecné zásady správního (procesního) práva (D. Hendrych a kol., *Správní právo. Obecná část. 5. vyd., Praha 2003, s. 359*)."

Analógiou v správnom trestaní sa zaoberal aj Najvyšší správny súd ČR v rozsudku 1As/27/2008-67 zo dňa 16.04.2008 a uviedol: „Použití analogie ve správním trestání je přípustné, a to v omezeném rozsahu, pouze tam, kdy to, co má být aplikováno, určitou otázku vůbec neřeší, nevede-li takový výklad k újmě účastníka řízení a ani k újmě na ochraně hodnot, na jejichž vytváření a ochraně je veřejný zájem“.

„Na použitie analógie v správnom trestaní by teda mali existovať tri kumulatívne podmienky: medzera v zákone, použitím analógie neutrpí páchatel' a zároveň jej použitím neutrpí príslušný chránený záujem.“ (Kukliš, E.: *Správne trestanie v judikatúre NS SR (súčasný vývoj)*. In: *Správne súdnictvo a rekodifikácia civilného práva procesného. Pôsobnosť a organizácia správneho súdnictva v Slovenskej republike. Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie, Bratislava, Univerzita Komenského v Bratislave, právnická fakulta, 2012, s. 327 – 336.*)

Na druhej strane, k aplikácii zásady zákazu *reformatio in peius* existuje aj odlišná judikatúra súdov, napr. rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 392/2010 zo dňa 08.02.2011, ktorý uviedol: „Konanie pred disciplinárnym súdom upravuje tretia časť zákona o sudcoch a podľa § 150 ods. 2 (Spoločné ustanovenia) tohto zákona sa na disciplinárne konanie primerane vzťahujú ustanovenia osobitného predpisu (Trestný poriadok), ak tento zákon neustanovuje inak alebo ak z povahy veci nevyplýva niečo iné.“

Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, resp. minimálnych garancií procesnej povahy je dodržiavanie zásady zákazu reformatio in peius, ktorá sa podľa názoru ústavného súdu musí dodržiavať nielen v trestných veciach, resp. správnych veciach, ale i v disciplinárnych konaniach vedených proti sudcom ako predstaviteľom nezávislej súdnej moci, ktorým hrozí pozbavenie osobnej slobody, alebo aj iná závažná ujma, napr. zbavenie funkcie sudcu, trestné stíhanie sudcu a pod., keďže na toto konanie sa primerane vzťahujú a aplikujú aj príslušné ustanovenia Trestného poriadku [kde je táto zásada v súčasnosti premietnutá napr. v ustanoveniach § 195 ods. 1 (pri väzbe) alebo v § 308 ods. 1 a § 322 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku].

Táto zásada má základ už v rímskom práve (Reformatio in peius iudici appellato non licet – porovnaj Digesta 49, 1, 1, pr. – Ulpianus) a je plne aplikovaná aj v súčasnosti v právnom poriadku Slovenskej republiky. Podstatou tejto zásady je garantovať možnosť (obvineného) napadnúť rozhodnutie opravným prostriedkom bez obáv a rizika, že sa jeho situácia zhorší (Šámal, P. a kolektív: Trestný poriadok, komentár. II. diel, 5. vydanie. Praha: C. B. Beck, 2005. s. 1959), teda garantovať slobodu odvolacieho práva zaručeného v druhej hlave (siedmy oddiel ústavy) a v dôsledku toho i základného práva na obhajobu. Túto zásadu je potrebné dodržiavať, ako aj aplikovať, pokiaľ možno vždy najširšie a vždy iba materiálne, nie formálne.“

Taktiež *de lege ferenda*, v zmysle pripravovanej rekodifikácie a nového Správneho súdneho poriadku sa uvažuje, že konanie a rozhodovanie o administratívnych sankciách sa bude riadiť zásadami, ktoré sa uplatňujú v trestnom konaní – zákaz *reformatio in peius* a *beneficium cohesionis*, ukladanie trestov pri súbehu správnych deliktov a pri pokračovanom správnom delikte a pod. Konanie vo veciach správneho trestania bude založené na zásade plnej jurisdikcie správneho súdu a revíznej právomoci správnych súdov s možnosťou využitia moderačného práva. V zmysle § 195 Správneho súdneho poriadku správny súd nebude vo veciach správneho trestania viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby, ak pôjde o základné zásady trestného konania, ktoré je potrebné použiť na správne trestanie a na ukladanie sankcií v rámci správneho trestania. Z pripravovanej legislatívy je možné badať, že zákonodarca prejavil vôľu zjednotiť judikatúru v tom smere, že aj v správnom trestaní sa majú uplatňovať zásady trestného práva. Týmto má pravdepodobne za cieľ, z hľadiska zrejmej rôznorodosti praxe, prispieť k jej zjednoteniu.

Z historického hľadiska už v prvom správnom poriadku platnom na území bývalej Československej republiky vládneho nariadenia č. 8/1928 Zb. o konaní vo veciach patriacich do pôsobnosti politických úradov (správne konanie) bolo v ustanovení § 81 ods. 2 uvedené: „*Ve věci, na jejímž konečném vyřízení není veřejný zájem zúčastněn, jest odvolací úřad, pokud není jinak stanoveno, vázán návrhem odvolání a může změnit rozhodnutí v neprospěch odvolatele jen k odvolání odpůrcovu souběžně projednávanému.*“ To znamená,

že v neprospech odvolateľa bolo možné rozhodnúť len s ohľadom na verejný záujem. Judikatúra bývalého Najvyššieho správneho súdu vykladala možnosť zmeniť rozhodnutie v neprospech odvolateľa reštriktívne.

Pri uvažovaní o aplikácii zásad trestného práva vo veciach správneho trestania, konkrétne v tomto prípade aplikácie zásady zákazu *reformatio in peius*, je potrebné vziať do úvahy aj Engelové kritériá v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (rozsudok vo veci Engel a ďalší v. Holandsko č. 5100/71 zo dňa 08.06.1976), ktoré boli formulované vo vzťahu k posudzovaniu „trestného obvinenia“ a záruk spravodlivého procesu, ktorými sú kvalifikácia deliktu podľa vnútroštátneho práva, povaha deliktu z hľadiska chráneného záujmu a účel ukladanej sankcie a jej závažnosť.

Z hľadiska prvého kritéria, a teda kvalifikácie deliktu vo vnútroštátnom práve – správny delikt týkajúci sa zákazu uzavretia dohody obmedzujúcej súťaž je upravený v § 4 ZOHS, ktorého sankcionovanie je upravené v § 38 ods. 1 ZOHS, a teda uvedené konanie nie je v slovenskom právnom poriadku definované ako trestný čin.

Druhé kritérium – povaha deliktu. V tejto súvislosti je potrebné vysporiadať sa s otázkami, či je právna norma adresovaná všetkým alebo len určitej skupine ľudí so špecifickým postavením. V danej veci je právna norma uvedená v § 4 ZOHS adresovaná podnikateľom. Podnikateľom na účely tohto zákona je podnikateľ podľa osobitného predpisu (§ 2 Obchodného zákonníka) a ďalej fyzická a právnická osoba, ich združenie a združenie týchto združení, ak ide o ich činnosti a konania, ktoré súvisia alebo môžu súvisieť so súťažou bez ohľadu na to, či tieto činnosti a konania sú alebo nie sú zamerané na dosahovanie zisku (§ 3 ods. 1 ZOHS). V zmysle tohto kritéria možno vyvodit', že právna norma zakazujúca uzatváranie dohôd, ktoré majú za cieľ alebo môžu mať za následok obmedzovanie súťaže je adresovaná len špecifickému okruhu ľudí, a teda podnikateľom. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (príp. aj pôvodnej Európskej komisie pre ľudské práva) vyplýva, že takéto špeciálne postavenie bolo priznané napr. vojakom (Engel a ďalší v. Holandsko), advokátom (Brown v. Spojené kráľovstvo, rozhodnutie č. 38644/97 zo dňa 24.11.1998), štátnym úradníkom v širšom zmysle slova (Kremzow v. Rakúsko, rozhodnutie č. 16417/90 zo dňa 07.11.1990), lekárom (Wickramsinghe v. Spojené kráľovstvo, rozhodnutie č. 31503/96 zo dňa 09.12.1997).

Z hľadiska povahy deliktu je potrebné vysporiadať sa aj s tým, keďže podstatou v danej veci je otázka sankcie – pokuty, či účel sankcie, ktorá sa ukladá za správny delikt je preventívno-represívny alebo či má reparačnú povahu. Pokuta je principiálny nástroj na vynucovanie súťažného práva a na zabezpečenie nápravy. Cieľom pokuty uloženej Protimonopolným úradom SR za porušenie zákazu uzatvárania dohôd obmedzujúcich súťaž je na jednej strane zabezpečiť ukončenie protisúťažného správania a potrestať porušovateľa (represívny účinok), zabrániť recidíve (preventívny účinok) a donútiť páchatel'a – porušovateľa rešpektovať zákon. Uložená

sankcia však neplní preventívny účinok len voči účastníkovi konania, ale prispieva tiež k všeobecnému rozširovaniu súťažného povedomia a súťažnej kultúry aj vo vzťahu k ďalším podnikateľom. Pri ukladaní pokuty Protimonopolný úrad SR posudzuje závažnosť a dĺžku trvania porušovania zákona. Pri posudzovaní závažnosti porušovania berie do úvahy jeho povahu, skutočný dopad na trh a tam, kde je to účelné, veľkosť relevantného trhu. Žalovaný v napadnutom rozhodnutí uviedol, že dohoda, ktorá bola predmetom správneho konania patrí už svojou povahou medzi najzávažnejšie typy porušenia súťažných pravidiel. Aj rozhodovacia prax európskych súdov potvrdila, že horizontálnu dohodu obmedzujúcu súťaž takého charakteru, aká bola predmetom správneho konania, je možné považovať za veľmi závažné a škodlivé porušenie už na základe povahy takéhoto porušenia bez potreby skúmania konkrétnych dopadov na trh, keďže ide o druh porušenia, ktorý narúša súťaž v jej hlavných parametroch.

Tretie kritérium – prísnosť sankcie, ktorá môže byť v danom prípade uložená. To znamená, že treba posudzovať nie reálne uloženú sankciu, ale tú, ktorú je možné za tento správny delikt uložiť.

Z doposiaľ uvedeného je zrejmé, že nie je možné jednoznačne určiť, či sa má v správnom trestaní uplatňovať zásada trestného práva zákazu *reformatio in peius*, ale v každom jednotlivom prípade je potrebné zvážiť všetky osobitosti danej veci.

V prejednávanom prípade senát odvolacieho súdu preskúmal napadnuté administratívne rozhodnutia a dospel k záveru, že žalovaný postupoval v súlade so zákonom, keď napadnutým rozhodnutím rozhodol o zvýšení pokuty pre žalobcu po tom, čo dospel k záveru, že prvostupňový správny orgán nedostatočne zohľadnil príťažujúcu skutočnosť, a to, že žalobca plnil funkciu tajomníka kartelu, čo malo pre fungovanie a chod kartelu značný význam. Žalobca ostatným členom kartelu poskytoval zakódované mobilné telefóny a platil im náklady na komunikáciu. Európsky tajomník kartelu taktiež sprostredkoval komunikáciu medzi európskymi účastníkmi kartelu a komunikoval v mene európskych podnikateľov s japonským sekretárom. Žalobca mal taktiež vyhotoviť písomnú formu kartelovej dohody – Dohody GQ a Dohody GQE, na ktorej sa jej zakladatelia dohodli. Všetky uvedené skutočnosti žalovaný vyhodnotil ako príťažujúce a dospel k záveru, že pokuta uložená prvostupňovým správnym orgánom nebola dostatočná, a preto rozhodol o zvýšení pokuty pre materskú spoločnosť – žalobcu z 50 miliónov SK (1.659.695,94 €) na 2.987.450,- € (89.999.918,70 Sk).

Senát odvolacieho súdu pri preskúmaní napadnutého rozhodnutia vzal do úvahy aj judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý trestný charakter vnútroštátnych sankcií posudzuje autonómne, najmä pomocou Engelových kritérií (uvedené kritériá boli ďalej rozvinuté judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, napr. rozsudok vo veci Öztürk v. Nemecko zo dňa 21.02.1984 č. 8544/79, rozsudok vo veci Ziliberg v.

Moldavsko zo dňa 01.02.2005 č. 61821/00, rozsudok vo veci Jussila v. Fínsko zo dňa 23.11.2006 č. 73053/01). S ohľadom na oblasť hospodárskej súťaže a trestný charakter týchto deliktov nie je judikatúra ESĽP jednoznačná. Senát odvolacieho súdu poukazuje na rozhodnutie vo veci OOO Neste St. Petersburg a ďalší v. Rusko, rozhodnutie č. 69042/01 zo dňa 03.06.2004, v ktorom Európsky súd pre ľudské práva uviedol, že opatrenie majúce za cieľ odstrániť nežiaduce obmedzenie hospodárskej súťaže nie je trestným obvinením. Uvedené rozhodnutie však v sebe zahŕňa špecifický charakter ruskej legislatívy týkajúcej sa súťažného práva. Rozhodnutie vo veci Lilly France S.A. v. Francúzsko zo dňa 03.12.2002 č. 53892/00 však vyjadruje opačný názor, ktorý spočíva v dôsledku charakteru sankcie, ktorej cieľom bolo nielen naprávať nežiaduci stav, ale aj trestať. V zmysle § 38 ods. 1 ZOHS v znení účinnom v čase vydania napadnutého rozhodnutia žalovaného je možné za porušenie ustanovení zákona, sankcionovaných v napadnutom rozhodnutí, uložiť pokutu do výšky 330.000,- € alebo 10% z obratu. Vzhľadom na výšku možnej sankcie nie je možné namietat' tomu, že by sankcie za spáchanie uvedeného správneho deliktu nemali závažný charakter. V tejto súvislosti je však potrebné prihliadať aj na to, že Európsky súd pre ľudské práva rozlišuje medzi tzv. „tvrdým trestným právom“, kde ide o obvyklé trestné konanie proti fyzickej osobe s vysokým stupňom spoločenskej nebezpečnosti, za ktoré môže byť uložený aj trest odňatia slobody a medzi „ostatnými deliktami“, medzi ktoré Európsky súd pre ľudské práva zaradil aj porušenie súťažného práva, pri ktorých nie je nevyhnutné uplatňovať trestnoprávne záruky v plnom rozsahu (bližšie pozri: Petr., M.: K povaze řízení ve věcech hospodářské soutěže. Antitrust. 2/2010). K obdobnému záveru dospela aj generálna advokátka Eleanor Sharpston vo svojom návrhu vo veci C-272/09 P KME Germany AG a spol. proti Komisii: „Hoci teda konanie týkajúce sa uloženia pokút v prejednávanej veci patrí na účely EDĽP (a Charty) do oblasti trestného práva, súhlasím s tým, že, ako sa uvádza v rozsudku Jussila, toto konanie sa odlišuje od tvrdého jadra trestného práva; v dôsledku toho sa trestnoprávne záruky nebudú nevyhnutne uplatňovať v celom rozsahu.“

Z vyššie uvedeného vyplýva, že značná časť procesných práv, ktoré prislúchajú obvinenému v trestnom konaní sa prostredníctvom judikatúry aplikuje aj vo veciach správneho trestania. To však neznamena, že sa v rámci správneho trestania majú aplikovať úplne všetky práva obvineného, ktoré sa uplatňujú v trestnom konaní. Trestné konanie a správne trestanie sú dve samostatné oblasti, v rámci ktorých by bolo možné jednotlivé inštitúty akokoľvek navzájom dopĺňať a nahrádzať. Správne trestanie umožňuje jednoduchšie a menej formálne postupy, než tie ktoré sa uplatňujú v trestnom konaní. Uvedené platí aj na zásadu zákazu reformatio in peius v správnom trestaní, pričom v trestnom konaní má svoje stále miesto. V správnom trestaní neplatí táto zásada neobmedzene (najmä s ohľadom na § 59 Správneho poriadku, ciele odvolacieho konania, ako i úlohu odvolacieho orgánu, ktorého rozhodovanie nie je viazané na závery orgánu prvého stupňa a je oprávnený samostatne hodnotiť podklady pre rozhodnutie), ale je potrebné v každom jednotlivom prípade zohľadniť všetky skutočnosti aj s ohľadom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva a judikatúru súdnych inštitúcií Európskej únie.

Aj v Odporúčaní Výboru ministrov Rady Európy č. (91) 1 členským štátom o správnych sankciách sú uvedené nasledovné zásady: zásada zákonnosti (sankcie, ktoré je možné uložiť, ako aj okolnosti, za ktorých môžu byť uložené musia byť stanovené zákonom), zásada retroaktivity (žiadna správna sankcia nemôže byť uložená za konanie, ktoré v čase, keď sa stalo, nebolo v rozpore s platným zákonom; tam, kde v čase, keď sa stal skutok, bola platná miernejšia sankcia, nemôže byť uložená prisnejšia sankcia, ktorá bola zavedená neskôr; zavedenie miernejšieho represívneho ustanovenia, ktoré vstúpilo do platnosti potom čo sa stal skutok, má byť na prospech osoby, ktorej správny orgán zamýšľa uložiť sankciu), zásada ne bis in idem (osoba nemôže byť správne potrestaná dvakrát za ten istý skutok, na základe toho istého zákona alebo zákonov chrániacich ten istý spoločenský záujem; ak ten istý skutok umožňuje začať konať dvom alebo viacerým správnym orgánom, na základe ustanovení chrániacich rôzne spoločenské záujmy, každý z týchto orgánov musí vziať do úvahy každú sankciu predtým uloženú za ten istý skutok), zásada rýchlosti konania (každé konanie správneho orgánu namierené voči správaniu, ktoré je v rozpore s platným právom, má byť uskutočnené v primeranom čase; ak správny orgán začal konanie, ktoré môže vyústiť do uloženia správnej sankcie, mal by konať primerane rýchlo vzhľadom na okolnosti prípadu), zásada ukončenia každého konania rozhodnutím (každé konanie, ktoré môže mať za následok uloženie správnej sankcie, ktoré bolo začaté vo vzťahu k osobe, má vyústiť do vydania rozhodnutia, ktorým sa konanie skončí), dodržiavanie procesných záruk (popri princípoch spravodlivého správneho konania zakotvených v Rezolúcii (77) 31, ktoré zastrešujú správne konanie, by sa mali vo vzťahu k ukladaniu správnych sankcií aplikovať aj nasledovné zásady: každá osoba, ktorá čelí správnej sankcii má byť informovaná o obvinení proti nej; mal by jej byť daný dostatočný čas na prípravu prípadu s tým, že do úvahy sa vezme zložitosť veci, ako aj tvrdosť sankcie, ktorá mohla byť uložená; osoba, príp. jej zástupca má byť informovaná o povahe dôkazov proti nej; má dostať možnosť vyjadriť sa predtým ako sa prijme akékoľvek rozhodnutie; správny akt, ktorým sa ukladá sankcia, má obsahovať dôvody, na ktorých sa zakladá. So súhlasom dotknutej osoby a v súlade so zákonom, v prípadoch menšej dôležitosti je možné upustiť od zásad stanovených v odseku 1, ak by tieto mohli byť prekážkou pri peňažných trestoch. V každom prípade, ak má dotknutá osoba námietky voči navrhovanej sankcii, musia sa dodržať všetky zásady stanovené v odseku 1), vyšetrovacía zásada (bremeno dôkazu je na správnom orgáne), zásada prieskumu administratívnoprávnych rozhodnutí nezávislými súdmi (akt, ktorým sa ukladá sankcia má byť, v záujme dodržiavania zákonnosti, preskúmateľný na základe zákona nezávislým a nestranným súdom). Senát najvyššieho súdu uvádza, že všetky zásady uvedené v predmetnom Odporúčaní Výboru ministrov Rady Európy sú súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky a aplikujú sa aj v oblasti správneho trestania. V predmetnom Odporúčaní Výboru ministrov Rady Európy sa nenachádza požiadavka na to, aby sa pomocou analógie aplikovali na oblasť správneho trestania bez výhrad všetky ustanovenia týkajúce sa trestného práva.

Záverom je potrebné podotknúť, že zásadu zákazu reformatio in peius v správnom trestaní nie je možné bez všetkého aplikovať, ale ani a priori vylúčiť, uvedené záleží od posúdenia konkrétnych okolností prejednávaneho prípadu. Druhostupňový správny orgán musí dostatočne prípadné zvýšenie sankcie oproti prvostupňovému správne rozhodnutiu odôvodniť a zvážiť všetky skutkové okolnosti. Keďže zásada zákazu zmeny k horšiemu nie je výslovne v Správnom poriadku upravená, je potrebné pri jej analogickom použití aplikovať taký výklad, ktorý nebude na ujmu účastníka konania, avšak ani na ujmu ochrany hodnôt, v ktorých spočíva príslušný chránený verejný záujem. V danom prípade verejný záujem spočíva v tom, že dohody obmedzujúce súťaž prinášajú výhody výlučne jej účastníkom a poškodzujú konkurenciu a následne aj konečného spotrebiteľa, ktorú skutočnosť nie je možné v trhovej ekonomike akceptovať. Zásada zákazu reformatio in peius má slúžiť najmä na to, aby účastníci správneho konania mohli bez obáv zo zhoršenia svojej situácie využiť právo na podanie opravného prostriedku. Avšak podľa názoru odvolacieho súdu, aplikácia tejto zásady v správnom konaní bez obmedzenia, a to ani pri ochrane verejného záujmu (napr. aj v prvom správnom poriadku - vládnom nariadení č. 8/1928 Zb. o konaní vo veciach patriacich do pôsobnosti politických úradov (správne konanie) bolo možné zmeniť rozhodnutie v neprospech odvolateľa, ak bol na danej veci verejný záujem), by bola v rozpore s úlohou odvolacieho orgánu, ktorého rozhodovanie nie je viazané na závery orgánu prvého stupňa. V tejto súvislosti senát odvolacieho súdu poukazuje aj na kontradiktórnosť trestného konania, kde takýto verejný záujem chráni prokurátor, ktorý sa má možnosť odvolať a tak dosiahnuť uloženie prísnejšieho trestu pre páchatelia, ak je to potrebné. V správnom konaní v rámci správneho trestania takáto možnosť odvolania sa prokurátora odpadá, a preto jedine správny orgán druhého stupňa môže v tomto prípade ochrániť verejný záujem.

K záveru, že v oblasti súťažného práva nie je a priori zmena k horšiemu druhostupňovým správne rozhodnutím vylúčená, dospel senát odvolacieho súdu aj v súvislosti s rozsudkom Súdu prvého stupňa (druhá komora) z 12. decembra 2007 v spojených veciach T-101/05 a T-111/05 BASF AG a UCB SA proti Komisii Európskych spoločností, v ktorom došlo k zvýšeniu pokuty účastníkovi kartelovej dohody Súdom prvého stupňa. Rovnaký záver konštatovala aj generálna advokátka Eleanor Sharpston vo svojom návrhu vo veci C-272/09 P KME Germany AG a spol. proti Komisii v bode 16, že Súdny dvor bude mať neobmedzenú právomoc v zmysle článku [229 ES/261 ZFEÚ] pri revízii rozhodnutí, ktorými Komisia stanovila pokutu alebo periodickú penalizačnú platbu; môže zrušiť, znížiť alebo zvýšiť uloženú pokutu alebo periodickú penalizačnú platbu.

Treba zdôrazniť, že povinnosťou všetkých orgánov štátnej moci je svojou činnosťou naplňovať legitímne očakávanú predstavu jednotlivca o právnom štáte, ktorého neoddeliteľnou súčasťou je i právna istota a s princípom právnej istoty v rozhodovacej činnosti súdov korešponduje potom i zásada rozhodovania súdov v obdobných veciach rovnakým spôsobom.

Uvedená zásada je pre oblasť správneho súdnictva legislatívne zakotvená prostredníctvom ustanovenia § 250ja ods. 7 O.s.p., podľa ktorého: „Ak Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhoduje ako odvolací súd v obdobnej veci, aká už bola predmetom konania pred odvolacím súdom, môže v odôvodnení poukázať už len na podobné rozhodnutie, ktorého celý text v odôvodnení uvedie“.

Na základe citovaného ustanovenia odkazuje Najvyšší súd SR na svoj rozsudok sp. zn. 8Sžpu/4/2013 zo dňa 26.02.2015, zverejnený v plnom rozsahu na internetovej stránke najvyššieho súdu http://www.nsud.sk/data/att/40587_subor.pdf, ktorého odôvodnenie ďalej v príslušnom rozsahu uvádza:

„Medzi účastníkmi nebolo sporné, že došlo k vzniku zakázanej dohody obmedzujúcej hospodársku súťaž, ktorej sa zúčastnil aj žalobca, nakoľko tieto skutočnosti boli preukázané v niekoľkých konaniach pred EK, ako aj v rozsudkoch Všeobecného súdu EÚ (pôvodne SPI) č. T-122/07 až T-124/07 z 03.03.2011 vo veciach Siemens AG Österreich, VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co. KEG, Siemens Transmission & Distribution Ltd, Siemens Transmission & Distribution SA a Nuova Margini Galileo SpA proti Európskej komisii. Napokon samotný krajský súd v napadnutom rozsudku konštatoval, že skutok popísaný vo výroku napadnutého rozhodnutia žalovaného sa stal a že tento skutok je kartelovou dohodou, ktorá má protisúťažné účinky aj na slovenskom území.

Sporným zostal postup žalovaného pri určovaní výšky pokuty, pri ukladaní ktorej podľa názoru krajského súdu žalovaný porušil pravidlo zákazu zmeny k horšiemu, nezohľadnil námietky žalobcu voči použitiu Metodického pokynu o postupe pri určovaní pokuty, ktorý by bol pre žalobcu priaznivejší najmä s ohľadom na obrat, použil argumentáciu (tabuľka č. 3 „Výpočet pokuty“), ktorá nezodpovedá reálnemu stavu, nezdôvodnil jasne pomer zodpovednosti účastníkov konania patriacich do jednej ekonomickej skupiny, čo môže vyvolať pocit diskriminácie, neobjasnil, prečo nepokutoval aj iných podnikateľov, ktorí sa na Slovensku kartelu zúčastnili, napr. Siemens s.r.o. a napokon že z rozhodnutia vôbec nebolo zrejmé, obrat v ktorom rozhodnom období žalovaný považoval u jednotlivých účastníkov za rozhodujúci, a či jeden a ten istý obrat nebol účastníkom započítaný dvakrát.

K námietke žalovaného v odvolaní o tom, že vo svojom rozhodnutí nezohľadnil námietky žalobcu voči použitiu Metodického pokynu o postupe pri určovaní pokuty, ktorý by bol pre žalobcu priaznivejší najmä s ohľadom na obrat, musel odvolací súd súhlasiť s argumentáciou žalovaného, že kritériá pre ukládanie sankcií, ktoré ustanovuje výlučne zákon, v tomto prípade zákon č. 136/2001 Z. z. v znení zákona č. 465/2002 Z. z. (ZOHS) sa nijako nemenili.

Podľa § 38 ods. 1 ZOHS Úrad za porušenie ustanovení § 4 ods. 1, § 5, § 8 ods. 6, § 10 ods. 9, § 25 ods. 4 a § 29 ods. 5 uloží pokutu podnikateľovi do 10% z obratu podľa § 10 ods. 3 za predchádzajúce uzavreté účtovné obdobie a podnikateľovi, ktorý za predchádzajúce uzavreté účtovné obdobie dosiahol obrat do 10 000 Sk alebo, ktorý nemal žiadny obrat, alebo podnikateľovi, ktorého obrat nemožno vyčísliť, pokutu do 10.000.000 Sk.

Podľa § 10 ods. 3 ZOHS v znení účinnom do 30.09.2002, obrat na účely tohto zákona je súčet tržieb, výnosov alebo príjmov z predaja tovaru, ku ktorému sa pripočíta finančná pomoc poskytnutá podnikateľovi.

Podľa § 10 ods. 3 ZOHS v znení účinnom do 30.04.2004, obrat na účely tohto zákona je súčet tržieb, výnosov alebo príjmov z predaja tovaru, ku ktorému sa pripočíta finančná pomoc poskytnutá podnikateľovi.

Podľa § 10 ods. 3 ZOHS v znení účinnom do 31.05.2009, obrat na účely tohto zákona je súčet tržieb, výnosov alebo príjmov z predaja tovaru, ku ktorému sa pripočíta finančná pomoc poskytnutá podnikateľovi.

Z uvedeného je zrejmé, že ustanovenia ZOHS ohľadom výpočtu výšky sankcie sa v rozhodnom období roku 2008 nemenili, naopak, od prijatia ZOHS až do 30.06.2014 bola právna úprava § 10 ods. 3 ZOHS nezmenená. Z rozsudku krajského súdu nevyplýva, na základe akých skutočností dospel k záveru, že žalovaný použil pri ukladaní pokuty pre žalobcu ako východiskovú sumu celkový obrat (s daňou) za rok 2006. Tento dôkaz nepredložil ani žalobca, keď vo svojej žalobe tvrdí, že žalovaný mal použiť preňho menej prísny postup pre uloženie pokuty a mal vychádzať z výšky dane z obratu za rok 2006 bez dane. Naopak, z predloženej Smernice č. 5/2003 o postupe ukladania pokút, účinnej v čase, kedy prvostupňový správny orgán vydal prvostupňové rozhodnutie nevyplýva, že by obrat, z ktorého má byť vypočítaná výška uloženej pokuty podľa § 10 ods. 3 ZOHS mal byť obratom aj s daňou. Ani vyhláška č. 269/2004 Z. z. o výpočte obratu, ani Smernica č. 5/2003 nehovori o obrate (s daňou), ako to v rozsudku uvádza krajský súd. Preto aj podľa názoru odvolacieho súdu Metodický pokyn účinný v čase rozhodovania žalovaného nepriniesol priaznivejšiu úpravu pre žalobcu pri ukladaní sankcií.

Pokiaľ ide o tvrdenie krajského súdu o nezákonnosti rozhodnutia žalovaného z dôvodu neprípustnosti argumentácie, ktorá nezodpovedá reálnemu stavu veci, s poukazom na tabuľku č. 3 „Výpočet pokuty“ a taktiež z dôvodu, že žalovaný nezdôvodnil jasne pomer zodpovednosti účastníkov konania patriacich do jednej ekonomickej skupiny, a že z rozhodnutia vôbec nebolo zrejmé, obrat v ktorom rozhodnom období žalovaný považoval u jednotlivých účastníkov za rozhodujúci, s týmto názorom sa najvyšší súd nestotožňuje.

Výpočtu pokuty sa žalovaný venuje na stranách 153 až 170 napadnutého rozhodnutia, celkom v 93. bodoch, pričom konkrétne žalobcu, okrem všeobecných častí, v ktorých žalovaný objasňuje základné princípy trestania a dôvody uloženia sankcií jednotlivým účastníkom kartelu a ekonomickým skupinám, sa týkajú najmä body č. 860 - 864.

Neušlo pozornosti odvolacieho súdu, že v tejto časti rozhodnutia sa žalovaný podrobne venuje popisu protisúťažného konania a jeho následkov v súvislosti s uložením pokuty nielen vo vzťahu k jednotlivým ekonomickým skupinám a v závislosti od ich celkovej ekonomickej sily, ale aj jednotlivým účastníkom týchto skupín a ich celosvetovému obratu (najmä body 819, 820, 822, 823, 827 a 829 rozhodnutia) a žalobca bol zaradený do najsilnejšej skupiny. Z rozhodnutia je nad všetky pochybnosti zrejmé, že obrat sa týkal roku 2006 a išlo o obrat celosvetový. Tabuľka č. 3 je súčasťou tohto odôvodnenia výpočtu výšky pokuty, a preto z konštatovania krajského súdu o tom, že táto nezodpovedá reálnemu stavu veci, nie je možné vyhodnotiť, čo tým vlastne krajský súd mal na mysli.

Taktiež krajským súdom konštatované chýbajúce zdôvodnenie, prečo žalovaný nepokutoval aj iných podnikateľov, ktorí sa na Slovensku kartelu zúčastnili, napr. Siemens s.r.o., ktorému chýbajú logické súvislosti, je vo vzťahu k žalobcovi irelevantné, nakoľko predmetom tohto konania je, z dôvodov uvedených vyššie, len skúmanie protisúťažného správania sa žalobcu.

Preto aj námietku žalovaného k tejto časti rozsudku krajského súdu považuje odvolací súd za dôvodnú.

V kontexte vyššie uvedeného možno potom dospieť k záveru, že rozhodnutie žalovaného je rozsiahle a podrobné, žalovaný na 171 stranách vymenúva a vyhodnocuje jednotlivé námietky uvedené v rozklade proti rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu, vznesené, okrem iných účastníkov, aj žalobcom, posudzuje ich opodstatnenosť a podrobne sa s každou jednou vysporadúva, pričom podrobne vysvetľuje svoje postupy aj pri ukladaní pokuty žalobcovi.

Odvolací súd sa nestotožnil so závermi krajského súdu a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie žalovaného je zrozumiteľné, riadne a dostatočne odôvodnené a v súlade s vnútroštátnym právnym poriadkom a relevantnou judikatúrou vnútroštátnych súdov, rovnako ako aj s európskou legislatívou a judikatúrou SD EÚ a Všeobecného súdu (predtým SPI).

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolaniu žalovaného vyhovel a s prihliadnutím na všetky individuálne okolnosti daného prípadu rozsudok Krajského súdu v Bratislave podľa

§ 220 O.s.p. zmenil, nakoľko neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 219 O.s.p.), ani na jeho zrušenie (§ 221 ods. 1 O.s.p.) a žalobu podľa § 250j ods. 1 O.s.p. zamietol, keďže dospel k záveru, že rozhodnutie a postup žalovaného v medziach žaloby sú v súlade so zákonom.

Pri rozhodovaní o náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd vychádzal z ustanovení § 246c ods. 1, § 224 ods. 1 a § 250k O.s.p. tak, že žalobcovi, ktorý nebol v konaní úspešný náhradu trov konania nepriznal a žalovanému právo na náhradu trov konania zo zákona neprináleží“.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

46.

ROZHODNUTIE

Ak je v prieskumnom konaní predmetom sprístupnenia požadovanej informácie obsah listiny - protokolu o výsledku kontroly, nemožno súdny prieskum vykonať bez toho, aby správny súd vzhliadol čo i len túto listinu, ak nie celý administratívny spis predmetnej vnútornej kontroly. Správny súd nemôže vychádzať len z tvrdení žalovaného správneho orgánu o nemožnosti sprístupnenia požadovanej informácie, ale je jeho oprávnením verifikovať tvrdenia orgánu verejnej správy, a to obzvlášť za situácie, ak sporný listinný dôkaz nie je vôbec súčasťou administratívneho spisu. Iným výkladom a postupom by bola porušená zásada rovnosti zbraní účastníkov v procese súdneho prieskumu a následne i porušením práva na spravodlivý proces v zmysle článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. januára 2016, sp. zn. 3 SŽi/44/2014)

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“) podľa § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) ako nedôvodnú zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania a zrušenia rozhodnutia žalovaného zo dňa 17.07.2012, ktorým zamietol rozklad žalobcu a potvrdil rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa zo dňa 04.06.2012. Týmto rozhodnutím nevyhovel žiadosti žalobcu zo dňa 22.03.2012 o poskytnutie informácie podľa zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o slobode informácií“) o sprístupnenie fotokópie dokumentu - protokolu, ktorým bolo ukončené konanie vo veci preverovania postupu polície Sekciou kontroly a inšpekčnej služby v prípade H. M. Podľa § 250k ods. 1 OSP neúspešnému žalobcovi náhradu trov konania krajský súd nepriznal.

Krajský súd z obsahu administratívneho spisu rekapituloval priebeh správneho konania vo veci podanej žiadosti na sprístupnenie predmetnej informácie, predchádzajúci vydaniu napadnutého rozhodnutia. Zistil, že žiadosťou zo dňa 22.03.2012 požiadal žalobca podľa § 14 zákona o slobode informácií o sprístupnenie fotokópie dokumentu - protokol, ktorým bolo ukončené konanie Sekcie kontroly a inšpekčnej služby vo veci preverovaní postupu polície v prípade napadnutia H. M., iniciovanej ministrom vnútra Slovenskej republiky. Rozhodnutím prvého stupňa zo dňa 02.04.2012 žalovaný žiadosť žalobcu zamietol. Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca rozklad dňa 04.04.2012, o ktorom rozhodol žalovaný rozhodnutím zo dňa 11.05.2012 tak, že rozkladu vyhovel a prvostupňové rozhodnutie zrušil. Následne správny orgán prvého stupňa rozhodnutím zo dňa 04.06.2012 žiadosť žalobcu opätovne zamietol. Žalobca podal proti tomuto rozhodnutiu rozklad zo dňa 02.07.2012, ktorý bol žalovanému doručený dňa 25.06.2012. Lehota na rozhodnutie o rozklade márne uplynula dňa 10.07.2012, v dôsledku čoho v uvedený deň vznikla fikcia rozhodnutia o zamietnutí rozkladu žalobcu.

Žalobca mal zato, že lehota na rozhodnutie o rozklade márne uplynula dňa 10.07.2012, v dôsledku čoho v uvedený deň vznikla fikcia rozhodnutia o zamietnutí rozkladu žalobcu a preto druhostupňové fiktívne

rozhodnutie žalovaného napadol žalobou, ktorá sa viedla na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 2S 294/2012. Toto konanie o fiktívnom druhostupňovom rozhodnutí žalovaného krajský súd zastavil.

Po vzniku fikcie druhostupňového rozhodnutia žalovaný rozhodnutím zo dňa 17.07.2012 zamietol rozklad žalobcu a prvostupňové rozhodnutie potvrdil.

Krajský súd s poukazom na znenie § 22 ods. 1 zákona o slobode informácií a § 57 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny poriadok“) vyhodnotil, že žalovaný dodržal tridsať dňovú lehotu na rozhodnutie o rozklade zo dňa 17.07.2012.

Zákon o slobode informácií nemá osobitnú úpravu na štádium konania od podania odvolania, príp. rozkladu prvostupňového správneho orgánu, postupuje sa podľa § 57 Správneho poriadku. Keď sú splnené podmienky na konanie prvostupňového správneho orgánu v tzv. autoremedúre o odvolaní resp. o rozklade, rozhodne tento orgán sám podľa odseku 1. Ak podmienky na takýto postup nie sú dané, postupuje sa podľa odseku 2 a správny orgán, ktorý napadnuté rozhodnutie vydá, predloží odvolanie spolu s výsledkami doplneného konania a so spisovým materiálom odvolaciemu orgánu najneskôr do 30 dní odo dňa, keď mu odvolanie - rozklad došlo.

V tejto súvislosti poukázal aj na rovnaký výklad a právny názor vyslovený vo viacerých rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, napr. sp. zn. 2Sž/7/2011 zo dňa 21.03.2012, sp. zn. 3Sž/19/2012 zo dňa 04.12.2012.

Žalobca predmetnou žiadosťou žiadal sprístupniť fotokópie dokumentu (protokol), ktorým bolo ukončené konanie Sekcie kontroly a inšpekčnej služby vo veci preverovaní postupu polície v prípade napadnutia H.M.

Všetky zákonom ustanovené obmedzenia práva na informácie vykonáva povinná osoba tak, že sprístupní požadované informácie vrátane sprievodných informácií po vylúčení tých informácií, pri ktorých to ustanovuje zákon. Oprávnenie odmietnuť sprístupnenie informácie trvá iba dovtedy, kým trvá dôvod nesprístupnenia (§ 12 zákona o slobode informácií). Jedným zo zákonom definovaných trvalých obmedzení prístupu k informáciám je obmedzenie prístupu k informáciám týkajúcich sa rozhodovacej činnosti orgánov činných v trestnom konaní podľa osobitných predpisov. Pokiaľ oprávnená osoba žiada o sprístupnenie informácií týkajúcich sa rozhodovacej činnosti orgánov činných v trestnom konaní, môže povinná osoba žiadosti vyhovieť len do tej miery, že sprístupní informáciu o konkrétnom rozhodnutí alebo o výsledku určitého konania, avšak len za predpokladu, že sprístupnenie takejto informácie nezakazujú osobitné predpisy.

Krajský súd uviedol, že nemá vedomosť o obsahu protokolu, a preto nemôže posúdiť, čo z toho by mohol správny orgán sprístupniť. Keďže žalobca žiadal vyslovene fotokópiu protokolu, tejto žiadosti správny orgán nemohol vyhovieť. Krajský súd s poukazom na čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky súdny prieskum zákonnosti napadnutého rozhodnutia uzavrel konštatovaním, že povinná osoba nemohla vydať žalobcovi

fotokópiu protokolu, mohla mu oznámiť, tak ako to aj urobila, že výsledok a to že kontrola bola ukončená.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca včas odvolanie a domáhal sa, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyhovel petitu žaloby a napadnutý rozsudok zmenil tak, že zruší rozhodnutie žalovaného a vráti mu vec na ďalšie konanie. Zároveň navrhol, aby mu odvolací súd priznal právo na náhradu trov konania.

Žalobca napáda nesprávne právne posúdenie veci krajským súdom a nesúhlasí s jeho záverom, že žalovaný v súlade so zákonnými obmedzeniami nemohol poskytnúť fotokópiu protokolu o výsledku predmetnej kontroly, pričom si tento zároveň splnil informačnú povinnosť o výsledku kontroly oznámením o ukončení kontroly postupu polície. Podľa žalobcu skončenie kontroly však nie je jej výsledkom, ale štádiom kontroly.

Vychádza z toho, že protokol obsahuje kontrolné zistenia o výsledku kontroly, t.j. o zistenom súlade príp. nesúlade kontrolovanej činnosti s ustanovenými pravidlami a výsledkom bude konštatovanie, či tieto boli alebo neboli porušené.

V tejto súvislosti poukázal na ustanovenie § 11 ods. 1 písm. h) zákona o slobode informácií, podľa ktorého sprístupnenie informácií o výsledku kontroly, dozoru alebo dohľadu (napr. protokol alebo zápis, v ktorom sú zachytené zistené skutočnosti) alebo výsledné rozhodnutie (napr. rozhodnutie o uložení pokuty za porušenie zákona) nemôžu byť odmietnuté. Nesprístupnené môžu byť iba vtedy, ak by ich sprístupnenie výslovne zakazoval osobitný predpis. Preto, pokiaľ žalobca žiadal kópiu protokolu o ukončení kontroly, žiadal informáciu o výsledku kontroly, t. j. informáciu, ktorej sprístupnenie ustanovenie § 11 ods. 1 písm. h) citovaného zákona explicitne nariaďuje.

Žalovaný nie je vo vyšetrovaní nadriadeným orgánom vyšetrovateľa a môže kontrolovať iba jeho organizačné, technické, administratívne a iné postupy, prípadne včasnosť konania, nie však jeho rozhodovaciu činnosť. Preto obsahom žalobcom požadovanej písomnosti ani nemohla byť informácia o rozhodovacej činnosti orgánu činného v trestnom konaní, ktorú žiadosťou o poskytnutie protokolu nepožadoval.

Podľa žalobcu žalovaný bol povinný v rozhodnutí uviesť také skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné posúdiť, ktorá činnosť vyšetrovateľa bola predmetom kontroly a či protokol obsahuje aj informácie o rozhodovacej činnosti alebo iba informácie o inej činnosti vyšetrovateľa. S poukazom na nevedomosť krajského súdu o obsahu požadovaného protokolu uviedol, že súd by nemal posudzovať zákonnosť rozhodnutia na základe svojich domnienok.

Zároveň namietal, že súd prvého stupňa neprihliadol na ústavnoprávny a medzinárodnoprávny aspekt práva na informácie, garantovaného čl. 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 26 Ústavy Slovenskej republiky, najmä na podmienky jeho obmedzenia, ako ich určujú čl. 10 ods. 2 Dohovoru a čl. 26 ods. 4 Ústavy SR. V zmysle čl. 7 ods. 4 Ústavy SR a čl. 152 ods. 4 Ústavy SR bol žalovaný povinný na tieto prihliadať.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

Zopakoval, že právny zástupca žalobcu sa domáhal sprístupnenia informácie o priebehu trestného konania a sprístupnenia protokolu, ktorým bolo ukončené konanie Sekcie kontroly a inšpekčnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky vo veci preverenia postupu polície v prípade napadnutia H.M. Uvedené odôvodňoval tým, že požadovaná informácia sa týka medializovanej kauzy, vyvolávajúcej intenzívnu verejnú diskusiu, pričom obmedzenie a nesprístupnenie požadovaných informácií považuje vzhľadom na kontext tejto kauzy v demokratickej spoločnosti vyslovene za škodlivé.

S uvedenou požiadavkou vyjadril žalovaný nesúhlas, pretože na poskytnutie informácií o priebehu trestného konania sa vzťahuje ustanovenie § 6 Trestného poriadku, ktoré predstavuje špeciálnu normu vo vzťahu k ustanoveniam zákona o slobode informácií a má pred jeho aplikáciou prednosť. V tejto súvislosti poukázal na judikát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 SŽi/7/2012, v ktorom sa uvádza, že poskytovanie informácií v trestnom konaní striktné upravuje Trestný poriadok v § 6, „...bolo by v absolútnom rozpore so základnými zásadami trestného konania a základmi právneho štátu vôbec, ak by posudzovanie trestnosti, resp. netrestnosti vyšetřovaných skutkov bolo ponechané na predstavy a vôľu verejnosti“. Ďalej dôvodil, že v správnom súdnictve sa nepreskúmajú rozhodnutia orgánov činných v trestnom konaní, konkrétne vyšetrovateľa, pretože to môže preskúmať len dozorujúci prokurátor.

K žalobcovej žiadosti o sprístupnenie fotokópie protokolu o ukončení konania žalovaný podotkol, že pokiaľ oprávnená osoba žiada sprístupnenie informácií týkajúcich sa rozhodovacej právomoci orgánov činných v trestnom konaní, môže povinná osoba žiadosti vyhovieť len do tej miery, že sprístupní informáciu o konkrétnom rozhodnutí, alebo výsledku určitého konania, avšak len za predpokladu, že sprístupnenie takejto informácie nezakazujú osobitné predpisy. Nakoľko žalobca nepožadoval sprístupnenie informácie o výsledku, ale vyslovene fotokópiu protokolu, žalovaný tejto žiadosti nevyhovel.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal odvolaním napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP v spojení s § 246c ods. 1 OSP) a napadnutý rozsudok podľa § 221 ods. 1 písm. h) OSP zrušil a podľa § 221 ods. 2 OSP vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Z o d ô v o d n e n i a :

V správnom súdnictve prejednávajú sudy na základe žalôb prípady, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods.1 OSP).

Podľa čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“) Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy SR štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 26 ods. 1 Ústavy SR sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.

Podľa čl. 26 ods. 4 Ústavy SR slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti.

Podľa čl. 26 ods. 5 Ústavy SR orgány verejnej moci majú povinnosť primeraným spôsobom poskytovať informácie o svojej činnosti v štátnom jazyku. Podmienky a spôsob vykonania ustanoví zákon.

Podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy SR výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

Podľa § 2 ods. 1 zákona o slobode informácií osobami povinnými podľa tohto zákona sprístupňovať informácie (ďalej len „povinné osoby“) sú štátne orgány, obce, vyššie územné celky, ako aj tie právnické osoby a fyzické osoby, ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy, a to iba v rozsahu tejto ich rozhodovacej činnosti.

Podľa § 3 ods. 1 zákona o slobode informácií každý má právo na prístup k informáciám, ktoré majú povinné osoby k dispozícii.

Podľa § 8 ods. 1 zákona o slobode informácií, ak požadovaná informácia tvorí utajovanú skutočnosť podľa osobitného zákona alebo je predmetom bankového tajomstva alebo daňového tajomstva podľa osobitného zákona, ku ktorým žiadateľ nemá oprávnený prístup, povinná osoba ju nesprístupní s uvedením odkazu na príslušný právny predpis.

Podľa § 11 ods. 1 písm. d) zákona o slobode informácií povinná osoba obmedzí sprístupnenie informácie alebo informáciu nesprístupní, ak sa týka rozhodovacej činnosti súdu vrátane medzinárodných súdnych orgánov alebo orgánu činného v trestnom konaní okrem informácie, ktorá sa sprístupňuje podľa osobitného predpisu, rozhodnutia policajta v prípravnom konaní podľa druhej časti druhej hlavy piateho dielu Trestného poriadku a informácie o vznesení obvinenia vrátane opisu skutku, ak ich sprístupnenie nezakazuje zákon alebo ak ich sprístupnenie neohrozuje práva a právom chránené záujmy.

Podľa § 11 ods. 1 písm. h) zákona o slobode informácií povinná osoba obmedzí sprístupnenie informácie alebo informáciu nesprístupní, ak sa týka výkonu kontroly, dohľadu alebo dozoru orgánom Verejnej moci podľa osobitných predpisov okrem informácie o rozhodnutí alebo o inom výsledku kontroly, dohľadu alebo dozoru, ak jej sprístupnenie nezakazujú osobitné predpisy.

Podľa § 16 ods. 1 zákona o slobode informácií informácie sa sprístupňujú najmä ústne, nahliadnutím do spisu vrátane možnosti vyhotoviť si odpis alebo výpis, odkopírovaním informácií na technický nosič dát, sprístupnením kópií predlôh s požadovanými informáciami, telefonicky, faxom, poštou, elektronickou poštou. Ak informáciu nemožno sprístupniť spôsobom určeným žiadateľom, dohodne povinná osoba so žiadateľom iný spôsob sprístupnenia informácie.

Podľa § 16 ods. 10 zákona o slobode informácií povinná osoba pritom urobí opatrenia, aby nazretím do dokumentácie neboli porušené povinnosti podľa § 8 až 12.

Podľa § 7 ods. 3 zákona č. 10/1996 Z.z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o kontrole v štátnej správe“) orgány kontroly v rámci vnútornej kontroly a v rozsahu svojej pôsobnosti kontrolujú najmä

- a) plnenie úloh štátnej správy,
- b) efektívnosť štátnej správy (§ 2a),
- c) prešetrovanie a vybavovanie petícií a prešetrovanie a vybavovanie sťažností,
- d) dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov a interných predpisov,
- e) plnenie opatrení na nápravu zistených nedostatkov.

Podľa § 9 ods. 1 zákona o kontrole v štátnej správe kontrolnou činnosťou sa zisťuje

- a) stav kontrolovaných skutočností a ich súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi, internými predpismi a s uzneseniami vlády Slovenskej republiky,
- b) príčiny a škodlivé následky nedostatkov zistených kontrolou,
- c) úroveň efektívnosti plnenia úloh štátnej správy a spôsob riadenia štátnej správy,
- d) splnenie opatrení prijatých na odstránenie zistených nedostatkov a ich účinnosť.

Podľa § 9 ods. 2 zákona o kontrole v štátnej správe orgány kontroly v rozsahu svojej pôsobnosti zameriavajú kontrolnú činnosť na vecnú a formálnu správnosť, na účelnosť a efektívnosť plnenia úloh.

Podľa § 13 ods. 7 zákona o kontrole v štátnej správe, ak sa kontrolou nezistí porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov alebo interných predpisov, vypracuje sa záznam o kontrole.

Podľa § 4 ods. 1 písm. a) zákona č. 215/2004 Z.z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane utajovaných skutočností“) utajovanou skutočnosťou nemôže byť informácia o nezákonnom alebo nesprávnom postupe alebo nezákonnom rozhodnutí verejných činiteľov a orgánov verejnej moci.

Podľa § 4 ods. 1 písm. c) zákona o ochrane utajovaných skutočností utajovanou skutočnosťou nemôže byť informácia o neehospodárnom, neefektívnom a neúčelnom nakladaní s verejnými prostriedkami.

Podľa § 4 ods. 2 zákona o ochrane utajovaných skutočností ak informácia obsahuje okrem skutočností

uvedených v odseku 1 aj ďalšie čiastkové informácie podliehajúce utajeniu, pôvodca utajovanej skutočnosti urobí také opatrenia, ktoré zabránia ujme na chránených záujmoch.

Najvyšší súd preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok a konanie predchádzajúce jeho vydaniu a dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je založený na nedostatočne zistenom skutkovom stave, nepostačujúcom na konštatovanie zákonnosti preskúmaného rozhodnutia žalovaného.

Podľa ustálenej súdnej praxe je povinnosťou žalovaného predložiť súdu kompletný, žurnalizovaný administratívny spis, na základe ktorého súd môže posúdiť postup správneho orgánu a všetky podklady rozhodujúce pre vydanie rozhodnutia.

Ak je v prieskumnom konaní predmetom sprístupnenia požadovanej informácie obsah listiny – protokolu o výsledku kontroly, súdny prieskum nemožno vykonať bez toho, aby správny súd vzhliadol čo i len túto listinu, ak nie celý administratívny spis predmetnej vnútornej kontroly, a pri rozhodovaní nemôže vychádzať len z tvrdení žalovaného správneho orgánu, ale je oprávnením správneho súdu verifikovať tvrdenia orgánu verejnej správy, a to obzvlášť za situácie, ak sporný listinný dôkaz nie je vôbec súčasťou administratívneho spisu. Iným výkladom a postupom by bola porušená zásada rovnosti zbraní účastníkov súdneho konania a následne porušením práva na spravodlivý proces.

Súd prvého stupňa v odôvodnení rozsudku konštatoval, že nemá vedomosť o obsahu žalobcom požadovaného protokolu a z toho vyplývajúcu nemožnosť posúdiť, čo z jeho obsahu by mohol správny orgán sprístupniť. Uspokojil sa so závermi a tvrdeniami žalovaného o obsahu protokolu, ktorý s ohľadom na informácie o skutku ako takom, postupe vyšetrovania, o jednotlivých úkonoch v trestnom konaní vykonaných orgánmi činnými v trestnom konaní, o jednotlivých postupoch služobnej činnosti, ako aj o rozhodovacej činnosti orgánov činných v trestnom konaní, mal mať neverejný charakter.

Možno konštatovať, že týmto postupom krajský súd nebral na zreteľ účel sledovaný ústavou garantovaným právom na informácie a príslušné ustanovenia zákona o slobode informácií, upravujúce podmienky, postup a rozsah sprístupňovania informácií, a to v kontexte s charakterom požadovanej informácie a účelom výkonu vnútornej kontroly vykonávanej orgánom verejnej moci, nevykladal ústavne konformným spôsobom.

Nemožno prisvedčiť argumentu žalovaného vychádzajúci len z formálneho výkladu ustanovenia § 13 ods. 1 zákona o kontrole v štátnej správe, podľa ktorého sa vypracuje protokol o kontrole len v prípade zistenia nedostatkov (a contrario podľa § 13 ods. 7 citovaného zákona sa vypracúva záznam o kontrole), a teda že informácia o tom, že kontrola skončila prerokovaním protokolu, plne vyčerpáva právo na informáciu o výsledku kontroly ako takej.

Protokol o výsledku kontroly okrem iného má obsahovať predmet kontroly, kontrolované obdobie, preukázané kontrolné zistenia (§ 13 ods. 1 písm. e), f) a g) zákona o kontrole v štátnej správe). Vzhľadom na

charakter preverovanej činnosti a postupov orgánov činných v trestnom konaní v rámci trestného konania je vysoko pravdepodobné, že predmetný protokol môže obsahovať aj informácie, ktoré nepodliehajú zverejneniu. Jedným z cieľov vnútornej kontroly vykonávanej orgánmi verejnej moci je i zistenie porušenia všeobecne záväzných právnych predpisov, príp. interných predpisov kontrolovanými subjektmi, ako i prijatie účinných opatrení na ich odstránenie a zabezpečenia efektívneho plnenia úloh orgánov verejnej správy. K jeho napĺňaniu nepochybne prispieva určitý stupeň informovania verejnosti o výsledkoch kontrolných zistení, ktorý je regulovaný i zákonom o slobode informácií.

Vo veci samej je potrebné vychádzať z ustanovenia § 11 ods. 1 písm. h) zákona o slobode informácií, upravujúceho obmedzenie sprístupnenia informácií týkajúcich sa výkonu kontroly, dohľadu alebo dozoru orgánom verejnej moci podľa osobitných predpisov, avšak s explicitne vyjadrenou výnimkou tohto obmedzenia, a síce, poskytovania informácií o výsledku kontroly, dohľadu alebo dozoru, za predpokladu, že ich sprístupnenie nezakazujú osobitné predpisy. Vyňatie výsledkov kontroly zo zákazu poskytovania informácií korešponduje i so zákonnou úpravou najvyššej ochrany informácií, ochrany utajovaných skutočností podľa § 4 ods. 1 písm. a) zákona o ochrane utajovaných skutočností, podľa ktorého utajovanou skutočnosťou nemôže byť informácia o nezákonnom alebo nesprávnom postupe alebo nezákonnom rozhodnutí verejných činiteľov a orgánov verejnej moci, ktoré sú vyňaté z utajovania za dodržania postupu podľa § 4 ods. 2 zákona o ochrane utajovaných skutočností.

S prihliadnutím na uvedené bolo na mieste, aby súd prvého stupňa v rámci súdneho prieskumu zákonnosti administratívneho rozhodnutia a postupu predchádzajúceho jeho vydaniu, na základe obsahu predmetného protokolu o výsledku vnútornej kontroly, preveril, či nebolo možné postupom podľa § 16 ods. 1 in fine zákona o slobode informácií po dohode so žalobcom informáciu o výsledku vnútornej kontroly sprístupniť iným spôsobom, za zachovania ochrany informácií nepodliehajúcich sprístupneniu. Možnosť vyabstrahovania výsledku kontroly do podania písomnej informácie by podľa okolností prípadu vyplývala z obsahu samotného protokolu.

Krajský súd sa v rámci súdneho prieskumu zákonnosti napadnutého administratívneho rozhodnutia vecnou stránkou vo vyššie naznačených intenciách nezaoberal, preto bude v ďalšom konaní jeho úlohou zodpovedať nastolené otázky a následne rozhodnúť vo veci samej.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd rozhodol tak, že napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 221 ods. 1 písm. h) OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 OSP).

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

47.

ROZHODNUTIE

Ak postupom správcu konkurznej podstaty došlo k porušeniu blokačného ustanovenia § 4 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov, je potom príslušný prevod vlastníckeho práva na tretiu osobu, ktorý vykonal správca konkurznej podstaty, keď kúpnu zmluvou previedol nehnuteľnosti, na ktoré bol riadne a včas uplatnený reštitučný nárok, zo zákona neplatný. Predmetná neplatnosť takéhoto právneho úkonu nastáva automaticky zo zákona, bez toho, aby bolo potrebné neplatnosť príslušného právneho úkonu nejakým spôsobom osobitne definovať v civilnom súdnom konaní.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. septembra 2015, sp. zn. 3 Sžr/102/2014)

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Trnave potvrdil napadnuté rozhodnutie obvodného pozemkového úradu v Trnave zo dňa 2. mája 2013, a to v zmysle ust. § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Opravným prostriedkom sa navrhovateľ domáhal preskúmania a zrušenia vyššie uvedeného rozhodnutia odporcu, ktorým Obvodný pozemkový úrad v Trnave podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 503/2003 Z. z.“) vo veci oprávnenej osoby – M. V., proti povinnej osobe S., poľnohospodárske družstvo S. rozhodol tak, že im priznal vlastnícke právo v príslušných podieloch k nehnuteľnostiam zapísaným v pôvodnej pozemnoknižnej vložke číslo 2 v kat. úz. R., ktoré nehnuteľnosti sú uvedené a špecifikované vo výrokovej časti rozhodnutia správneho orgánu a taktiež i v dôvodoch rozsudku krajského súdu.

Krajský súd takto rozhodol, keď poukázal na to, že rozsah a dôvodnosť reštitučného nároku a ani rozsah nárokov oprávnenej osoby nebol sporný. Správny orgán pri svojom rozhodovaní zohľadnil zistenie, že na majetok poľnohospodársko - obchodného družstva S. ako povinnej osoby v zmysle § 4 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z. z. bol dňa 21.11.2002 vyhlásený konkurz a napriek tomu ustanovený správca konkurznej podstaty nehnuteľností, ktorých podiel je predmetom reštitučného nároku, previedol na inú osobu, M. D. kúpnu zmluvou zo dňa 16. marca 2004 a na nového nadobúdateľa bol vykonaný i vklad vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností. Krajský súd dôvodil, že obvodný pozemkový úrad správne vyhodnotil túto skutočnosť s odkazom na § 4 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z. tak, že sa jedná o absolútne neplatný právny úkon, pričom absolútna neplatnosť podľa § 39 občianskeho zákonníka nastáva priamo zo zákona a pôsobí od začiatku voči každému a na túto neplatnosť je správny orgán povinný prihliadnuť.

Proti rozsudku Krajského súdu v Trnave podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľ a žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky v odvolacom konaní napadnutý rozsudok zmenil a zrušil rozhodnutie odporcu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Poukázal nato, že predmetná kúpna zmluva na predmet prevodu bola riadne uzavretá v zmysle opatrenia Krajského súdu v Bratislave č. k. Z-2-1K64/96 zo dňa 23.10.2003, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 09.12.2003. Oprávnené osoby si dňa 6. septembra 2004 na Obvodnom pozemkovom úrade v Trnave uplatnili reštitučný nárok k predmetným pozemkom, t.j. v dobe, keď už neexistovala povinná osoba a v katastri nehnuteľností bol už zapísaný iný vlastník. Za daného stavu mal správny orgán podľa názoru navrhovateľa vyhodnotiť uzavretie kúpnej zmluvy zo dňa 16. marca 2004 a následné povolenie vkladu dňa 24. marca 2004 ako prekážku vydania veci. Žiadne relevantné doklady a podklady ako prekážky k speňažovaniu konkurznej podstaty ku dňu uzavretia kúpnej zmluvy a jej následnému odkladovaniu v katastri neexistovali. Navrhovateľ uviedol, že ako správca konkurznej podstaty v čase realizácie predmetného opatrenia krajského súdu nemal vedomosť ani žiadnu informáciu o tom, že na predmet prevodu sa vzťahuje zákon č. 503/2003 Z. z. a že ako predávajúci a správca konkurznej podstaty postupoval v súlade s ustanoveniami zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších zmien a doplnkov. Podkladom pre uzatvorenie kúpnych zmlúv boli znalecké posudky, ktorých súčasťou sú i výpisy z jednotlivých listov vlastníctva pre katastrálne územie R. Tiež argumentoval, že nikto mu nepredložil ako správcovi konkurznej podstaty žiaden doklad o tom, že predmetné pozemky boli odňaté oprávneným osobám bez náhrady postupom podľa zákona SNR č. 81/1949 Zb. a aj z tohto dôvodu došlo preto k platnému vkladu vlastníckeho práva v prospech kupujúceho.

Okresný úrad Piešťany, pozemkový a lesný odbor (ako právny nástupca Obvodného pozemkového úradu v Trnave) sa písomne ku odvolaniu navrhovateľa vyjadril a žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu ako súladný so zákonom potvrdil. Uviedol, že navrhovateľ uzavrel kúpnu zmluvu dňa 16. marca 2004 ohľadne predmetných nehnuteľností, a teda uzavrel ju v dobe účinnosti zákona č. 503/2003 Z. z., a preto bol v zmysle § 4 ods. 2 zákona povinný s predmetnými pozemkami až do navrátenia vlastníctva oprávnenej osobe nakladať so starostlivosťou riadneho hospodára a nemohol predmetné nehnuteľnosti previesť odo dňa účinnosti reštitučného zákona do vlastníctva iného subjektu; takýto úkon je neplatný. Vzhľadom na skutočnosť, že na predmetné pozemky bol uplatnený reštitučný nárok, je potom kúpna zmluva neplatná zo zákona.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p.), odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p.), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p. a § 211 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá) a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nie je možné priznať úspech, a to z nasledovných dôvodov:

Z o d o v o d n e n i a :

Podľa ust. § 244 ods. 1 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy. Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť (§ 244 ods. 3 O.s.p.).

V správnom súdnictve prejednávajú sudy na základe žalôb prípady, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 O.s.p.).

Podľa § 250i ods. 1 veta prvá je pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia.

Najvyšší súd prvostupňový rozsudok podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. ako vecne správny potvrdil a súčasne odkazuje na jeho podrobné dôvody vo vzťahu ku všetkým dôvodom podaného odvolania, s ktorými sa krajský súd náležite po stránke skutkovej aj právnej vysporiadal a odvolací súd nevidí dôvod na zopakovanie vecne správnych dôvodov rozsudku krajského súdu.

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p. odvolací súd len dopĺňa dôvody prvostupňového rozsudku nasledovne:

Cieľom tzv. reštitučných zákonov, medzi ktoré patrí i zákon č. 503/2003 Z. z., je náprava niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo v zákonom ustanovenom období od 25. februára 1948 do 01. januára 1990 (§ 2 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z. z.), a to zákonom ustanoveným spôsobom (§ 3 zákona č. 503/2003 Z. z.).

Reštitučné konanie podľa zákona č. 503/2003 Z. z. je osobitým druhom správneho konania, na ktoré sa v zmysle § 5 ods. 3 zákona č. 503/2003 Z. z. vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, t.j. zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“). Pozemkový úrad je teda pri rozhodovaní podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z. tiež povinný postupovať podľa jednotlivých ustanovení správneho poriadku a pri ich aplikácii vychádzať zo základných zásad správneho konania (§ 3 správneho poriadku). Je teda najmä viazaný zásadou zákonnosti (§ 3 ods. 1 správneho poriadku), v intenciách ktorej je povinný v konaní a pri rozhodovaní rešpektovať procesné predpisy, ako aj predpisy hmotnoprávne. Musí postupovať v konaní tak, aby zabezpečoval ochranu práv osôb a súčasne vyžadoval plnenie ich povinností v nadväznosti na ochranu záujmov štátu a spoločnosti.

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z. z. právo na navrátenie vlastníctva k pozemku podľa tohto zákona môže uplatniť oprávnená osoba, ktorá je občanom SR s trvalým pobytom na jej území a ktorej pozemok

prešiel na štát alebo inú právnickú osobu v období od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 spôsobom uvedeným v ustanovení § 3.

V danom prípade je nesporné, že nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom reštitučného nároku v minulosti prešli na štát alebo inú právnickú osobu v dôsledku odňatia bez náhrady, a to postupom podľa zákona SNR č. 81/1949 Zb. SNR. Predmetné nehnuteľnosti boli zahrnuté do pasienkového spoločenstva v katastrálnom úz. R.

V posudzovanej reštitučnej veci bolo potrebné skúmať a ustáliť, či navrhovateľ previedol predmetné nehnuteľnosti na tretiu osobu po uplatnení reštitučného nároku oprávnenými osobami, a to v rozpore s ustanovením § 4 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z.

Podľa § 68 ods. 1 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní vecí, ktoré majú byť vydané oprávneným osobám podľa zákonov upravujúcich zmiernenie niektorých majetkových krívd, sa zahŕňajú do podstaty len vtedy, ak nároky neboli v zákonom ustanovených lehotách uplatnené alebo boli zamietnuté.

Ako vyplýva z obsahu administratívneho spisu, navrhovateľ - správca konkurznej podstaty musel o uplatnenom reštitučnom nároku oprávnených osôb mať nevyhnutne vedomosť, pretože ako to vyplýva z administratívneho spisu, osobne ho na túto skutočnosť upozornil okrem iného i starosta obce p. A., ako i poslanci obecného zastupiteľstva p. B. a V. Taktiež sa v spisovom materiáli nachádza príslušné podanie predsedu Urbárskeho spoločenstva v R., Ing. J. V. označené ako podnet na trestné stíhanie, ktoré bolo v októbri 2004 doručené Okresnej prokuratúre Piešťany, v ktorom predseda urbárskeho spoločenstva opisuje príslušné skutočnosti, ktoré objektívne nasvedčujú tomu, že navrhovateľ ako správca konkurznej podstaty mal vedomosť a bol informovaný o uplatnenom reštitučnom nároku oprávnenej osoby.

Navrhovateľ napriek uplatnenému reštitučnému nároku disponoval potom predmetnými nehnuteľnosťami v rozpore so starostlivosťou riadneho hospodára, tak ako to má na mysli zákon č. 503/2003 Z. z., keď predmetné nehnuteľnosti previedol kúpnu zmluvou na fyzickú osobu, pričom správne konštatuje krajský súd, že takýto právny úkon je v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z. neplatný.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné uviesť, že zákon č. 503/2003 Z. z. je iba pokračovaním zákona o pôde a obdobné blokačné ustanovenie je zakotvené i v zákone o pôde č. 229/1991 Zb., a to v § 5 ods. 3, v zmysle ktorého povinná osoba je povinná s nehnuteľnosťami až do ich vydania oprávnenej osobe nakladať so starostlivosťou riadneho hospodára, odo dňa účinnosti tohto zákona nemôže tieto veci, ich súčasti a príslušenstvo previesť do vlastníctva iného. Také právne úkony sú neplatné.

Ak postupom správcu konkurznej podstaty došlo k porušeniu blokačného ustanovenia § 4 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z., je potom príslušný prevod vlastníckeho práva na tretiu osobu, ktorý vykonal správca konkurznej podstaty, keď previedol nehnuteľnosti, na ktoré bol riadne a včas uplatnený reštitučný nárok, zo zákona neplatný.

Odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že predmetná neplatnosť takéhoto právneho úkonu nastáva automaticky zo zákona, bez toho aby bolo potrebné neplatnosť príslušného právneho úkonu nejakým spôsobom osobitne definovať v inom súdnom konaní. V danom prípade zákonodarca pamätal teda i na takéto právne úkony a svoju vôľu prejavil v ustanovení § 4 ods. 2 zákona tak, že takéto právne úkony sú zo zákona neplatné.

Pre úplnosť veci považuje za potrebné Najvyšší súd SR zdôrazniť, že na vydávaných nehnuteľnostiach neviazli ani žiadne zákonné prekážky, predmetná parcela nebola zastavanou a potom skutočne nič nebránilo pozemkovému úradu rozhodnúť v konaní spôsobom, keď rozhodol o vlastníckom práve oprávnených osôb k vydávaným nehnuteľnostiam.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd SR rozsudok krajského súdu ako súladný so zákonom potvrdil v zmysle ustanovenia § 219 ods. 1, 2 O.s.p. za použitia ustanovenia § 246c ods. 1 O.s.p.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ustanovenia § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s ustanovením § 224 ods. 1 O.s.p. za použitia ustanovenia § 246c ods. 1 O.s.p. Navrhovateľ v odvolacom konaní úspech nemal a ostatní účastníci odvolacieho konania si náhradu trov odvolacieho konania neuplatnili a žiadne trovy konania im v odvolacom konaní prakticky ani nevznikli.

48.

ROZHODNUTIE

V prípade, že piata časť Občianskeho súdneho poriadku má svoju špeciálnu úpravu o prerušení konania v správnom súdnictve pre prípad, že orgánmi prokuratúry dôjde k podaniu protestu prokurátora (§ 250 i ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku), a to proti rozhodnutiu, ktoré je predmetom súdneho prieskumu, neexistuje potom zákonný dôvod, aby správny súd vyhovel návrhu navrhovateľov na prerušenie súdneho konania v zmysle § 109 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku a za situácie, ak navrhovatelia ešte len dali podnet na podanie protestu prokurátora, navyiac proti inému rozhodnutiu, než tomu rozhodnutiu, ktoré je predmetom súdneho prieskumu.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. marca 2016, sp. zn 3 Sžr/42/2014)

Krajský súd v Bratislave uznesením č.k. 9Sp/35/2013-86, 9Sp/36/2013 zo dňa 29.11.2013 zamietol návrh na prerušenie konania, ktorý podali navrhovatelia 1/, 2/ podľa § 109 ods. 2 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“). Konanie žiadali prerušiť do vybavenia ich podnetu, resp. do vybavenia protestu prokurátora. Domnievali sa, že ak by bol podaný protest prokurátora a ak by mu odporca vyhovel, zmenila by sa právna situácia navrhovateľov, v dôsledku čoho by nebolo možné zamietnuť návrh na vklad vecného bremena z dôvodu, že navrhovatelia nie sú vlastníkmí.

Po preskúmaní návrhu navrhovateľov 1/, 2/ na prerušenie konania krajský súd uviedol, že v súvislosti s konaním o proteste prokurátora možno podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, t.j. v správnom súdnictve, konanie prerušiť podľa § 250i ods. 4 O.s.p. až do jeho vybavenia. K prerušeniu konania však môže dôjsť len za predpokladu, že sa protest prokurátora, príp. podnet na jeho podanie vzťahuje na preskúmané rozhodnutie správneho orgánu. O takýto prípad však v danej veci nejde. Po prvom neúspešnom podaní podnetu navrhovatelia opätovne podali podnet na protest prokurátora, avšak voči inému, než preskúmanému rozhodnutiu odporcu. V prípade, že bude vyhovené ich podnetu i protestu prokurátora, navrhovatelia budú môcť podať návrh na obnovu konania. S ohľadom na účel správneho súdnictva i skutočnosť, že pre súd je rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 2 v spojení s § 250i ods. 1 O.s.p.) aplikácia ustanovenia § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p. v súvislosti s podaním podnetu na protest prokurátora v konaniach podľa piatej časti O.s.p. neprichádza do úvahy.

Proti tomuto rozhodnutiu podali v zákonom stanovenej lehote navrhovatelia 1/, 2/ odvolanie a žiadali, aby odvolací súd zrušil napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie, prípadne aby zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa a konanie prerušil až do rozhodnutia Krajskej prokuratúry v Bratislave

o opakovanom podnete navrhovateľov na podanie protestu prokurátora zo dňa 23.08.2013 a v prípade podania protestu prokurátora, až do vybavenia protestu prokurátora.

V dôvodoch uviedli, že súdne konanie vedené na Krajskom súde v Bratislave pod sp.zn. 9Sp/35/2013-86, 9Sp/36/2013 sa týka preskúmania zákonnosti rozhodnutia odporcu č. V-9125/13 zo dňa 30.05.2013, ktorým odporca zamietol vklad vecného bremena navrhovateľov ako povinných k pozemkom, k. ú. C. Dôvod zamietnutia návrhu odporca videl v tom, že navrhovatelia nie sú vlastníkami pozemkov, ktorých sa návrh týkal. Navrhovatelia 1/, 2/ zistili, že vlastníkom ich pozemkov sa v konaní vedenom odporcom stala tretia osoba. Navrhovatelia z týchto dôvodov dňa 23.08.2013 podali opakovaný podnet na podanie protestu prokurátora voči rozhodnutiu odporcu zo dňa 27.05.2013. Obe tieto konania spolu úzko súvisia. V prípade, že by bol podaný protest prokurátora voči rozhodnutiu a odporca by mu vyhovel, potom by sa zmenil aj právny stav vlastníckych práv vo vzťahu k vyššie uvedeným pozemkom, kde zapísaným vlastníkom na liste vlastníctva by sa opäť stali navrhovatelia. Navrhovatelia by boli zapísaní ako vlastníci spätne, t.j. akoby ku rozhodnutiu o povolení vkladu podľa nikdy nedošlo, a teda v čase rozhodovania v dotknutom konaní budú a spätne sú navrhovatelia vlastníkami. V rámci odvolacieho konania na krajskom súde navrhli navrhovatelia prerušiť konanie z dôvodu, že prebieha iné konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie.

Navrhovatelia 1/, 2/ ďalej uviedli, že znenie § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p. nie je v rozpore s cieľom správneho súdnictva vyjadreného v § 244 O.s.p. Ak má krajský súd preskúmať zákonnosť rozhodnutia odporcu o zamietnutí návrhu na vklad vecného bremena, musí poznať odpoveď na otázku, kto bol v rozhodnom čase vlastníkom predmetných pozemkov. Táto otázka je predmetnom konania prokuratúry na základe podnetu navrhovateľov.

Navrhovatelia 1/, 2/ sa nestotožnili s názorom krajského súdu, že aplikácia § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p. neprichádza do úvahy z dôvodu, že pre súd je rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Pre prípad, že by podnetu navrhovateľov bolo vyhovené a bol podaný protest, ktorému by bolo tiež vyhovené, navrhovatelia sa stanú zapísanými vlastníkami spätne, t.j. akoby nimi nikdy neprestali byť. Na aplikáciu ustanovenia § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p. stačí, ak prebieha konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu. V konaní o opakovanom podnete na podanie protestu prokurátora nepochybne ide o také konanie. V prípade úspešnosti konania prokurátora bude potvrdené, že vlastníkom nehnuteľností sú naďalej navrhovatelia, a preto nebude daný dôvod na zamietnutie návrhu na vklad vecného bremena v konaní u odporcu. Konanie o proteste prokurátora má pre toto súdne konanie význam. V tejto súvislosti poukázali aj na nález Ústavného súdu Českej republiky sp.zn. I. ÚS 2648/10 zo dňa 15.07.2013, z ktorého vyplýva, že pokiaľ súd návrh na prerušenie konania zamietne bez toho, aby urobil vhodné

opatrenia k ochrane záujmu účastníka konania, môže takýmto postupom dôjsť k porušeniu ochrany ústavne zaručených práv, najmä práva na spravodlivý proces. Krajský súd neurobil pred zamietnutím návrhu na prerušenie konania žiadne vhodné opatrenia a pripustil možnosť, že navrhovatelia v súvislosti s podnetom na prokuratúru uspejú a v takom prípade im odporučil podať návrh na obnovu konania. Navrhovatelia tiež uviedli, že podnet na prokuratúru podali ešte v auguste 2013, a preto je možné už očakávať jeho vybavenie a tým aj vyriešenie otázky, či prokurátor podá protest. Pre posúdenie otázky zákonnosti rozhodnutia odporcu zo dňa 30.05.2013 má veľký význam zákonnosť rozhodnutia odporcu zo dňa 27.05.2013.

Odporca a ani navrhovatelia 3/, 4/ sa k odvolaniu navrhovateľov 1/, 2/ nevyjadril. Odvolanie bolo odporcovi a právnomu zástupcovi navrhovateľov 3/, 4/ doručené dňa 13.02.2014.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní navrhovateľov 1/, 2/ (§ 246c ods. 1 veta prvá O.s.p., § 212 ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa je potrebné potvrdiť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní spisového materiálu dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu je vecne správne. Odvolací súd sa plne stotožňuje s odôvodnením rozhodnutia a správnosťou dôvodov a v zmysle ustanovenia § 219 ods. 2 O.s.p. plne poukazuje na odôvodnenie napadnutého uznesenia. Pre zdôraznenie správnosti poukazuje na povahu ustanovenia § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p., ktoré upravuje tzv. fakultatívne prerušenie konania, čo znamená také prerušenie konania, ktoré nie je pre samotné konanie nevyhnutné.

Podľa § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p. pokiaľ súd neurobí iné vhodné opatrenia, môže konanie prerušiť, ak prebieha konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na takéto konanie podnet.

Z dikcie ustanovenia § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p. nevyplýva povinnosť súdu konanie prerušiť. Účastník môže navrhnúť prerušenie konania, avšak súd nie je povinný takému návrhu vyhovieť. To znamená, že je len na úvahe súdu, či v prípade vzniku určitej zákonom predpokladanej prekážky konania, stanovenej v § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p., konanie preruší alebo v ňom bude pokračovať ďalej. Rozhodujúcim hľadiskom je zásada hospodárnosti konania, preto prerušenie konania by malo predstavovať skôr výnimku ako pravidlo.

Hospodárnosť konania sa posudzuje nielen z finančného, ale i časového hľadiska, preto by v danom prípade nebolo v súlade s princípom procesnej hospodárnosti, keby súd konanie prerušil.

Predmetom súdneho prieskumu je rozhodnutie odporcu zo dňa 30.05.2016. Návrh na prerušenie konania podali navrhovatelia 1/, 2/ z dôvodu, že podali podnet na podanie protestu prokurátora proti rozhodnutiu odporcu zo dňa 27.05.2013, ktorým bol na základe darovacej zmluvy povolený vklad vlastníckeho práva v prospech M. L. k nehnuteľnostiam zapísaným v k.ú. C.. Požiadali o prerušenie konania až do vybavenia ich podnetu, resp. do vybavenia protestu prokurátora. Domnievali sa, že ak by bol podaný protest prokurátora a ak by mu odporca vyhovel, zmenila by sa právna situácia navrhovateľov, v dôsledku čoho by nebolo možné zamietnuť návrh na vklad vecného bremena z dôvodu, že navrhovatelia nie sú vlastníkm.

Podľa § 250i ods. 1 O.s.p. pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúvanie napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 250i ods. 4 O.s.p. ak rozhodnutie správneho orgánu bolo medzitým napadnuté protestom prokurátora, súd konanie o žalobe preruší až do jeho vybavenia; ak napadnuté rozhodnutie bolo zrušené alebo zmenené, súd konanie o žalobe zastaví. Obdobne sa postupuje, ak pred podaním žaloby na súd sa proti právoplatnému rozhodnutiu správneho orgánu podal mimoriadny opravný prostriedok.

V predmetnej veci odvolací súd, obdobne ako súd prvého stupňa zistil, že po prvom neúspešnom podaní podnetu navrhovatelia opätovne podali podnet na protest prokurátora, avšak voči inému, než preskúvanému rozhodnutiu odporcu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožnil so záverom krajského súdu, že v správnom súdnictve možno v súvislosti s protestom prokurátora súdne konanie prerušiť podľa § 250i ods. 4 O.s.p. a to až do vybavenia protestu prokurátora. Konanie je možné prerušiť len v tom prípade, ak sa protest prokurátora podal proti rozhodnutiu, ktoré je predmetom preskúmania v danom konaní pred súdom. V tomto súdnom konaní sa preskúmava rozhodnutie odporcu zo dňa 30.05.2013, pričom navrhovatelia 1/, 2/ podali podnet na podanie protestu prokurátora proti rozhodnutiu odporcu č. V – 8415/2013 zo dňa 27.05.2013. S ohľadom na uvedené skutočnosti prvostupňový súd dospel k záveru, že v prípade, ak ide o protest prokurátora, má sa v súvislosti s prerušením konania postupovať podľa § 250i ods. 4 O.s.p. a nie podľa § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p.

S uvedeným právnym záverom krajského súdu sa Najvyšší súd Slovenskej republiky stotožnil.

Vychádzajúc z uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie krajského súdu podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. ako súladné so zákonom potvrdil.

49.

ROZHODNUTIE

I. V konaní o registrácii podľa § 4 ods. 6 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení účinnom do 31. decembra 2013 daňovému úradu v prípade odmietnutia vydania osvedčenia o registrácii pre daň z pridanej hodnoty z právneho predpisu nevyplýva povinnosť vydať rozhodnutie so všetkými formálnymi náležitosťami. Nemožno hovoriť o porušení článku 46 Ústavy Slovenskej republiky v prípade, ak správny súd v prieskumnom konaní meritorne preskúmal rozhodnutie správcu dane označené ako „oznámenie správcu dane“ bez ohľadu na jeho formu a podrobil ho prieskumu zákonnosti po skutkovej a právnej stránke, považujúc ho za rozhodnutie materiálnej povahy.

II. Ak je povinnosťou členských štátov zabezpečiť správnosť zápisov do registra zdaniteľných osôb na účely zabezpečenia riadneho fungovania režimu dane z pridanej hodnoty (článok 273 Smernice Rady č. 2006/112/ES z 28.11.2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty), nepochybne na tento účel príslušnému vnútroštátnemu orgánu prináleží overiť skutočnosť, či oznamovateľ má postavenie zdaniteľnej osoby, a to ešte predtým, než mu prideli identifikačné číslo pre daň z pridanej hodnoty.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 2. decembra 2015, sp. zn. 3 Sžf/118/2014)

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave zamietol žalobu žalobcu o preskúmanie zákonnosti „rozhodnutia“ žalovaného č. 9101304/5/3426509/12/Kes zo dňa 19.11.2012 o nevydaní osvedčenia podľa § 4 ods. 6 zákona č. 222/2014 Z.z. o dani z pridanej hodnoty v znení účinnom do 31.12.2013 (ďalej len „zákon o DPH“).

Žalobca dňa 22.10.2012 v zmysle § 4 ods. 6 zákona o dani z pridanej hodnoty oznámil príslušnému daňovému úradu skutočnosť, že sa dňom 10.10.2012 stal platiteľom DPH v dôsledku toho, že je právnym nástupcom platiteľa DPH, obchodnej spoločnosti MAPUTO s.r.o., ktorá zanikla bez likvidácie. Následne na to žalovaný správca dane nevydal žalobcovi rozhodnutie, ale listom, ktorý nazval „Oznámenie o nevydaní osvedčenia“ podľa § 4 ods. 6 zákona o DPH oznámil žalobcovi, že registráciu pre DPH nevykoná a osvedčenie o registrácii pre daň z pridanej hodnoty nevydá.

Dôvodom nevydania osvedčenia žalobcovi o jeho registrácii pre DPH bolo, že žalovaný zrušenie právneho predchodcu žalobcu bez likvidácie rozdelením na dvadsať samostatných spoločností posúdil ako formálny prevod z dôvodu získania výhody registrácie pre daň z pridanej hodnoty pre dvadsať samostatných obchodných spoločností, ktoré na základe projektu rozdelenia obchodnej spoločnosti stali sa jej právnymi nástupcami. Správca dane vychádzal zo zistenia, že právny predchodca žalobcu, hoci bol registrovaným platcom DPH, ku dňu jeho výmazu z obchodného registra v skutočnosti nebol zdaniteľnou osobou s ekonomickou činnosťou na pokračujúcej báze tak, ako to definuje § 3 zákona o DPH.

Krajský súd v rámci súdneho prieskumu zákonnosti postupu žalovaného správcu dane vychádzal z pojmov zdaniteľnej osoby a ekonomickej činnosti, definovaných ustanoveniami § 3 ods. 1 a 12 zákona o DPH.

V nadväznosti na uvedené a obsah administratívneho spisu dôvodil, že právny predchodca žalobcu v čase svojej existencie a svojho zániku nevykonával žiadnu ekonomickú činnosť (nedodával tovar ani službu), nebol reálnym platiteľom DPH, nerealizoval svoj zámer vykonávať ekonomickú činnosť, na základe ktorého získal osvedčenie o registrácii pre DPH v registračnom daňovom konaní. Z uvedeného dôvodu neboli podľa názoru krajského súdu naplnené zákonné predpoklady, aby sa stal žalobca platcom DPH zo zákona (podľa § 4 ods. 6 zákona o DPH), pretože v okamihu zániku právneho predchodcu žalobcu, tento bol len držiteľom osvedčenia o registrácii na DPH, avšak nebol reálnym platiteľom DPH (ani raz počas svojej existencie neuhradil DPH) a zároveň žalobca nebol zdaniteľnou osobou v čase svojho vzniku a právneho nástupníctva po zániku spoločnosti bez likvidácie.

Krajský súd napádaný postup žalovaného vyhodnotil ako správny, keď na oznámenie žalobcu zo dňa 12.10.2012 tohto neregistroval pre DPH postupom podľa § 4 ods. 6 zákona o DPH, pretože neboli splnené hmotnoprávne podmienky na registráciu žalobcu na DPH ako právneho nástupcu právnickej osoby, ktorá zanikla bez likvidácie. Z logického a gramatického výkladu predmetného ustanovenia vyplýva, že platiteľom DPH sa môže stať právnická osoba, ktorá nadobudne podnik alebo časť podniku platiteľa, ako aj zdaniteľná osoba. Z dokladov predložených žalobcom k oznámeniu nevyplýva, že žalobca nadobudol od svojho právneho predchodcu podnik alebo časť podniku na základe zmluvy o predaji podniku alebo časti podniku. Z podaní žalobcu, žalovaného ani z obsahu predloženého spisu zároveň nevyplýva, že by žalobca v čase zániku jeho právneho predchodcu a vzniku jeho nástupníctva bol zdaniteľnou osobou vykonávajúcou akúkoľvek ekonomickú činnosť ku dňu svojho vzniku a okamihu, keď sa stal právnym nástupcom zaniknutej spoločnosti bez likvidácie, t.j. ku dňu 10.10.2012.

S poukazom na ustanovenie § 69 zákona o DPH krajský súd vyvodil, že platiteľom je subjekt povinný platiť daň v dôsledku výkonu svojej podnikateľskej činnosti.

Právny predchodca žalobcu v čase svojej existencie a svojho zániku nevykonával žiadnu ekonomickú činnosť v zmysle definícií vyplývajúcich z ustanovení § 3 ods. 1 a 2 zákona o DPH (nedodával tovar ani službu), nebol reálnym platiteľom DPH, nerealizoval svoj zámer vykonávať ekonomickú činnosť, na základe ktorého obdržal osvedčenie o registrácii pre DPH v registračnom daňovom konaní. Z uvedeného dôvodu neboli podľa názoru krajského súdu naplnené zákonné predpoklady, aby sa stal žalobca platcom DPH zo zákona (podľa § 4 ods. 6 zákona o DPH), keďže v okamihu zániku právneho predchodcu žalobcu tento bol len držiteľom osvedčenia o registrácii na DPH, avšak nebol reálnym platiteľom DPH (ani raz počas svojej existencie neuhradil DPH) a zároveň žalobca nebol zdaniteľnou osobou v čase svojho vzniku a právneho nástupníctva po zániku spoločnosti bez likvidácie.

Zároveň neboli splnené ani zákonom požadované podmienky na začatie registračného konania podľa ust. § 58 ods. 1 v spojení s ust. § 67 ods. 1 zákona č. 563/2009 Z.z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a

doplnení niektorých zákonov (ďalej len „daňový poriadok“), t.j. osobitné (registračné) daňové konanie na základe predmetného podania žalobcu nezačalo, a preto žalovanému nevznikla povinnosť na základe takéhoto úkonu vydať akékoľvek rozhodnutie. Žalovaný žalobcu neformálnym spôsobom informoval o dôvodoch, pre ktoré ho nie je možné registrovať pre DPH a nie je možné mu vydať osvedčenie o registrácii pre DPH.

Vydaním predmetného oznámenia žalovaný neuložil žalobcovi žiadnu povinnosť, priamo mu z tohto úkonu nevniklo žiadne právo, t.j. nezmenilo sa jeho právne postavenie, nebolo začaté registračné konanie na základe právne relevantného úkonu žalobcu, a preto úkon žalovaného nemusel mať formu rozhodnutia. Krajský súd uviedol, že žalovaný postupoval v intenciách zákona, keď vo veci podania navrhovateľa zo dňa 12.10.2012 konal, preveroval si skutočnosti potrebné pre zistenie skutkového stavu, podaním zo dňa 19.11.2012 doručenom žalobcovi dňa 23.11.2012 zaujal svoje stanovisko, objasnil okolnosti, pre ktoré žalobcovi nevydal osvedčenie o registrácii platiteľa DPH, pričom toto jeho podanie možno považovať za konečné rozhodnutie vo veci, voči ktorému osobitný zákon nepripúšťa opravný prostriedok, ktoré je však preskúmateľné súdom v zmysle ust. § 247 ods. 3 OSP.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca včas odvolanie a domáhal sa, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok zmenil tak, že zruší rozhodnutie žalovaného a vráti mu vec na ďalšie konanie. Zároveň navrhol, aby mu odvolací súd priznal právo na náhradu trov konania.

Namietal, že rozsudok krajského súdu vychádza z premisy, že žalobca podal správcovi žiadosť o registráciu pre DPH. Toto zistenie však nemá oporu v dokazovaní a je chybné. Žalobca nepodával žiadosť o registráciu pre DPH, ale v zmysle § 4 ods. 6 zákona o DPH oznámil daňovému úradu skutočnosť, že sa dňom vzniku (t.j. zápisom do obchodného registra) stal platiteľom DPH zo zákona, keďže vznikol rozdelením zanikajúcej spoločnosti MAPUTO s.r.o., ktorá bola platiteľom DPH. Zistenie skutkového stavu krajským súdom je podľa žalobcu nesprávne.

Poukazoval na skutočnosť, že ustanovenie § 4 ods. 6 zákona o DPH platného v rozhodujúcom čase neumožňovalo vydanie takéhoto rozhodnutia. Daňový úrad bol zo zákona povinný vykonať registráciu žalobcu pre DPH ku dňu jeho vzniku a vydať osvedčenie o registrácii DPH. Iný procesný postup daňového úradu ani iné rozhodnutie vo veci zákon neupravuje, t.j. daňový úrad v tomto prípade nemal zo zákona inú možnosť, ako registráciu vykonať a vydať daňovému subjektu osvedčenie o registrácii k DPH. Akýkoľvek iný postup nemá oporu v zákone ani v podzákonných právnych normách, a preto je oznámenie daňového úradu o nevykonaní registrácie nezákonné a nulité, rovnako ako aj postup predchádzajúci vydaniu tohto správneho aktu. Pri registrácii zo zákona žalovaný nemohol zisťovať skutkové okolnosti toho, či žalobca je alebo nie je zdaniteľnou osobou. Ustanovenie § 4 ods. 6 zákona o DPH nemožno vykladať len gramaticky, ale je potrebné ho skúmať aj z hľadiska historických súvislostí a účelu zmeny právnej úpravy, nakoľko skoršia úprava dotknutého ustanovenia stanovovala, že „*Platiteľom sa stáva aj obchodná spoločnosť alebo družstvo, ak je právnym nástupcom platiteľa, ktorý zanikol bez likvidácie.*“ Z dôvodovej správy k predmetnej zmene vyplýva, že „*V súčasnosti platné znenie ustanovenia zákona sa vzťahuje len na obchodné spoločnosti a družstvá, čo nepokrýva napr. príspevkové organizácie, prípadne iné právnické osoby, preto sa navrhuje zaviesť všeobecný pojem zdaniteľná osoba.*“

Účelom novely teda nebolo vytvorenie možnosti daňovému úradu skúmať u právneho nástupcu to, či je zdaniteľnou osobou alebo nie, ale len možnosť vzťahovať dotknuté ustanovenie zákona o DPH aj na iné subjekty práva, ako len na obchodné spoločnosti a družstvá. Žalobca nemôže byť postihnutý nedôslednosťou alebo nedokonalosťou právnej úpravy.

Pri registrácii zo zákona má vydané osvedčenie o registrácii len deklaratórne účinky, čo znamená, že žalobca sa stáva platiteľom DPH spätne už dňom svojho vzniku, bez ohľadu na to, kedy mu bude vydané osvedčenie o DPH. Ak by sa pripustil iný výklad predmetného ustanovenia, došlo by k popretiu princípov právneho nástupníctva, a teda k prerušeniu neustáleho postavenia platiteľa DPH, čo by spôsobilo právnu neistotu.

S poukazom na § 3 ods. 7 a 9 daňového poriadku žalobca uviedol, že uvedené ustanovenia, ako aj iné predpisy vychádzajú zo zásady rovnosti práv a povinností daňových subjektov, pričom správca dane má dbať na to, aby v skutkovo zhodných prípadoch nevznikali neodôvodnené rozdiely. Pri rovnakom skutkovom stave v dvoch zhodných konaniach rozhodol správca dane úplne inak. Išlo práve o postup pri registrácii spoločnosti MAPUTO s.r.o., ktorá taktiež vznikla rozdelením zanikajúcej spoločnosti BARACOA s.r.o. Táto bola platiteľom DPH, pričom daňový úrad v prípade registrácie spoločnosti MAPUTO s.r.o. na základe jej oznámenia o skutočnosti, že vznikla ako právny nástupca platiteľa DPH, podľa rovnakého znenia zákona účinného v relevantnom čase riadne registroval pre DPH a vydal jej osvedčenie o DPH bez toho, aby skúmal, či ku dňu svojho vzniku spĺňala atribúty zdaniteľnej osoby alebo nie. Žalovaný svojím postupom porušil zásadu jednotnosti postupu a rovnosti účastníkov konania, v zmysle ktorej má dbať na to, aby pri rozhodovaní v skutkovo zhodných prípadoch nevznikali neodôvodnené rozdiely.

Daňový úrad mohol skúmať skutočnosti smerujúce k zisteniu toho, či žalobca spĺňa atribúty zdaniteľnej osoby, len v konaní o registráciu pre DPH na základe žiadosti daňového subjektu. O registrácii rozhoduje daňový úrad len v prípadoch podľa § 4 ods. 1 až 4 a nie aj podľa ods. 6. Ak by mal žalovaný pochybnosti o tom, či právny nástupca platiteľa DPH spĺňa atribúty zdaniteľnej osoby, môže kedykoľvek po jeho vzniku začať konanie o zrušenie registrácie pre DPH. Až do rozhodnutia vo veci je však takýto subjekt platiteľom DPH, a preto mu musí byť v zákonom stanovenej lehote vydané osvedčenie o DPH. V prípade, že by daňový úrad začal konanie o zrušenie registrácie pre DPH, bol by povinný náležite zistiť skutkový stav a vyzvať daňový subjekt na predloženie dokladov svedčiacich o tom, že spĺňa atribúty zdaniteľnej osoby a na základe takto zisteného skutkového stavu vydať rozhodnutie s konštitutívnymi účinkami. Pokiaľ žalovaný registroval spoločnosť MAPUTO s.r.o. pre DPH a zároveň nerozhodol o odňatí jej registrácie konštitutívnym rozhodnutím, tak jej nemohlo zaniknúť postavenie platiteľa DPH a zdaniteľnej osoby, pričom žalobca jej registráciu prevzal titulom právneho nástupníctva, ktorý odvodzuje svoje postavenie zdaniteľnej osoby od svojho právneho nástupcu. Žalobca poukázal, že žalovaný si nemôže urobiť úsudok o tom, či daný subjekt je možné považovať za zdaniteľnú osobu bez toho, aby vykonal šetrenie tejto skutočnosti a zistil tak náležite skutkový stav a bez toho, aby umožnil tomuto subjektu vyjadriť sa k podkladu rozhodnutia a uplatniť svoje návrhy a vyjadrenia a predložiť dôkazy na podporu svojich tvrdení.

Pri zákonnej registrácii môže daňový úrad zisťovať len fakty a okolnosti preukazujúce to, či skutočne nastali právne skutočnosti, s ktorými zákon spája u oznamovateľa vznik postavenia platiteľa DPH. Žalovaný pred vydaním napadnutého oznámenia nevyzval žalobcu na predloženie žiadnych doplňujúcich dokladov alebo vysvetlení, pričom len oznámil, že registráciu nevykoná. Samotný predpoklad, že sa jedná pravdepodobne o „readymade“ spoločnosť, nemôže byť sám osebe dôvodom k odmietnutiu registrácie na DPH. Pokiaľ žalovaný mal za to, že bol oprávnený skúmať skutočnosť, či žalobca je alebo nie je zdaniteľnou osobou, mal postupovať podľa § 67 Daňového poriadku, čo samo osebe zakladá nezákonnosť jeho postupu.

Žalobca má za to, že nadobudol postavenie platiteľa DPH zo zákona, pričom dňa 22.10.2012 oznámil správcovi dane, že sa stal platiteľom DPH ku dňu 10.10.2012 jeho zápisom do obchodného registra titulom zániku svojho predchodcu bez likvidácie podľa § 4 ods. 6 druhá veta zákona o DPH. Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že daňový úrad musí vydať osvedčenie o DPH do siedmych dní odo dňa oznámenia skutočnosti predpokladanej zákonom. Zákon pri tomto druhu registrácie iný postup nepripúšťa. Úkon žalovaného má len deklaratórnu povahu, nespôsobuje vznik práv a povinností. Napriek tomu, že žalovaný nekonal a nevydal žalobcovi identifikačné číslo DPH, žalobca sa považuje za platiteľa DPH.

Žalobca poukázal na rozsudok SDEÚ vo veci C-527/11 Ablessio SIA a na rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 23S/30/2014, 23S/52/2014, v ktorých krajský súd dospel k záveru, že vydané oznámenie o nevydaní osvedčenia nemožno považovať za činnosť, pričom tento akt možno považovať za nulitný, resp. ničotný. Žalobca poukázal, že až s účinnosťou od 01.01.2014 bol vytvorený právny rámec pre to, aby mohol daňový úrad po oznámení právnych skutočností podľa § 4 ods. 4 zák. o DPH vydať rozhodnutie o tom, že danú osobu nezaregistruje pre DPH. Ani tak však nemožno skúmať, či osoba oznamovateľa spĺňa atribúty zdaniteľnej osoby.

Uviedol, že právo podať žiadosť o dobrovoľnú registráciu k DPH priznáva zákon každej zdaniteľnej osobe bez ohľadu na to, či vykonala v čase podania žiadosti už zdaniteľné obchody. Postačuje príprava a plánovanie realizácie zdaniteľných obchodov. Samotné vydanie živnostenských listov či zápis do obchodného registra možno považovať za zámer vykonávať ekonomickú činnosť. Zákon vychádza zo stavu, že už uvedeným okamihom sa daňový subjekt stáva zdaniteľnou osobou, pretože zápis v obchodnom registri s vydaným oprávnením na podnikanie je dostatočným dôkazom, ktorý preukazuje jeho zámer vykonávať podnikanie. V prípade žalobcu sa jedná o registráciu pre DPH na základe zákona, pričom samotný zákon predpokladá, že zdaniteľnou osobou je novovzniknutá spoločnosť bez nutnosti ďalšieho preukazovania akejkoľvek ekonomickej aktivity.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedol, že nemal povinnosť zo zákona registrovať žalobcu ako platiteľa DPH a nepridelil mu identifikačné číslo pre daň z pridanej hodnoty na základe skutočností zistených pri preverovaní splnenia atribútov zdaniteľnej osoby žalobcom podľa § 3 zákona o DPH. Právny predchodca žalobcu, spoločnosť MAPUTO s.r.o., reálne nevykazovala odo dňa svojho vzniku, počas svojej krátkej existencie od 29.06.2012 do 10.10.2012, znaky zdaniteľnej osoby podľa § 3 ods. 1 zákona o DPH, keďže v podanom daňovom priznaní nedeclarovala žiadne náklady ani výnosy. Obchodná spoločnosť MAPUTO s.r.o.

síce bola platiteľom dane z pridanej hodnoty od 03.07.2012, ale ku dňu výmazu z obchodného registra nebola zdaniteľnou osobou s ekonomickou činnosťou na pokračujúcej báze tak, ako to definuje § 3 zákona o DPH, t.j. reálne nevykonávala ekonomickú činnosť.

V tejto súvislosti ďalej uviedol, že overovanie skutočností, či žiadateľ vykonáva v čase podania žiadosti o registráciu pre DPH nezávisle ekonomickú činnosť, teda či je v zmysle zákona o DPH zdaniteľnou osobou, nie je v rozpore so smernicou Rady 2006/112/ES a ustálenou judikatúrou Súdneho dvora EÚ. Príkladmo poukázal na rozsudok Súdneho dvora EÚ C-268/83 Rompelman: „... odteraz čl. 4 nie je proti tomu, aby daňová správa vyžadovala, aby bol deklarovaný zámer potvrdený objektívnymi prvkami, ako sú špecifická spôsobilosť priestorov navrhnutých na obchodné prevádzkovanie“.

Zároveň žalovaný konštatoval, že napadnuté oznámenie nemá právnu povahu administratívneho rozhodnutia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné. Odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP) a potom, čo deň verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 OSP), rozsudok verejne vyhlásil (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP).

Z o d ô v o d n e n i a :

V správnom súdnictve prejednávajú sudy na základe žalôb prípady, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 OSP).

Podľa § 250i ods. 3 OSP na vady konania pred správnym orgánom sa prihliada, len ak vzniknuté vady mohli mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 219 ods. 1 OSP odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Podľa § 250ja ods. 7 OSP, ak Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhoduje ako odvolací súd v obdobnej veci, aká už bola predmetom konania pred odvolacím súdom, môže v odôvodnení poukázať už len na podobné rozhodnutie, ktorého celý text v odôvodnení uvedie.

Uvedené ustanovenie vyjadruje zásadu rozhodovať v obdobných veciach rovnako, ktorá úzko súvisí s princípom právnej istoty.

Senát najvyššieho súdu už v obdobných veciach uzneseniami sp. zn. 3SŽf/70/2014 a sp. zn. 3SŽf/71/2014, obe zo dňa 4. augusta 2015, zrušil rozsudky súdu prvého stupňa, ktorými boli zamietnuté žaloby a zastavil konanie z dôvodu, že žalobou napadnuté oznámenia žalovaného o nevydání osvedčenia podľa § 4 ods. 6 zákona o DPH, nepovažoval NS SR za administratívne rozhodnutie v zmysle § 247 ods. 1 OSP s konštitutívnymi účinkami, ktoré by zakladali, menili alebo rušili oprávnenia a povinnosti daňových subjektov. V oboch prípadoch išlo o žalobcov, ktorí sa dožadovali deklarátorného vydania osvedčenia na registráciu pre DPH podľa § 4 ods. 6 zákona o DPH na základe skutočnosti, že boli právnymi nástupcami platcu DPH, obchodnej spoločnosti ZARIVAR s.r.o., zrušenej bez likvidácie rozdelením na dvadsať samostatných obchodných spoločností.

V nadväznosti na uvedené Najvyšší súd SR dôvodil, že vo vyššie uvedených prípadoch sa zdaniteľná osoba stáva platiteľom dane ex lege, teda mimo rozhodnutia. Ide tu o obdobný princíp ako je vykonanie zápisu záznamom v katastri nehnuteľností. Preto sa v zmysle ustanovenia § 4 ods. 6 zákona o DPH konštitutívne administratívne rozhodnutia nevydávali. Právny stav, ktorý nastal v daných veciach, senát najvyššieho súdu s poukazom na ustanovenie § 250t OSP vyhodnotil ako nečinnosť orgánu verejnej správy ohľadne právne významnej skutočnosti, ktorá nastala ex lege.

Vzhľadom k tomu, že právna otázka charakteru registrácie platiteľa DPH z titulu jeho právneho nástupníctva po zrušení jeho právneho predchodcu rozdelením, je v konaniach pred najvyšším súdom novo nastoľovaná a právne názory senátov najvyššieho súdu sa v tejto otázke deklarátornosti, príp. konštitutívnosti registrácie, s prihliadnutím na cieľ sledovaný zákonom o DPH, postupne kryštalizovali a dotvárali, senát najvyššieho súdu v tejto prejednávanej veci prehodnotil svoje právne závery kreované v jeho skorších rozhodnutiach zo dňa 4. augusta 2015 vo veciach sp. zn. 3SŽf/70/2014 a sp. zn. 3SŽf/71/2014.

V prejednávanej veci odvolací súd prihliadol na skutočnosť, že ide o právneho nástupcu obchodnej spoločnosti MAPUTO s.r.o., ktorá bola taktiež zrušená bez likvidácie rozdelením na dvadsať obchodných spoločností. Mimo iných sa právnym nástupcom tejto spoločnosti okrem žalobcu stala i obchodná spoločnosť AUBURN, s.r.o., B 1/A, Bratislava. Tejto spoločnosti, rovnako ako žalobcovi, žalovaný odmietol vydať osvedčenia podľa § 4 ods. 6 zákona o DPH, proti čomu sa obchodná spoločnosť ako právny nástupca platcu DPH, spoločnosti MAPUTO s.r.o., bránila podaním žaloby na rovnakom právnom základe ako žalobca v tejto veci. Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 1S 16/2013 - 63 zo dňa 13. februára 2014 žalobu spoločnosti AUBURN, s.r.o. zamietol a Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. 8SŽf/35/2014 zo dňa 18. júna 2015 uvedený rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

Senát najvyššieho súdu so zámerom zamedziť vytvoreniu stavu právnej neistoty pre prípady právnych nástupcov zrušenej obchodnej spoločnosti MAPUTO s.r.o., zhodne sa dožadujúcich vydania im deklarátorného osvedčenia registrácie pre DPH z titulu právneho nástupníctva po registrovanom platcovi DPH, v záujme

zjednotenia rozhodovania najvyššieho súdu vo veciach s rovnakou právnou otázkou, dokonca na rovnakom skutkovom základe, v súlade s ustanovením § 250ja ods. 7 OSP odkazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Sžf/35/2014 zo dňa 18. júna 2015, ktorého odôvodnenie ďalej v príslušnom rozsahu uvádza:

„Predmetom súdneho prieskumu je zákonnosť rozhodnutia - oznámenia žalovaného č. 9101302/5/3426622/12/Kes zo dňa 19.11.2012, ktorým oznámil žalobcovi nevydanie osvedčenia podľa § 4 ods. 6 zák. o DPH, keďže sa nestal platiteľom DPH zo zákona, nakoľko jeho právny predchodca nebol ku dňu výmazu z obchodného registra zdaniteľnou osobou, tak ako to definuje § 3 zák. o DPH.

Nakoľko v zmysle § 212 ods. 1 O.s.p. odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný, zaoberajúc sa len námietkami vznesenými v podanom odvolaní a po ich vyhodnotení vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu v zmysle ustanovenia § 219 ods. 2 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnu citáciou dotknutých právnych noriem uvedených v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku, z ktorých dôvodov sa s ním stotožňuje v celom rozsahu. Senát odvolacieho súdu považuje právne posúdenie preskúmvanej veci krajským súdom za správne a súladné so zákonom. Vzhľadom k tomu, aby najvyšší súd v preskúmvanej veci nadbytočne neopakoval pre účastníkov známe skutočnosti spolu s právnymi závermi krajského súdu, sa vo svojom odôvodnení obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 3 ods. 1 zák. o DPH zdaniteľnou osobou je každá osoba, ktorá vykonáva nezávisle akúkoľvek ekonomickú činnosť podľa odseku 2 bez ohľadu na účel alebo výsledky tejto činnosti.

Podľa § 3 ods. 2 zák. o DPH ekonomickou činnosťou (ďalej len „podnikanie“) sa rozumie každá činnosť, z ktorej sa dosahuje príjem a ktorá zahŕňa činnosť výrobcov, obchodníkov a dodávateľov služieb vrátane ťažobnej, stavebnej a poľnohospodárskej činnosti, činnosť vykonávanú ako slobodné povolanie podľa osobitných predpisov, duševnú tvorivú činnosť a športovú činnosť. Za podnikanie sa považuje aj využívanie hmotného majetku a nehmotného majetku na účel dosahovania príjmu z tohto majetku; ak je majetok v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, považuje sa jeho využívanie na účel dosahovania príjmu za podnikanie v rovnakom pomere u každého z manželov, ak sa manželia nedohodnú inak.

Podľa § 4 ods. 6 zák. o DPH (účinného v rozhodnom čase) platiteľom sa stáva aj právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorá nadobudne v tuzemsku podnik alebo časť podniku platiteľa tvoriacu samostatnú organizačnú zložku podľa všeobecného predpisu, a to odo dňa nadobudnutia podniku alebo jeho časti. Platiteľom sa stáva aj zdaniteľná osoba, ak je právnym nástupcom platiteľa, ktorý zanikol bez likvidácie, a to odo dňa, keď sa stala právnym nástupcom. Platiteľom sa stáva aj zdaniteľná osoba, ktorá dodá stavbu, jej časť alebo stavebný pozemok alebo prijme platbu pred ich dodaním, a to tým dňom, ktorý nastane skôr, ak sa z dodania má dosiahnuť obrat podľa odseku 1, okrem dodania stavby, jej časti alebo stavebného pozemku, ktoré

sú oslobodené od dane podľa § 38 ods. 1. Títo platitelia sú povinní oznámiť daňovému úradu skutočnosť, na základe ktorej sa stali platiteľom, do desiatich dní odo dňa vzniku tejto skutočnosti. Daňový úrad je povinný platiteľa registrovať pre daň, vydať mu osvedčenie o registrácii pre daň a prideliť mu identifikačné číslo pre daň bezodkladne, najneskôr do siedmich dní odo dňa doručenia oznámenia skutočnosti, na ktorej základe sa stal platiteľom.

Pokiaľ žalobca namietal, že žalovaný nemohol zisťovať žiadne okolnosti toho, či je alebo nie je zdaniteľnou osobou, odvolací súd poukazuje, že len takáto osoba môže byť registrovaná pre DPH. Takýto záver nielenže vyplýva priamo z gramatického obsahu a slovného spojenia použitého v dotknutom ustanovení, ale je aj v súlade s jeho systematickým výkladom. Registrácia pre DPH, či už na základe dosiahnutého obratu alebo dobrovoľnej registrácie sa vzťahuje na zdaniteľné osoby, a niet rozumného dôvodu predpokladať, že v prípade postupu o aký šlo vo veci samej, teda registrácie právnych nástupcov platiteľov DPH, by zákonodarca ako dôsledok právnej úpravy zamýšľal, aby boli registrované na DPH aj osoby, ktoré nie sú zdaniteľnými osobami. Nie každý právny nástupca bez likvidácie zaniknutého platiteľa DPH sa stáva automaticky platiteľom DPH, ale môže sa ním stať len právny nástupca, ktorý bol aj zdaniteľnou osobou podľa zák. o DPH.

Žalobca poukázal na rozsudok SDEÚ C-527/11 Ablessio SIA, v ktorom súdny dvor dospel k záveru, že čl. 213, 214 a 273 smernice Rady 2006/112/ES z 28.11.2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia tomu, aby daňový úrad členského štátu odmietol prideliť identifikačné číslo pre daň z pridanej hodnoty spoločnosti len preto, že táto spoločnosť podľa uvedeného úradu nedisponuje hmotnými, technickými a finančnými prostriedkami na výkon prihlasovanej ekonomickej činnosti a že vlastníkov podielov na základnom imaní tejto spoločnosti už bolo viackrát pridelené takéto číslo pre spoločnosti, ktoré v skutočnosti nikdy nevykonávali ekonomickú činnosť, a ktorých podiely na základnom imaní boli prevedené krátko po pridelení uvedeného čísla, bez toho, aby dotknutý daňový úrad na základe objektívnych skutočností preukázal, že existujú vážne nepriame dôkazy umožňujúce dospieť k podozreniu, že pridelené identifikačné číslo pre daň z pridanej hodnoty bude použité s cieľom dopustiť sa podvodu. Vnútroštátnemu súdu prináleží posúdiť, či uvedený daňový úrad poskytol vo veci samej vážne nepriame dôkazy o existencii nebezpečenstva podvodu.

Súdny dvor sa v tejto veci zaoberal prípadom, v ktorom Ablessio, lotyšská spoločnosť s ručením obmedzeným, požiadala lotyšský daňový úrad, aby ju zapísal do registra ako platiteľa DPH, teda nejednalo sa o registráciu právneho nástupníka.

Je potrebné uviesť, že Súdny dvor v citovanom rozsudku zároveň pripomenul (bod 29, 30), že členské štáty musia zabezpečiť správnosť zápisov do registra zdaniteľných osôb na účely zabezpečenia riadneho fungovania režimu DPH. Príslušnému vnútroštátnemu orgánu teda prináleží overiť, či prihlasovateľ má postavenie zdaniteľnej osoby, predtým, než mu pridelí identifikačné číslo pre DPH (pozri rozsudok Mecsek-Gabona, už citovaný, bod 63). Členské štáty teda môžu legítimne v súlade s čl. 273 prvým odsekom smernice 2006/112 prijať príslušné opatrenia, aby zabránili zneužívaniu identifikačných čísel, osobitne podnikmi, ktorých činnosť, a teda aj postavenie zdaniteľnej osoby je fiktívne. Tieto opatrenia však nesmú ísť nad rámec toho, čo je

potrebné na zabezpečenie riadneho výberu dane a predchádzanie podvodom a nesmú viesť k opakovanému spochybneniu práva na odpočet DPH, a tým neutrality tejto dane (pozri v tomto zmysle rozsudky z 27.09.2007, Collée, C-146/05, Zb. s. I-7861, bod 26; Nidera Handelscompagnie, už citovaný, bod 49; Dankowski, už citovaný, bod 37, a VSTR, už citovaný, bod 44).

Právny predchodca žalobcu spoločnosť MAPUTO s.r.o. počas svojej existencie nevykonával žiadnu ekonomickú činnosť, a preto ani nemohol žalobca vlastné postavenie ako zdaniteľná osoba odvodzovať od svojho právneho predchodcu. Činnosť právneho predchodcu žalobcu podľa zistených skutočností bola len fiktívna (resp. žiadna), sám žalobca navyše netvrdil, že je zdaniteľnou osobou, ktorá by vykonávala nejakú ekonomickú činnosť, ale odvodzoval toto postavenie od svojho právneho predchodcu, pričom sa bránil tým, že správca dane tieto okolnosti ani nemohol zisťovať, a preto Najvyšší súd považoval postup správcu dane ako príslušného vnútroštátneho orgánu smerujúci k zabráneniu zneužívania identifikačných čísel pre DPH, keď neregistroval žalobcu pre DPH na základe jeho oznámenia za súladný so zák. o DPH a judikatúrou SDEÚ.

Rovnako za nedôvodnú považoval najvyšší súd argumentáciu skoršie účinným znením § 4 ods. 6 zák. o DPH, keď namiesto slovného spojenia „zdaniteľná osoba“ bol použitý pojem „obchodné spoločnosti a družstvá“, z ktorej žalobca vyvodil, že pre vydanie osvedčenia o registrácii pre DPH nemusel byť zdaniteľnou osobou.

Ustanovenie § 4 definuje, ktoré zdaniteľné osoby sa musia alebo môžu stať platiteľmi dane, a čo sa na účely tohto zákona považuje za obrat (v zásade príjmy za dodané tovary a služby okrem tých, ktoré sú oslobodené od dane bez nároku na odpočítanie dane, a okrem príležitostného predaja hmotného majetku mimo zásob a nehmotného majetku). Pôjde o tuzemské osoby, príp. aj o zahraničné osoby, ktoré majú prevádzkareň na území SR, vykonávajúce ekonomické aktivity v tuzemsku vo svojom sídle, prevádzkarni, alebo ak takéto miesto neexistuje, vykonávajúce ekonomické aktivity v mieste bydliska.

V ust. § 4 až 6 je upravená registrácia osôb, ktoré sa stanú platiteľmi dane. To znamená, že tieto osoby budú povinné uplatňovať daň pri dodávkach tovarov a služieb, a zároveň budú mať právo na odpočítanie dane z týchto prijatých plnení. Osoby, ktoré budú povinné požiadať o registráciu podľa § 7, sa nestanú platiteľmi dane, t.j. nebudú mať právo na odpočítanie dane, ale budú mať povinnosť zdať nadobudnutie tovaru z iného členského štátu. Týmto osobami budú osoby, ktoré nie sú platiteľmi dane, ako aj právnické osoby, ktoré nie sú zdaniteľnými osobami, t.j. ide o všetky rozpočtové, príspevkové organizácie a iné právnické osoby, ktoré nevykonávajú podnikateľskú činnosť. Pôjde o také prípady, ak tieto osoby nadobudnú tovar z iného členského štátu a hodnota tohto tovaru dosiahne 420 000 Sk (10 000 €) za kalendárny rok. Potom budú povinné podať žiadosť o registráciu pre daň. Na základe toho budú povinné platiť daň podľa tohto zákona a podávať daňové priznania. Týmto osobám bude pridelené identifikačné číslo pre daň, ktoré budú používať pri objednávaní tovarov z iných členských štátov (Ministerstvo financií SR k čl. I. Dôvodová správa k zákonu č. 222/2004 Z.z., o dani z pridanej hodnoty.

Pokiaľ zmena § 4 ods. 6 zákona o DPH, podľa žalobcom citovanej dôvodovej správy, mala za účel pri registrácii právnych nástupcov zaniknutých platiteľov pokrývať všeobecnú skupinu neurčitých subjektov, ktoré možno subsumovať pod pojem „zdaniteľná osoba“, potom táto zákonite zahŕňa aj konkrétnejšie pojmy, ako obchodná spoločnosť a družstvo. Opačný výklad je v rozpore tak so systematickou uvedeného ustanovenia (§ 4), ako aj s úmyslom zákonodarcu zrejším z vyššie citovanej dôvodovej správy.

Ak by právny nástupca platiteľa nemusel byť zdaniteľnou osobou, šlo by o výnimku z pravidla obsiahnutého v § 4, že za platiteľa DPH sa registrujú tuzemské zdaniteľné osoby (fyzické a právnické osoby), a táto skutočnosť by bola vyjadrená rovnako ako napr. v § 7 zák. o DPH, teda napríklad použitím slovného spojenia právnická osoba, ktorá nie je zdaniteľnou osobou alebo obdobným slovným spojením.

Vo vzťahu k námietke žalobcu, že žalovaný mal vo veci vydať rozhodnutie, pričom poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici, najvyšší súd túto nepovažoval za dôvodnú.

Prvotne odvolací súd dáva do pozornosti, že rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici boli vydané v konaní proti nečinnosti orgánu verejnej správy, nie v konaní o správnej žalobe. V dôvodoch krajský súd poukázal na tú skutočnosť, že právo na súdnu ochranu možno zabezpečiť len na základe vydania rozhodnutia, keďže len toto rozhodnutie možno preskúmať, nakoľko oznámenia správcu dane preskúmať nemožno a viaceré podané žaloby, v ktorých žalobcovia žiadali preskúmať zákonnosť oznámení správcov dane boli krajským súdom zamietnuté ako neprípustné. Nevydanie rozhodnutia by tak bolo porušením čl. 46 Ústavy SR. Zároveň sa krajský súd nad rámec vlastného predmetu konania vyjadril k správnosti postupu správcu dane, ktorý považoval za správny, keďže automatická registrácia bez akéhokoľvek preskúmania skutkového stavu nie je žiaduca a nebola by v súlade s cieľom sledovaným smernicou 2006/112/ES.

Je nepochybné, že z právneho poriadku nevyplýva daňovému úradu v prípade odmietnutia vydania osvedčenia o registrácii pre DPH povinnosť vydať rozhodnutie so všetkými formálnymi náležitosťami, naviac v prejednávanej príhode nemožno hovoriť o možnom porušení čl. 46 Ústavy SR, keďže súd prvého stupňa meritorne preskúmal označené oznámenie správcu dane bez ohľadu na formu z hľadiska jeho zákonnosti považujúc ho za rozhodnutie materiálnej povahy, s ktorým posúdením sa najvyšší súd stotožnil.

Pre zdôraznenie správnosti tohto záveru je nutné poukázať na uznesenie Ústavného súdu SR č. k. I. ÚS 226/2014-22 zo dňa 21.05.2014, ako aj uznesenie Ústavného súdu SR č. k. I. ÚS 494/2014-35 zo dňa 10.09.2014, kde bol ako ústavne akceptovateľný posúdený záver Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Prešove o neexistencii povinnosti daňového úradu v prípade odmietnutia vydania osvedčenia o registrácii pre DPH vydať formálne rozhodnutie, ktorý bol vyslovený v konaní proti nečinnosti orgánu verejnej správy. “

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa na základe vyššie uvedených dôvodov stotožnil s rozsudkom krajského súdu a nepovažujúc námietky žalobcu vznesené v odvolaní za dôvodné, napadnutý rozsudok postupom podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. ako vecne správny potvrdil, pričom v podrobnostiach naň poukazuje.

O trovách odvolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 250k ods. 1 OSP tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, keďže žalobca úspešný nebol a žalovanému v takomto konaní náhrada trov neprináleží.